

REPUBLIKA SRBIJA  
NARODNA SKUPŠTINA  
ČETVRTA SEDNICA  
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA  
Prvi dan rada  
18. april 2019. godine

(Sednica je počela u 10.10 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

\*  
\*       \*

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, otvaram Četvrtu sednicu Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu u 2019. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 96 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 129 narodnih poslanika.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika?

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja postavljam pitanje premijeru Ani Brnabić – zašto premijer okleva sa podnošenjem zahteva Narodnoj skupštini za rekonstrukciju Vlade?

Ako je bilo nekih nedoumica oko snage kod zapadnih političkih partija koje finansiraju zapadne obaveštajne službe, oko političara koji po svoje mišljenje idu u Američku i Englesku ambasadu, posle fijaska tog prozapadnog izdajničkog dela opozicije postoje vrlo stabilni društveni uslovi da se rekonstrukcija Vlade izvrši.

Srpska radikalna stranka je opoziciona politička partija i mi želimo što pre da padne vaša vlast, ali da padne u jednom normalnom parlamentarnom ili izbornom postupku, a ne da to pokušavamo izvesti uz pomoć neprijateljskih sila.

Sad kad su se ti uslovi stabilizovali, Vlada bi morala da se rekonstruiše na sledeći način. Da se prvo odstrane svi ministri koji svoje mišljenje na revers dobijaju u Američkoj ili Engleskoj ambasadi. Ja sam pominjao često te ministre. Imena više nisu tu ni naročito važna, vi i sad znate bolje nego ja. Zatim, svi ministri koji su se pokazali nesposobnim, svi ministri koji su se pokazali pohlepnim, alavim, koji su ulazili u kriminalne afere, koji su vršili postupke nedostojne ministarske funkcije, pošto nam je do izbora ostalo još nepunih godinu dana, i te kako rekonstrukcija Vlade ima praktičnog smisla. Vlada bi bila uspešnija pa bismo na izbore išli u još stabilnijim okolnostima.

Drugo, pošto se, evo, pod stalnim pritiskom zapadnih sila Srbija nalazi neprekidno godinama i pošto je taj pritisak sve jači, rekonstrukcija Vlade bi stabilizovala našu poziciju i u odmeravanju snaga s tim zapadnim silama. Dobro bi bilo kad bi se Vlada rekonstruisala pre ovog susreta predsednika Republike sa premijerkom Angelom Merkel i predsednikom Francuske Makronom. Zna, rekonstruisana Vlada – stabilnija situacija – jači aduti u rukama. Ja bih tako uradio.

Svaka bolećivost donosi ogromnu štetu. Prema kome biti bolećiv? Polazim od pretpostavke da valjda nije nekome ministarska funkcija babovina, nasleđena u Vladi Srbije. Polazim od toga da nema nezamenjivih. Polazim od toga da se može protresti i cela ta vladajuća koalicija. Imate vi tu stranaka koje su pokazale da žele da sede na dve stolice. S vama su dok vam dobro ide; čim vam krene nizbrdo, odoše oni u drugi tabor. O tome niste razmišljali kad ste pravili koaliciju. Vi ste koaliciju pravili pod parolom – kud svi Turci, tu nek ide i mali Mujo. Međutim, to nije ispravna politička platforma. Svako ko je nedostojan, treba mu što pre reći u lice da je nedostojan. Ako to niste u stanju, znate, zaoštriće se situacija ponovo do septembra meseca, u nekim drugim okolnostima, nekim drugim uslovima.

Ja ovo ne govorim zato što vašoj vladi želim dobro. Ja ovo govorim zato što iskreno Srbiji želim dobro, jer joj je potrebna stabilnost, jer želim na sledećim izborima da imamo što bolji rezultat, a da nam, naravno, narod u zasluge pribroji i to što smo bili korektni i što smo povlačili poteze koji su uvek bili najbolji za Srbiju, pa makar i ne bili u našu stranačku korist.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem. Vreme.

Sledeći je Predrag Jelenković.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Hvala, predsednice.

Postavljam pitanje Ministarstvu kulture i informisanja – da li će se nastaviti finansiranje radova i koliko je sredstava opredeljeno za lokalitet Arheološko nalazište Caričin grad u Lebanu i ima li uslova da ovaj lokalitet dobije status javnog preduzeća? To bi doprinelo većoj afirmaciji ovog lokaliteta, pogotovu ako imamo u vidu da su izmenama i dopunama Zakona o javnoj

svojini lokalnim samoupravama data veća ovlašćenja kada su u pitanju kulturna dobra. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Izvolite.

BOJAN TORBICA: Zahvaljujem.

Opšte je poznato da su čuvanje zdravlja i briga o obolelima među glavnim zadacima svakog društva u kome je humanost jedna od središnjih vrednosti, ali smo i svedoci kako pojedinci već duže vreme sprovode negativnu kampanju protiv aktuelne republičke Vlade i Ministarstva zdravlja umanjujući ulogu države u lečenju građana Srbije u inostranstvu.

Ne znam da li je potrebno posebno napominjati da je u novembru 2014. godine Vlada Republike Srbije, na inicijativu tadašnjeg premijera Aleksandra Vučića, osnovala Budžetski fond za lečenje oboljenja, stanja ili povreda koje se ne mogu uspešno lečiti u Srbiji kako bi, pored sredstava koja se daju iz RFZO, obezbedila dodatnu institucionalnu pomoć za lečenje dece i odraslih u inostranstvu, kao i da je 1. oktobra 2018. godine u rad puštena prva info-linija na kojoj zainteresovani građani mogu u direktnom razgovoru sa operaterima RFZO da se informišu o potrebnoj dokumentaciji za lečenje u inostranstvu, načinu podnošenja zahteva, statusu predate molbe, trenutnoj fazi obrade podnetog zahteva, ali i o tome da je ministar Zlatibor Lončar sredinom novembra prošle godine potpisao sporazum o saradnji sa domaćim avio-prevoznikom „Er Srbijom“ kojim je predviđeno da se srpskim državljanima kojima je za uspešan nastavak lečenja o trošku države neophodan odlazak u inostranstvo obezbedi besplatan prevoz na svim destinacijama na kojim „Er Srbija“ leti.

Ministru zdravlja Zlatiboru Lončaru upućujem pitanje – koliko je građana svake kalendarske godine, od 1. januara 2010. godine do danas, lečeno u inostranstvu na račun obaveznog zdravstvenog osiguranja, koja su najčešća oboljenja zbog kojih je odobravano lečenje u inostranstvu i koliki broj od ukupnog broja lečenih čine odrasli a koliki deca? Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Da li još neko želi da postavi pitanje? (Da.)

Reč ima Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Dame i gospodo narodni poslanici, imam nekoliko poslaničkih pitanja i sva ona su upućena Ministarstvu unutrašnjih poslova i sva ona se odnose na učestalo divljanje opozicionih lidera poslednjih dana i nedelja u Beogradu.

Prvo moje pitanje je – da li je pokrenuta istraga i da li će biti procesuirani organizatori sramnog napada na žene 4. aprila ispred Skupštine grada Beograda? Tog dana, da podsetim javnost, trebalo je da se održi sednica Saveta

za rodnu ravnopravnost u Skupštini grada Beograda, ali je ta sednica prekinuta jer su Đilasovi jurišnici Boško Obradović, Nikola Jovanović, Marko Bastać i ostali pokušali da upadnu u zgradu Skupštine grada. Dakle, pokušali su nasilno da uđu u zgradu isto onako kako su upali u zgradu RTS-a pre toga. Na sreću, prisutne žene su pokazale zaista ogromnu hrabrost i požrtvovanje i sprečile ih u tome, ali je tom prilikom, nažalost, došlo do povređivanja dve žene i ja želim da se utvrdi odgovornost za taj događaj.

Posebno uznemiruju brojni snimci i slike koje pokazuju da su Đilasovi jurišnici najmonstruoznije vređali, pretili, psovali čak te prisutne žene. Samim tim i ne čudi što su spremni čak i na fizičke napade. Uostalom, bar je Boško Obradović poznat po napadima na žene. Gde god se obreo, bila je povređena neka žena. Da ne nabrajam sad sva njegova nepočinstva u tom smislu, dakle nemam dovoljno ni vremena, a javnost se dobro seća svih njegovih napada na žene.

Dakle, evo, ovako je to izgledalo. Ovo je odbornik u Skupštini grada, Jeremićev, koji pokazuje srednji prst. To je onaj ludak što je fizički nasrnuo na žene tog dana. Sa takvim ljudima mi imamo posla.

E sad, kad nisu uspeali da se obračunaju sa ženama, onda su prešli na ograde i na saobraćajne znakove u Beogradu i to je moje sledeće pitanje Ministarstvu unutrašnjih poslova i vezano je za divljanje lidera opozicije u centru Beograda 6. aprila, kada su uništavali gradilišta, rušili zaštitne ograde, lomili kocke kojima se popločava trg, uništavali mašine i sve tako redom. Evo, ovako to izgleda. Evo ga ovaj junak Bastać sa svojim trofejom. Taj isti Bastać je, inače, i za danas najavio u 12.05 časova neku blokadu Beograda. To je, inače, predsednik beogradske opštine Stari grad. Onda imamo Boška nakon bitke sa saobraćajnim znakom. Evo, ponosno drži trofej – saobraćajni znak. Tu je i Đilas. On je herojski nasrnuo na zaštitnu ogradu i evo ih ovde svi skupa – Nikola Jovanović, Dragan Đilas, Boško Obradović i tu im se priključio ovaj nesrećni Borko Stefanović – posle herojske bitke sa ogradama i znakovima.

Nadležni iz Gradske uprave su procenili da je ovom prilikom načinjena šteta od oko 10.000 evra i ja postavljam pitanje ko će da plati ovo. Ko će da plati tu štetu i da li će Đilas, Obradović, Jeremić i svi ostali odgovarati za sve ovo?

Zašto sve ovo potenciram? Zato što je važno da se jednom za svagda prestane sa politikom terora i nasilja koju sprovode Đilas, Boško Obradović i ostali, da se jednom za svagda prestane sa izazivanjem haosa i nereda, da prestanu da izazivaju incidente i blokade grada, da prestanu da fizički napadaju svakoga ko u Srbiji misli drugačije od njih, da se pošalje poruka da političari treba da se bave politikom, da predstavljaju svoj program i da to treba da rade ovde u Skupštini, dakle, gde je mesto za tako nešto, ali očigledno je da ni Đilas, ni Obradović ni Jeremić nemaju nikakav program, nemaju ništa da ponude

građanima, da poznaju jedino jezik mržnje, pretnji i ucena i da jedino što umeju, to je da stvaraju atmosferu linča i haosa.

Koristim priliku da pozovem sve građane Srbije da sutra u 18.00 časova dođu na veličanstveni miting SNS-a i svi ćete videti sliku koja će pokazati koliko ljudi u Srbiji podržava pristojnu, normalnu i uspešnu Srbiju, Srbiju koju vodi Aleksandar Vučić. Zahvaljujem.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Obaveštavam vas da su sprečeni da na sednici danas prisustvuju sledeći narodni poslanici... Niko nije prijavio po Poslovniku izostanak, te možemo smatrati da su svi prisutni.

Saglasno članu 86. stav 2. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da je ova sednica sazvana u roku kraćem od roka utvrđenog u članu 86. stav 1. Poslovnika zbog potrebe da Narodna skupština razmotri predloge akata iz predloženog dnevnog reda i usvoji ih.

U sazivu ove sednice, koji vam je dostavljen, sadržan je predlog dnevnog reda sednice.

Pre utvrđivanja dnevnog reda sednice, saglasno članu 92. stav 2. i članu 93. Poslovnika Narodne skupštine, potrebno je da Narodna skupština odluči o predlozima za stavljanje na dnevni red akata po hitnom postupku.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o međunarodnom drumskom saobraćaju.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 129, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 18 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Češke Republike o regulisanju duga Republike Srbije prema Češkoj Republici.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 13 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 132, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 14 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i *Rondex Finance, Inc.* o regulisanju neizmirenog duga Republike Srbije prema *Rondex Finance, Inc.* iz perioda klirinškog načina plaćanja.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 13 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 13 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o aktivnostima Francuske agencije za razvoj i institucije *PROPARCO* u Srbiji.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 13 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 14 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist *Societe Generale* banke Srbija a.d. Beograd, Komercijalne banke a.d. Beograd i Vojvođanske banke a.d. Novi Sad po zaduženju Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad, po osnovu Ugovora o kreditu za izgradnju gasovoda na teritoriji Republike Srbije od granice sa Republikom Bugarskom do granice sa Mađarskom i drugim susednim zemljama sa Republikom Srbijom kroz ulaganje u kapital akcionarskog društva *South Stream Serbia AG, Zug*, Švajcarska.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 16 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 15 poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

**PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković):** Narodni poslanik Goran Čabradi predložio je da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog odluke o obrazovanju komisije za preispitivanje zakonitosti izgrađenih malih hidroelektrana i malih hidroelektrana u izgradnji na području Republike Srbije, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2019. godine.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – niko, protiv – niko, uzdržan – niko, od 149 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik prof. dr Miladin Ševarlić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog deklaracije o genetički modifikovanim organizmima (GMO) i proizvodima od GMO, koji je podneo Narodnoj skupštini 5. maja 2017. godine.

Da li narodni poslanik prof. dr Miladin Ševarlić želi reč?

Nije prisutan.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – niko, protiv – niko, uzdržan – niko, od 149 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

(Narodni poslanici aplaudiraju potpredsedniku Skupštine Đorđu Milićeviću.)

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Dame i gospodo narodni poslanici, pre svega želim da vam zahvalim na srdačnom dočeku. Zadovoljstvo je, čast i privilegija ponovo biti sa vama ovde. Želim svakome od vas pojedinačno, nadam se da mi nećete zameriti, da zahvalim na podršci koju ste pružili meni i mojoj porodici u za mene jednom veoma teškom vremenskom periodu. Još jednom, hvala vam svima!

Sada da nastavimo sa radom.

Narodni poslanik Nemanja Šarović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora radi utvrđivanja činjenica u vezi sa ubistvom i političkom pozadinom ubistva Zorana Đinđića, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. decembra 2016. godine.

Da li narodni poslanik Nemanja Šarović želi reč? (Da.)

Izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Evo, prvo pa muško, gospodine Milićeviću. Odmah ste naleteli na mene. Ja bih u ime Poslaničke grupe SRS najpre vama da poželim dobrodošlicu i dobro zdravlje.

Što se tiče predloga koji sam uputio, on se tiče utvrđivanja činjenica vezanih za ubistvo i političku pozadinu ubistva Zorana Đinđića. Već dugo godina, koliko je prošlo od njegove smrti, konstantno i tada vladajući DOS, ali i danas vladajuća većina pokušava Srbiji da nametne nekakvo političko nasleđe Zorana Đinđića.

Ne bi to nama ni smetalo kada bi se te priče bazirale na istini. Međutim, tu se radi o najgorim mogućim podmetačinama. Kada kažete Zoran Đinđić, ono na šta mi srpski radikali prvo pomislimo, to je bombardovanje Srbije za koje je on insistirao da se nastavi, to je pljačkaška privatizacija, to su Janjušević i Kolesar, to je, kako se beše zove onaj što su ga zvali lakirana bubašvaba, isto je bio istaknuti član Đinđićevog kabineta i mnogi drugi.

Svi žele da se očesu o mrtvog Đinđića i da na njemu profitiraju, ali niko ne želi da zaista utvrdi šta se dešavalo, ko je imao interes za njegovu likvidaciju, a znamo veoma dobro da se čak i odmah nakon ubistva govorilo o tome da oni koji su nosili njegov kovčeg, da su zapravo oni bili umešani i da su oni i politički i na svaki drugi mogući način najviše profitirali od njegove smrti.

Vi ste u svojoj nemoći, tu govorim pre svega o ovim kvazidemokratskim i evropski orijentisanim strankama, u svojoj nemoći, u svom besu, optuživali čak i predsednika SRS-a i čitavu SRS da smo mi stvarali atmosferu u kojoj je likvidiran Đinđić, a zapravo je ono što je Vojislav Šešelj rekao na svom odlasku, a to je da će Đinđić završiti na dnu duboke i mutne reke bilo samo, može se reći, sociološka studija. To je bilo zapažanje na osnovu aktuelne situacije jer je Đinđić bio taj koga je mafija dovela na vlast i to je bilo vreme kada se govorilo da svaka država ima svoju mafiju, a da samo u Srbiji mafija ima svoju državu.

Mi znamo da su oni koji su kasnije optuženi da su ubili Zorana Đinđića i oni, evo završavam, koji su ga streljali, imali i policijske značke i da je njima i današnji narodni poslanik i tada visoki funkcioner DS-a i šef poslaničke grupe u Narodnoj skupštini bio taj koji je njegovim ubicama dovodio ženu i decu u zatvor.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Šaroviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 21, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 129, od ukupno prisutnih 150 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nemanja Šarović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora radi utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi sa pritiscima na državne organe i kršenja zakona tokom izbora za narodne poslanike u Narodnoj skupštini održanih 2016. godine, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nemanja Šarović želi reč? (Da.)

Izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovo je još jedna tema o kojoj svi predstavnici vladajuće koalicije rado pričaju. Međutim, ono što uporno odbijate jeste to da se bavite na jedan jedini adekvatan način, a to je da činjenice vezane za izbore, vezane za nepravilnosti utvrdi Anketni odbor Narodne skupštine Republike Srbije.

Može neko reći da postoje drugi organi koji su ovlašćeni u skladu sa zakonom da se time bave, međutim, činjenica je da ti drugi organi, policija, sudovi i tužilaštvo, koji imaju mogućnost da se bave nepravilnostima i krađom prilikom izbora, dosada, ne samo u ovom poslednjem mandatu, već uopšte od nastanka, odnosno od uvođenja višestranačja ponovnog u Srbiji, nikada tu svoju funkciju nisu ispunili.

Jedini način, ukoliko zaista želite da se te činjenice rasvetle, da vidimo ko je krao, da vidimo ko je prešao cenzus a ko nije, da vidimo koga je Skot na silu ugurao u Skupštinu, govorim o američkom ambasadoru Skotu, jedini način

je da se formira anketni odbor, koji bi bio sastavljen od predstavnika različitih političkih stranaka.

Smatram da svako ko se bavi politikom ima interes, najviši mogući interes da utvrdi činjenice, odnosno da učestvuje u njihovom utvrđivanju i da na taj način spreči da se i ubuduće na nekim narednim izborima, kada god oni budu bili, nakon izbora govori o krađi.

Sve izbore, prethodna tri ili četiri ciklusa, i praktično sve one od petooktobarske buldožer revolucije, obeležile su priče o nepravilnostima, priče o izbornim krađama, o nevažećim listićima. To je nešto što je obeležilo i dolazak Tomislava Nikolića na vlast.

Podsetiću vas i to da je DOS-ov režim 2000. godine, odnosno njegovi čelnici, kada su upali u Narodnu skupštinu Republike Srbije, kada su je zapalili, da su zapalili izborni materijal da bi sprečili da se bilo kada u budućnosti na validan način utvrdi da Koštunica nije pobedio u prvom krugu izbora. Činjenica je bila da nije. Uprkos tome, drugi krug nije održan i otada pa do danas nastavlja se, od izbora do izbora, da imamo nepravilnosti.

Da li će izbori biti sada ili će biti početkom naredne godine, potpuno je svejedno. Mi iz SRS insistiramo da uslovi za izbore budu fer i demokratski, da izbori i sam izborni dan, izborne radnje budu sprovedene u skladu sa zakonom, ali što je najvažnije, da se više nikada ne desi nakon izbora da nakon zatvaranja biračkih mesta i objavljivanja od strane RIK-a, npr. da lista Dveri – DSS nije prešla cenzus, da njih okuplja američki ambasador Skot, da poziva državno rukovodstvo i da kaže da se ta lista, kao i lista Čeda–Čanak–Tadić mora naći u novom sazivu Narodne skupštine.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Šaroviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 133, od ukupno prisutnih 150 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Božidar Delić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o pravima boraca i porodica poginulih i nestalih boraca, koji je podneo Narodnoj skupštini 16. novembra 2017. godine.

Da li narodni poslanik Božidar Delić želi reč? (Da.)

Izvolite.

BOŽIDAR DELIĆ: Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, mislim da je ovo već četrnaesti put da govorim o Zakonu o borcima, ali, gospodo, želim i da vas obavestim da danas ratni invalidi i ratni veterani i borci izlaze na ulice i dolaze pred Predsedništvo Srbije.

Jednostavno, sećate se prošle godine kada je donet Zakon o izmenama Zakona o borcima, ratnim invalidima i porodicama poginulih boraca? U ovoj

istoj sali ministar za rad je obećao da neće nijedno pravo ratnim invalidima biti narušeno ni za jedan jedini dinar. Za godinu dana ratni invalidi i porodice poginulih boraca izgubili su jednu celu invalidninu. Toliko o tome koliko se govori istina u ovom parlamentu.

Evo, već danima pojedini ministri, a jutros i premijerka, pozivaju predstavnike veteranskih organizacija, pokušavajući s njima da se nagode da ne izađu danas na ulicu. A to je, gospodo, sve zbog vašeg ponašanja ovde u Skupštini. Mogu da vam kažem da vas borci ne doživljavaju kao narodne predstavnike. Pogotovo vas ne doživljavaju kao svoje predstavnike.

Neprijatelj je našim invalidima naneo fizičke povrede i oni su invalidi jer su izgubili delove svojih tela, ali rane na duši, gospodo, vi ovde koji sedite u Skupštini i koji tako nonšalantno dignete ruku, odnosno nećete da dignete ruku za ovaj zakon, vi ste im naneli rane na duši i oni vam to nikada neće zaboraviti. Vi ovde vodite računa samo o sebi i o svojim političkim strankama, a ne vodite računa o ljudima koji su upravo obezbedili da vi ovde u Skupštini i drugi ljudi širom Srbije mirno žive. Zato ćete, gospodo, ovih dana imati invalide i veterane na ulicama Beograda.

Sramota je da posle 27 godina donosite po 15 puta pojedine zakone, a jedan od najvažnijih zakona kojim biste ispoštovali one koji su dali svoje živote, delove svojih tela i svoje zdravlje za ovu zemlju, niste za njih izglasali zakon. Hvala.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem, kolega Deliću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 23 narodna poslanika, protiv – niko, uzdržan – jedan; nije glasalo 126 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 150 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vjerica Radeta, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmeni Porodičnog zakona, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vjerica Radeta želi reč? (Da.)

Izvolite.

**VJERICA RADETA:** Porodični zakon mora da se menja i mi smo predložili izmenu ovog jednog člana, naravno, uz dopuštenje da, ukoliko ima interesa da vladajuća većina prihvati ovaj predlog, da to može svakako da se na izvestan način i proširi.

Suština je da član koji mi želimo ovde da menjamo, odnosno da stavimo van snage, proizvodi mnogo problema i to je iz dana u dan sve očiglednije. Sada svakodnevno u javnosti slušamo tu vrstu problema i već se računa na desetine hiljada dece koja se, na ovaj ili onaj način, volšebno, zapravo, uzimaju

roditeljima. Najčešće je to sa obrazloženjem da su u pitanju siromašne porodice i prosto je neverovatno da to može biti razlog da se nekoj porodici uzme dete i da se da u hraniteljsku porodicu, a da ta hraniteljska porodica na ime čuvanja tog deteta dobije odgovarajuću novčanu naknadu, koja je prilično veća od garantovane zarade.

Mi pitamo – zašto se taj iznos sredstava ne daje tim porodicama i da onda oni lepo vode računa o svojoj deci? Prosto je nehumano i neverovatno je da vi uzmete dete roditeljima zato što ti roditelji nemaju 30.000 dinara mesečno da dete mogu da prehrane, a tih 30.000 dinara dajete nekoj drugoj porodici.

Znate, hraniteljstvo u Srbiji više nije humani gest; to je postao ozbiljan biznis. Raspitajte se po centrima za socijalni rad, postoje veze, zna se kod kog zaposlenog u centru se ide, koliko se para daje da se dobije hraniteljstvo i to je nešto što zaista ugrožava porodicu i što ugrožava i tu decu. Znate, te hraniteljske porodice uzmu tih 30.000 dinara da svojoj deci kupe nove patike, a njihove stare daju tom detetu čiji roditelji ne mogu da ga izdržavaju jer nemaju tih 30.000 dinara.

I ono što je takođe problem jeste dečiji dodatak za koji treba ne znam koliko papira i dokaza da se dostavi i na kraju ljudi žive u Beogradu, Leskovcu, Nišu, nije važno gde, imaju maloletnu decu i u nekom rodnom selu svoga tate ili mame nasledili su babinu ili dedinu kuću, u selu gde nema ni škole, ni obdaništa, gde živi svega nekoliko desetina staračkih domaćinstava, i onda vi lepo kažete – a, ima imovinu, ne može dobiti dečiji dodatak.

Dakle, to su te neke anomalije na koje smo mi ovim predlogom samo želeli da skrenemo pažnju, u očekivanju da će zaista u vladajućoj većini biti razumevanja da se ovaj predlog stavi na dnevni red, da raspravljamo, pa na kraju i da glasamo i da vidimo da li ćemo imati većinu za ovaj predlog. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Radeta.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 18 narodnih poslanika, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 134, od ukupno prisutna 152 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vjerica Radeta, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vjerica Radeta želi reč? (Da.)

Izvolite.

VJERICA RADETA: Da podsetimo, Zakon o izboru narodnih poslanika donet je 2000. godine na predlog Srpske radikalne stranke i tada su sve poslaničke grupe u Parlamentu glasale za taj zakon. Dakle, uspeali smo da okupimo nemoguće oko tog zakona, zato što je bio u pitanju dobar predlog,

odnosno dobar zakon. I taj zakon jeste bio dobar sve dotle dok niste počeli i vi i ovi pre vas da ga menjate. Bilo je nekoliko izmena; svaka izmena je bila lošija od one prethodne.

Ovaj zakon o kojem govorim je imao nadzorni odbor i nije bilo potrebe ni za kakvim REM-om, ili kako se već zvalo pre to neko regulatorno telo. Dakle, radilo se na principu poslaničkih grupa, što mora biti osnov za svaku parlamentarnu aktivnost.

Dalje, dali ste mandat narodnim poslanicima. Mi predlažemo da se vrati ustavna odredba u zakon i da se narodnim poslanicima dozvoli, kako im Ustav to garantuje, da mogu svoj mandat poveriti političkoj stranci na čijoj listi su bili.

Redosled narodnih poslanika takođe ne može biti unapred utvrđen. Samo ću vas podsetiti da ste pre samo nekoliko meseci imali problem da možda tri meseca niste mogli da uvedete narodne poslanike u Narodnu skupštinu kada su tri poslanika iz stranke Dosta je bilo podneli ostavke. Časni ljudi, podneli su ostavke jer su napustili stranku, ali jedan od onih koji su bili na sledećoj listi je već sa te liste prešao u Srpsku naprednu stranku. I zakočena je bila procedura. Ovaj iz Dosta je bilo, normalno, neće da stavi svoj potpis da nekoga sa svoje liste dodeli Poslaničkoj grupi Srpske napredne stranke. I onda ne znam šta ste pregovarali i posle tri meseca ste uspeali taj problem da rešite, a nećete da ga rešite u zakonu, da se to nikad više ne desi.

Mora se povećati cenzus za izlazak na izbore u koalicijama. Ne može biti isti cenzus za onoga ko izlazi sam i za onoga ko uz sebe vuče dve, tri, pet ili 14 političkih partija. Opet, evo prakse, ušli su nam sa 5,01%, ugurani, Skot ih je ugurao u Skupštinu, DSS i Dveri. Čim su ušli, podelili su se u dve poslaničke grupe. Danas više niko ne zna ko je tu u kojoj poslaničkoj grupi. Najveći nemoral je uradila Sanda Rašković Ivić, koja je kao predsednik stranke svojoj stranci otela mandat i danas taj mandat valjda pripada Vuku Jeremiću, koji uopšte nije učestvovao na izborima.

Dakle, mi vam govorimo da treba da prihvatite ovaj naš predlog, da se raspravlja o njemu, da eventualnim amandmanima tu nešto još promenite, pa da zaista rešimo taj problem.

Samo još jednu rečenicu. Zbog ovih anomalija koje vi ne želite da prihvatite, jer nećete da raspravljate o našem predlogu, mi danas u Narodnoj skupštini imamo 14 narodnih poslanika koji su tzv. samostalci. Znači, 14 narodnih poslanika ovde nema pravo glasa, jer njih 14 mora da stoji u pisarnici u visokom startu pa ko prvi utrči dobije pravo da govori pet minuta. Svi su oni oteli mandat, jer su došli na nečije, pa onda i nije šteta što ne mogu da govore. Dakle, molim vas, evo vrlo konkretno i razložno, prihvatite da se raspravlja o ovome, pa da u toku rasprave možda još nešto dodamo, oduzmemo i da konačno rešimo problem izbornog zakonodavstva.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem, kolegice Radeta.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 135 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 152 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o stavljanju van snage Zakona o radu, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović želi reč? (Da.)

Izvolite.

VESNA NIKOLIĆ VUKAJLOVIĆ: Važeći Zakon o radu je donesen na osnovu preporuke, odnosno predloga MMF-a i stranih investitora, koji su, naravno, malo vodili računa o pravima radnika, a uglavnom su vodili računa o svojim interesima, tako da smo danas, pet godina posle primene ovog zakona, u jednoj opštoj atmosferi u Srbiji takvoj da cela Srbija, odnosno skoro svi zaposleni žele promenu ovog zakona. Zašto se želi promena ovog zakona? Evo navešću samo nekoliko članova ili tačaka na koje treba obratiti pažnju i zašto treba uraditi jednu ozbiljnu analizu efekata primene ovog zakona.

Jedan od razloga jeste zato što strani investitori uglavnom zapošljavaju ljude na određeno vreme, a u stvari to je, na kraju krajeva, postala i praksa i 90% radnika je danas zaposleno na određeno vreme, što nije dobro. To bi trebalo da bude izuzetak.

Zatim, minimalna cena rada je propisana kao minimalna cena rada, međutim, i to se zloupotrebljava tako da ta minimalna cena rada bude u stvari stvarna zarada konstantno, za sve vreme kad je radnik zaposlen.

Zatim, obračun zarade. U obračun zarade se više ne kalkuliše prethodni rad kod drugih poslodavaca, već isključivo kod tog novog poslodavca, što odlično odgovara stranim investitorima. S obzirom na to da su naši ljudi radili po 20 godina, ostajali bez posla, sada kada dođe strani investitor i on ih zaposli, onih 20 godina ne ulaze u njegovu cenu rada.

Zatim, kad se radi isplaćivanje otpremnine, takođe se zloupotrebljava, jer se, isto tako, za isplaćivanje otpremnine računa samo radni staž kod poslednjeg poslodavca.

Zatim, imamo široka ovlašćenja poslodavca u smislu zloupotrebe, tako da, kada je u pitanju otpuštanje radnika, poslodavac može da to uradi kad god on hoće, na način na koji on hoće, zato što mu toliko zakon dozvoljava da može da se poigrava sa radnicima, a radnik, kada dolazi na posao svakog jutra, ne zna da li će ostati da radi sutra ili neće ostati da radi.

Zato je potrebno da se uradi jedna ozbiljna analiza efekata primene ovog zakona i onda će se utvrditi da ovim zakonom nije pospešeno zapošljavanje zato što strani investitor kada dođe, tačno zna i koliko mu je radnih mesta, koliko je

subvencija dobio, na koje vreme on dolazi itd. Zatim, pod dva – crno tržište i siva ekonomija ovim zakonom apsolutno nisu sprečeni ni u jednom segmentu, ni u jednom procentu, tako da je ostala velika mogućnost zloupotrebe postojećeg zakona. Smatramo da ovaj zakon treba hitno da se stavi u proceduru i da se izvrše izmene i dopune ovog zakona.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 16, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 137 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o državljanstvu Republike Srbije, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović želi reč? (Da.)

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Usvajanjem Ustava 2006. godine i Zakona o državljanstvu stvorena je mogućnost, a inače ispravka tog zakona bila na inicijativu i Poslaničke grupe SRS, da svi Srbi koji vode poreklo iz Srbije ili neko od njihovih roditelja, a koji svojom izjavom priznaju Srbiju kao svoju matičnu državu, mogu da steknu državljanstvo Republike Srbije.

Međutim, u poslednjih nekoliko godina Srbi, naročito iz Republike Srpske, a i iz Crne Gore, imaju nepremostive administrativne teškoće. Iako su oslobođeni plaćanja takse za podnošenje zahteva, Srbi iz Republike Srpske, njih preko 50.000, uglavnom su to studenti ili oni koji su završili fakultete, bilo u Republici Srpskoj, bilo u Srbiji, ne mogu ni dan-danas da dođu do državljanstva.

Zapravo, njihovi zahtevi su u jedinici MUP-a po dve ili tri godine, u zavisnosti od toga gde je prijavljeno njihovo mesto boravka ili ako su to uradili preko konzularnog predstavništva i oni zaista imaju velike probleme. Dolaze u situaciju da ih, a imamo, evo, na dnevnom redu ove sednice i Zakon o strancima, tretiramo kao klasične strance, da posle 90 dana napuste Republiku Srbiju i da se ponovo vrate kako ne bi kršili zakon.

Veoma je važno da pokrenem danas jedno pitanje, a to je ujedno i molba Ministarstvu spoljnih poslova i Ministarstvu finansija, kao i Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Pre 10 dana Poslaničkoj grupi SRS obratila se grupa udruženja Srba iz Venecuele. Njih je preko 200 koji su potomci onih koji su morali da izbegnu od ustaškog noža tokom Drugog svetskog rata. Nastanjeni su u Venecueli i mnogi od njih ne žive u Karakasu već u Marakaju, gde su 1963. godine registrovali svoje srpsko udruženje.

Oni imaju zahtev od nas i tražili su da to iznesemo na sednici Narodne skupštine, da im država Srbija pomogne da dođu do državljanstva. Potpisaće te izjave preko opunomoćenog predstavnika u Srbiji, gospođe Branke Čolović, ako im država Srbija da mogućnost, kao i Srbima iz Republike Srpske, da ne plate taksu.

Zbog veoma teške situacije u Venecueli i zbog svega onoga što Amerika radi tamošnjem režimu i predsedniku Maduru, naši Srbi, naši sunarodnici, njih oko 200, u teškoj su situaciji zbog toga što nemaju ni hranu ni lekove. Oni traže od nas da utičemo, a to je zaista moguće da se reši jednim aktom nadležnih ministarstava, da se oslobode takse. Budite sigurni da će nam biti zahvalni.

Od 1945. oni čuvaju nacionalni identitet u Venecueli. Obnovili su Crkvu Svetog Đorđa u Karakasu, čine sve da se promovišu i naša kultura i naš jezik i zbog toga je veoma važno da im se izađe u susret i da se prihvati izmena ovog zakona, kako bi se svim Srbima koji to žele, u najkraćem mogućem roku, ako ispunjavaju sve uslove, dalo državljanstvo Republike Srbije. Zato vas molim da glasate za izmenu ovog zakona.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice.

Zaključujem glasanje: za – 18 narodnih poslanika, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 135 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Ružica Nikolić na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o presađivanju ljudskih organa, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Ružica Nikolić želi reč? (Da.)

Izvolite.

RUŽICA NIKOLIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, kada je Zakon o presađivanju ljudskih organa bio u skupštinskoj proceduri i kada je posle toga usvojen, mi smo kao osnovnu zamerku imali uvođenje tzv. pretpostavljene saglasnosti, jer smatramo da ona nije dobra i da može da dovede do velikih zloupotreba i trgovine ljudskim organima.

Ovim izmenama, odnosno osnovni razlog za podnošenje ovog predloga jeste izmena člana 23. Zakona o presađivanju ljudskih organa, kojim predlažemo da se organi radi presađivanja mogu uzeti sa punoletnog građanina Republike Srbije samo ako se za života izjasnio da želi da bude donor, a ne da mi pretpostavljamo da želi da bude, jer se nije prijavio Upravi za biomedicinu i izjasnio se drugačije.

Mi smo ukazivali na značaj donorstva i znamo da novi organ za nekoga znači i novi život, ali to se jedino može postići pozitivnom kampanjom i promocijom donorstva, i naravno, ponovnim uvođenjem donorskih kartica, a ne

ovakvim zakonom kojim se krši Ustav Republike Srbije i koji može da bude zloupotrebljen.

Ministarstvo zdravlja, ali i kompletno društvo, treba da promovise donorstvo, jer će se tako povećati broj dobrovoljnih davalaca organa u Srbiji i to je jedini način da se postigne željeni efekat, a nikako putem pretpostavljene saglasnosti, koju ovom predloženom izmenom brišemo.

Srpska radikalna stranka je podnela i inicijativu za ocenu ustavnosti člana 23. jer je ovim članom prekršen član 25. Ustava Republike Srbije koji kaže da je fizički i psihički integritet nepovrediv i da niko ne može biti izložen mučenju, nečovečnom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, niti podvrgnut medicinskim ili naučnim ogledima. Zato bi bilo dobro da se izvrši promena člana 23. jer Ustavni sud ne može da donese nikakvu drugu odluku sem da proglasi ovaj član neustavnim. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 15 narodnih poslanika, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 138 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Filip Stojanović na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o dopunama Zakona o graničnoj kontroli, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Filip Stojanović želi reč? (Da.)

Izvolite.

FILIP STOJANOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Milićeviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli i tražim da se on uvrsti u dnevni red današnje sednice.

Svima je poznato da su najvažnije karakteristike svake zemlje njene međunarodno priznate granice kojima je ona odvojena od drugih zemalja, odnosno svojih suseda. Država Srbija ima definisane i međunarodno priznate granice prema svojim susedima. Granice države Srbije prema svom južnom susedu, odnosno Albaniji definisane su Rezolucijom 1244, koju je doneo Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija. Nažalost, Srbija je jedna od retkih zemalja kojoj je nasilno otet deo teritorije od strane 19 država NATO-a, kao i neki drugih država koje žele da legalizuju stanje okupacije i da granice AP Kosova i Metohije prema ostatku Srbije proglase kao međunarodne granice.

Mi u SRS smo svesni okolnosti pod kojima je došlo do toga. Mi ne krivimo aktuelni režim zbog situacije u kojoj se našlo Kosovo i Metohija, ali ga krivimo zbog nečeg drugog. Naime, rukovodeći organi Republike Srbije moraju

neprestano insistirati na Rezoluciji 1244 koja garantuje celovitost državne teritorije Republike Srbije. Međutim, dosada nismo videli da ovaj režim insistira na Rezoluciji 1244 i to smatramo nedopustivim.

Podsećam vas da po toj rezoluciji Srbija ima pravo da na granici prema Albaniji rasporedi 1.000 pripadnika svojih snaga bezbednosti. Kao čovek koji je rođen na Kosovu i Metohiji, koji je do nasilnog egzodusa dole proveo ceo svoj život, uvek ću tražiti od svih režima da insistira na poštovanju Rezolucije 1244. Ovo tim pre što se međunarodne okolnosti polako menjaju u našu korist i ubeđen sam da nećemo dugo čekati dan kada će Kosovo i Metohija ponovo biti integrisano sa ostatkom Republike Srbije. Ako bog da, ponovo će kroz Gnjilane da se čuju srpske trube i da sviraju čuvenu „Gilanku“. Zato oko državne teritorije ne bi smelo da bude nikakvih kompromisa, dok se o svim drugim temama može razgovarati sa Albancima koji... Vidite da i Republika Hrvatska pokazuje neskrivene aspiracije prema delu naše teritorije koja se nalazi na levoj obali Dunava.

Po ovom pitanju režim mora biti beskompromisan, ne pristajući ni na kakve pregovore ili dogovore na ovu temu. Zato smatram da će se usvajanjem ovakvog zakona koji sam predložio stvoriti jasne pretpostavke neophodnosti što skorijeg stavljanja okupiranog dela naše teritorije pod našu punu kontrolu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17 narodnih poslanika, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 136 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Tomislav Ljubenović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o dopunama Zakona o finansijskog podršci porodica sa decom, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Tomislav Ljubenović želi reč? (Da.)

Izvolite.

TOMISLAV LJUBENOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Finansijska podrška porodicama sa decom u vidu ostvarivanja prava iz ovog zakona doprinela bi poboljšanju uslova za zadovoljenje osnovnih potreba dece u porodicama sa decom koje nisu u mogućnosti da to ostvare, tj. postignu, a broj takvih porodica je sve veći.

Usvajanjem predloženih izmena i dopuna bile bi stavljene van snage diskriminatorne odredbe važećeg zakona kojim je definisano da se pravo na dečiji i roditeljski dodatak ostvaruje samo za prvo, drugo, treće i četvrto dete. Svako dete, bez obzira na red rođenja, mora biti ravnopravno tretirano svim

pravnim propisima Republike Srbije. Produženje vremenskog perioda isplate roditeljskog dodatka i to za treće dete do navršene 18. godine života umesto dosadašnjih 10 godina života, za četvrto dete do navršene 18. godine života umesto dosadašnjih 10 godina života, za peto dete i svako naredno dete, za koje se dosada nije moglo ostvariti pravo na roditeljski dodatak, do navršene 18. godine života i to bi obezbedilo delimičnu finansijsku sigurnost porodicama sa više dece.

Republika Srbija se poslednjih decenija suočava sa velikim demografskim problemima, a jedan od najvećih demografskih problema je nedovoljan broj novorođene dece. Broj novorođenih je mnogo niži od broja preminulih, što je dovelo do negativnog prirodnog priraštaja.

Evidentan je veliki broj mladih ljudi koji napuštaju zemlju, pa je izuzetno povećan udeo starog stanovništva u ukupnom broju stanovništva. Ekonomska situacija u Republici Srbiji je sve lošija, pa se veliki broj porodica suočava sa nedostatkom finansijskih sredstava, što se direktno odražava na rađanje i podizanje dece.

Imajući u vidu sve činjenice, neophodno je da država hitno preduzme sve mere kojima bi se stvorili uslovi za poboljšanje finansijskog položaja porodica sa decom i omogućila sigurnost u pogledu davanja države budućim roditeljima. Usvajanjem predloženih izmena i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom uticalo bi se u značajnoj meri na rešavanje jednog od najvećih demografskih problema, a to je nedovoljan broj novorođene dece.

Što se tiče finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje ovog zakona, stav SRS-a je da treba napraviti trajnu preraspodelu sredstava u budžetu Republike Srbije i to tako što će se konačno prestati sa finansiranjem raznih nevladinih organizacija i taj novac opredeliti za isplatu dečijeg o roditeljskog dodatka, na način kako SRS predlaže ovim izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom. Usvajanjem ovih izmena i dopuna stvorila bi se osnova za podsticaj rađanja više dece i za finansijsko osnaživanje porodica sa decom, koje bi motivisalo roditelje da ostanu u Srbiji i da se zaustavi trend masovnog odlaska iz Srbije.

Svedoci smo svakodnevnog odlaska čitavih porodica sa juga Srbije, iz Leskovca i drugih opština Jablaničkog i Pčinjskog okruga, gde odlaze mladi ljudi, mladi bračni parovi sa malom decom. Oni koji odu, sigurno se više neće vratiti. Treba uložiti sve napore da oni koji su tu, tu i ostanu.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem, kolega Ljubenoviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 137 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 154 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Dubravko Bojić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o dopunama Zakona o psihoaktivnim kontrolisanim supstancama, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Dubravko Bojić želi reč? (Da.)

Izvolite.

DUBRAVKO BOJIĆ: Hvala, gospodine Milićeviću. Drago mi je što ste se uspešno oporavili i što ste danas ovde.

Dobro je što se Zakon o psihoaktivnim kontrolisanim supstancama ponavlja ovom rotacijom s obzirom na značaj teme i važnost pitanja koja se uređuju ovim zakonom vezana za sigurnost i zdravlje građana. To su pitanja proizvodnje, prometa, upotrebe, čuvanja, skladištenja i uništavanja one droge koja nije za dalju upotrebu. Upravo se i moja intervencija odnosi na ovaj segment – oduzeta droga se skladišti i čuva u prostorijama gde su i vrata, i prozori, i zidovi, i patosi i plafoni izrađeni od materijala koji omogućavaju skladištenje.

Tražio sam da se pre uništavanja celokupna droga ponovo uzorkuje i izvrši kvalitativna hemijska analiza. Zašto? Pa upravo zato što su ovde najveće moguće zloupotrebe. Zar neko ne može ceo paket, džak, kesu da zameni nekom drugom supstancom, kao što smo na filmu gledali, brašnom ili piljevinom ili nečim tome sličnim?

Borba protiv droge je veliki problem i na globalnom nivou. Svedoci smo skorašnjeg oduzimanja velike količine droge u severnoj Nemačkoj upakovane u paketima za banane. Radilo se o toni i po heroina, čija je vrednost preko 300 miliona evra. Zatim, u nekoliko navrata velike količine droge oduzete su u Španiji. Ili najnovije velike količine koje je Dunav izbacio, tona i po heroina izbačena u rumunskoj luci Konstanci, vrednosti preko 300 miliona evra. Kod nas najnovije hapšenje pripadnika grupe „Amerika“ ili juče uhapšeni Albanac sa Kosova sa četiri i po kilograma heroina.

Svi ovi pojedinačni uspesi nemaju nekog efekta i ne odražavaju se posebno na srpskom tržištu narkotika. Zašto? Upravo iz razloga što su se proizvodnja biljaka i laboratorije u kojima se ona spravlja toliko danas namnožile i omasovile da se uopšte ne oseća taj uspeh.

Što se tiče opojnih droga i narkotika, oni najviše ulaze u našu zemlju preko Kosova, pa tako Priština postaje sve više balkanski Medeljin, a Kosovo balkanska Kolumbija. Naravno, mislim na onaj deo Kosova koji je pod vlašću šiptarskih separatista. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Bojiću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 14, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasao – 141 narodni poslanik, od ukupno prisutnih 155 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Zoran Despotović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Zoran Despotović želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 12, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 144 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 156 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Sreto Perić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o stavljanju van snage Zakona o izvršenju i obezbeđenju, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Sreto Perić želi reč? (Da.)

Izvolite.

SRETO PERIĆ: Zakon o izvršenju i obezbeđenju nalazi se pod stalnom analizom stručnog tima pravnika Srpske radikalne stranke, iz prostog razloga što upravo ovaj deo koji se odnosi na tzv. javne izvršitelje, u narodu poznatim kao privatni izvršitelji, nanosi ogromnu štetu građanima Srbije. Predsednik naše stranke prof. dr Vojislav Šešelj nakon povratka sa „službenog puta“ jednu od prvih političkih izjava koju je dao jeste da će se aktivno i SRS, pa i on lično, boriti za ukidanje javnih izvršitelja.

Kako je vreme prolazilo, sve je više bilo razloga za tako nešto. Poznato je da je Zakon o izvršenju u vreme komunista donet 1978. godine i on je imao 11 izmena i dopuna sve do 2001. godine, ali nijedne izmene i dopune tog zakona nisu prenosile tu mogućnost na nekog drugog osim na sudske izvršitelje. U poslednje vreme u praksi se da primetiti da je sve veća sprega između nekih sudskih organa, između banaka i privatnih izvršitelja. Prosto, mafijaška sprega postoji, pa je tako u 2017. godini prodato oko 3.736 stanova i drugih stambenih jedinica. Analize su pokazale da od tog broja skoro nijedan izvršni dužnik nije imao još jednu stambenu jedinicu, a izvršni poverenici, odnosno lica koja su to kupovala, moglo se primetiti da im je to peti, šesti, osmi, ko zna, možda i deseti stan.

Upravo zbog toga mi smatramo da ovaj deo nadležnosti treba vratiti sudskim izvršiteljima. Jednom je bila i izjava od strane Ministarstva pravde da je to preneto na javne izvršitelje iz razloga efikasnosti i zbog toga što nema posebnog troška za državu. U ovakvim situacijama ne sme se postaviti pitanje koliko košta, važno je da to izvršenje bude pravično i da bude sa najmanjom mogućom štetom za izvršnog dužnika. Evo, nedavno je bio slučaj da je baš sasvim slučajno sin jednog javnog izvršitelja od drugog kupio stan, a da pravo

preče kupovine gospođa Snežana Aksentijević nije imala. Sasvim slučajno je ovaj i saznao i sasvim slučajno došao u situaciju da on kupi stan pre nekog od koga je taj stan nasilno otet, a i danas ćemo u raspravi u načelu imati neke teme koje treba ovo da omoguće, odnosno da spreče.

Ovaj zakon ovakav je uveo Boris Tadić, odnosno većina koju je on obezbedio, a prihvatio ga je 2016. godine sa nešto izmenjenim sadržajem i Aleksandar Vučić. Veliki broj građana Srbije se protivi ovakvom načinu izvršenja i mislim da bi ovaj put trebalo glasati za ovaj predlog zakona, inače mi već šesti put podnosimo ovaj predlog i nećemo odustati sve dok se izmene i dopune Zakona o izvršenju ne stave van snage. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Periću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 14, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 142 narodna poslanika, od ukupno prisutnih 156 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nikola Savić, na osnovu član 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udžbenicima, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nikola Savić želi reč? (Da.)

Izvolite.

NIKOLA SAVIĆ: Zahvaljujem, kolega Milićeviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udžbenicima sa zahtevom da se uvrsti na dnevni red ove skupštine. Svima nama je poznato da problem u ovoj oblasti odavno postoji. Međutim, on je u poslednje vreme kulminirao iz jednog prostog razloga, što danas udžbenike piše svako, izdaje svako i svako, bukvalno, vrši njihov odabir.

Ovo nije prvi put da SRS upozorava vlast da u ovoj osetljivoj oblasti vlada javašluk. Međutim, što se mi više upinjemo da dokažemo, problemi su sve veći i veći. Ovo je posebno važno kod onih udžbenika koji obrađuju srpsku nacionalnu istoriju i srpsku kulturu. Međutim, ako pogledamo malo ko sve štampa i izdaje udžbenike, videćemo da monopol na izdavanje udžbenika imaju firme iz Slovenije i Hrvatske. Onda i ne čudi što je situacija ovakva kakva jeste.

Mi u SRS nismo za to da neko ima monopol u ovoj oblasti, pa makar to bio i Zavod za izdavanje udžbenika, ali jednostavno država mora, preko Prosvetnog nacionalnog saveta i drugih institucija Ministarstva prosvete, da ima pravi uvid u to šta se ovde dešava.

Mi znamo kakva je situacija u nekim našim susednim zemljama, kao što je recimo u Crnoj Gori, gde se proteruje najveći živi srpski pesnik Njegoš, a ako se ovako nastavi, strah me da nije daleko dan kada će se to isto desiti i u Srbiji.

Ja sam na nekoj od prethodnih sednica Narodne skupštine, kada sam predlagao da se dnevni red dopuni ovom tačkom, pokazivao kakvi sve udžbenici postoje, pa sam i navodio izdavače koji izdaju takve udžbenike, pokazivao sam ilustracije od kojih zaista hvata jeza kada se to vidi. Meni bukvalno stid ne dozvoljava da to ponovo... Ja sam to jednom pokazao, ali ne dozvoljavam da to ponovo pokazujem ovde, ali bukvalno država mora učiniti sve da ovde vlada red.

Znači, suština onoga što sam ja tražio u ovom zakonu jeste da se svim onim autorima, izdavačima koji su izdavali udžbenike koji ne odgovaraju interesima srpskog naroda i koji ne odgovaraju činjenicama oduzme licenca za navedenu delatnost. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Saviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 14, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 144 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 158 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nikola Savić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, koji je podneo Narodnoj skupštini 28. marta 2019. godine.

Da li narodni poslanik Nikola Savić želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Nikola Savić.

Izvolite.

NIKOLA SAVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Mi smo na prethodnoj sednici Narodne skupštine imali izmene i dopune Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima i kada sam video da je takav jedan zakon došao u proceduru, u prvi mah sam pomislio i obradovao se da će taj zakon obuhvatiti jedan problem koji se nalazi i koji već dugo traje u Zakonu o bezbednosti saobraćaja na putevima. Međutim, video sam da od toga nema ništa, da je taj zakon obuhvatao neke druge stvari, gde je vlast htela da se dodvori našim seljacima kroz neke, ajde da kažem, beneficije koje su im omogućene kod registracije tih poljoprivrednih i priključnih mašina.

Iz tog razloga sam podneo ovaj predlog zakona za izmene i dopune Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, jer je praksa pokazala da je ovaj zakon u pojedinim svojim odredbama nedorečen i kontradiktoran i da izaziva velike probleme kada dođe do saobraćajne nezgode. Jednostavno, u nekim situacijama je nemoguće ustanoviti ko je krivac za izazvanu saobraćajnu nesreću.

Naime, radi se o članu 47. postojećeg zakona koji govori o prvenstvu prolaza na raskrsnicama i ja sad ne bih ulazio u te detalje, svi smo mi uglavnom vozači, znamo ta osnovna pravila regulisanja saobraćaja na raskrsnicama.

Međutim, Zakon je ovde nedorečen, da bukvalno u nekim situacijama nije potpuno jasno ko ima to prvenstvo.

Dešava se situacija da pravnici taj zakon tumače na jedan način, dok ga ljudi iz saobraćajne struke tumače na potpuno drugi način i bukvalno se ne može utvrditi vinovnik saobraćajne nesreće. Iz tog razloga sam tražio da se ovaj predlog zakona uvrsti u dnevni red, da Vlada, odnosno nadležno resorno ministarstvo razmotri ovo i da donese odluku onakvu koja odgovara pravilima saobraćaja.

Međutim, mi i danas imamo na dnevnom redu jedan od zakona iz oblasti saobraćaja, doduše, ne odnosi se baš direktno na samo regulisanje saobraćaja, odnosi se na prevoz putnika u drumskom saobraćaju, ali koliko vidim, o ovome niko nije ozbiljno razmišljao.

Zato apelujem na predstavnike Vlade da pogledaju ovaj moj predlog zakona i da to uvrste u dnevni red, ako ne kao moj predlog, onda makar neka ga prepisu i neka to bude predlog Vlade. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 13, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 145 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 158 narodnih poslanika.

Konstatujem da Skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Miroslava Stanković Đuričić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o biomedicinski potpomognutoj oplodnji, koji je podnela Narodnoj skupštini 14. marta 2019. godine.

Da li narodni poslanik Miroslava Stanković Đuričić želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Miroslava Stanković Đuričić.

Izvolite.

MIROSLAVA STANKOVIĆ ĐURIČIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Svedoci smo izuzetno loše demografske slike Republike Srbije. Prosečna starost stanovništva u našoj republici je 43 godine. Republika Srbija svake godine ima manje od 35.000 do 38.000 stanovnika. Dakle, godišnje nestane jedna opština kao posledica negativnog prirodnog priraštaja. Pedesetih godina prošlog veka rađalo se 160.000 dece, a danas se rađa 100.000 dece manje, znači, nešto više od 60.000. Broj stanovnika Srbije je pao ispod sedam miliona, a ako se ovako nastavi, za četrdesetak godina imaćemo tri miliona stanovnika manje nego danas.

Ako svemu dodamo i činjenicu da više od 300.000 parova ima problema sa neplodnošću, dolazimo do toga da je Zakon o biomedicinski potpomognutoj oplodnji izuzetno važan, a problem nataliteta je jedan od gorućih problema Republike Srbije.

Borba sa neplodnošću može biti jako duga i iscrpljujuća. Oni koji prolaze kroz ovu bitku znaju koliko je teško prikupiti svu potrebnu dokumentaciju kako bi se došlo do komisije za ulazak u proces. Pritom, medicinske analize često nije moguće uraditi u matičnoj bolnici, jer ne postoje uslovi, pa su parovi prinuđeni da ih rade privatno. Takvih je bolnica u unutrašnjosti jako puno. Konkretno, bolnica u Smederevskoj Palanci, odakle ja dolazim, ne radi 80% analiza potrebnih za komisiju za ulazak u proces. Apelujem na ministra zdravlja da se sve bolnice u Srbiji opreme kako bi sve analize za biomedicinski potpomognutu oplodnju mogle da se rade i na taj način se umnogome umanjili troškovi pripreme, kao i da se skрати vreme koje je u ovom slučaju dragoceno.

Zatim, problem starosne granice. Zašto ograničavati? Treba dozvoliti svakoj ženi koja ispunjava medicinske uslove da pokuša da se ostvari kao majka. Starosna granica može negativno da utiče na psihičku ženu koja se bori za potomstvo, a poznato je da je jedan od važnijih faktora upravo psihološko stanje žene.

Treći, ali ne manje važan problem koji treba regulisati zakonom jeste dozvoliti biomedicinski potpomognutu oplodnju i onim parovima koji su se već ostvarili kao roditelji. Ovde ne mislim samo na parove i žene koji su roditelji postali uz pomoć biomedicinski potpomognute oplodnje, već i na one parove koji su svoje dete dobili prirodnim začećem. Neretko se dešava da se žena ostvari kao majka, a da se zatim nešto medicinski iskomplikuje i da više ne može da ostane u drugom stanju. Zašto bi ti parovi bili osuđeni na jedno dete ukoliko se javio problem i ukoliko je jedina šansa da ponovo postanu roditelji baš biomedicinski potpomognuta oplodnja?

Ovo pravo je garantovano i Ustavom Republike Srbije, članom 63. koji u stavu 1. kaže da svako ima pravo da slobodno odluči o rađanju dece i stavu 2. da Republika Srbija podstiče roditelje da se odluče na rađanje i pomaže im u tome.

Još jedna samo rečenica. Molim vas da podržite ovaj predlog zbog alarmantne demografske slike i podrške svima koji prolaze kroz ovu borbu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 140 od ukupno prisutnih 157 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Ristićević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za afere povezane sa bivšim

gradonačelnikom Beograda Draganom Đilasom i nenamenskim trošenjem sredstava, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, Dragan Đilas, multimilioner, milijarder, na fotografiji zajedno sa Miškovićem. Verujem da su to dva najbogatija čoveka u Srbiji, a mnogi, kao i ja, veruju u to.

Dame i gospodo, poštovani gledaoci, bogati ljudi ne vole svoj narod. Najbolji dokaz za to nije čak toliko Mišković, nego Dragan Đilas. Svakako, oni koji su prošle subote došli ovde mogli su se lično uveriti u to, čak i oni koji su bili spremni da podrže jednog od najbogatijih ljudi u Srbiji.

Dragan Đilas je u vreme dok je vršio svoju javnu funkciju u Gradu Beogradu napravio minus od 1,2 milijarde evra. Kažu da je sposoban. Sposoban je samo za svoju privatnu firmu, gde je spojio javnu funkciju i privatnu firmu. Taj „sposobni“ čovek je Beograd zavalio, što kažu naši mladi, za 1,2 milijarde evra, a istovremeno je na računima svojih firmi prihodovao 500 miliona evra ili 60 milijardi dinara. Toliko je on „sposoban“ da od siromašnih prespe u svoje bogate džepove.

Auto-put nisu gradili. Gradili su samo auto-put prema džepovima demokrata, drpokrata, posebno Đilasa. Devet traka je vodilo u džepove Dragana Đilasa. Tako je on postao milijarder.

Bil Gejts je 95% svog bogatstva ustupio siromašnima, iako znamo kako je stekao novac. Dragan Đilas je 95% ili 100% svog bogatstva oteo od siromašnih, otpuštenih i slabo plaćenih.

Ja tražim da se osnuje anketni odbor zbog njegovih malverzacija sa Šolakom i Dejvidom Pitreusom, bivšim šefom CIA i bivšim komandantom vojnih snaga u Avganistanu.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja tražim da REM stane na svoje noge. Ako ste primetili, drugi zahtev opozicije... Prvi je da se stave partijski, da se označe partijski, da steknu dominaciju ponovo u REM-u. Zašto? To ću probati da objasnim sada, ali i u kasnijem javljanju.

Dakle, dame i gospodo narodni poslanici, pomenuta trojka je preko SBB-a, kablovskog operatera, koristeći državne resurse, gde je Telekom statirao a REM radio u njihovu korist... REM je slušao njih, umesto da oni slušaju REM. Na takav način su stekli u Srbiji 900.000 pretplatnika i zauzeli 54% tržišta u kablovskim sistemima. Telekomu je ostalo, državnoj firmi, svega 25%.

Nastaviću u drugom javljanju.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – sedam, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo 148 od ukupno prisutnih 155 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za afere povezane za Aleksandrom Jerkov i vezom sa stranim obaveštajnim organizacijama i špijunskim službama, koji je podneo Narodnoj skupštini 4. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo, da nastavim. Aleksandra Jerkov je prošla treninge CIA. CIA nam je poslala N1 televiziju, koja je prekogranični kanal.

Dragan Đilas, Šolak i Dejvid Pitreus su preuzimanjem velikog dela tržišta, 54%, kao kablovski operater stekli 900.000 pretplatnika, koji godišnje uplate preko 120 miliona evra SBB-u. Pri tome, SBB koristi 90% domaćih televizija i domaćeg programa, kojima ništa ne plaća. Zapamtite, ništa im ne plaćaju, a koriste 90% njihovih programa, uključujući i ove nacionalne televizije. Dakle, program su proizveden dobili gratis, a ubrali su 120 miliona evra.

E sad, treba to ispumpati, pa su se gospoda dosetila da sa druge strane koriste prekogranične kanale i postoji međunarodni sporazum o reemitovanju. Po tom sporazumu ti kanali nemaju pravo da emituju prepravljene program na teritoriji Srbije. Dakle, nije dozvoljeno ubacivati reklame, nije dozvoljeno imati studio u Beogradu, što N1 televizija ima, što „Sport klub“ ima. Dakle, to nije dozvoljeno prekograničnim kanalima.

Domaći program koriste i ne plaćaju ništa, a prekograničnim kanalima, onima koji su povezani sa Šolakom, Đilasom i Pitreusom, plaćaju emitovanje. Znači, uzmu od domaćeg naroda pretplatu, domaće kanale koriste džabe, a stranim prekograničnim kanalima plaćaju emitovanje na SBB-u. Tako ispumpavaju onih 120 miliona evra, koji završavaju u Đilasovim, Šolakovim i džepovima Pitreusa.

Ništa Pitreus nije investirao ovde. Mi smo investirali svoj novac. Taj novac je otet od građana, otet je od Telekomu, gde su imali Radujka, uz pomoć REM-a, čiju postavu su postavili Dragan Đilas, Šolak i Dejvid Pitreus. Regulatorno telo za elektronske medije nije radilo svoj posao. Da je radilo, trebalo je da zabrani N1 televiziju, „Sport klub“ i sve prekogranične televizije koje su menjale program.

Ni to im nije bilo dosta. Nikad im dosta nije bilo. Bogati ljudi su kao morska voda – što više piju, to su žedniji. A onda su se dosetili da prepravljajući programe prekograničnih televizija, što je zabranjeno međunarodnim sporazumom, ubacuju reklame za koje ne plaćaju porez, Đilasove reklame najverovatnije. Deset hiljada sekundi svako veče na „Sport klubu“ ide prekograničnoj televiziji, gde prihod ide napolje kao i ona pretplata. Još na kraju, plaćajući prekogranične kanale prikazuju gubitak ovde, iako imaju 54% tržišta. Telekom sa 25% ostvaruje dobit, a oni prikazuju gubitak jer su ispumpali pare i stavljaju u svoje džepove.

Zato opozicija traži, njihov glavni zahtev je REM, i to ne treba da im damo i treba da zabranimo sve prekogranične kanale, uključujući i N1, koja ne reemituje program, već ga prepravlja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 12, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 141, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za proglašenje lažne države Kosovo, uticaja koji je na to imalo mišljenje Međunarodnog suda pravde, te povodom toga odgovornosti bivšeg ministra inostranih poslova Vuka Jeremića, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo, ja ću govoriti o Reis-Efendiji Vuku Potomku.

(Vojislav Šešelj: O kome?)

O „reis-efendiji“. Prevedeno, to znači ministar spoljnih poslova. Bivši, eks „reis-efendija“ – Vuk Jeremić, Vuk Potomak, Murat-aga Pozderac.

Dakle, dame i gospodo narodni poslanici, pred izbore 2008. godine Vuk Jeremić, Boris Tadić, Borko Stefanović, Dragan Đilas su se u Američkoj ambasadi dogovorili. Tražili su od Američke ambasade da odloži deklaraciju o nezavisnosti kosovskih Albanaca, da kosovski Albanci to ne čine dok se ne završe predsednički izbori i Boris Tadić ne bude izabran. Američka ambasada im je izašla u susret i oni su to kasnije vraćali.

Jedan način na koji su to vraćali je Međunarodni sud pravde, traženje mišljenja koje nam uopšte nije bilo potrebno. Zahvaljujući tom mišljenju danas se Albanci pozivaju na svoju nezavisnost, da je ona legalna i legitimna, zato što je Vuk Jeremić, Vuk Potomak, tražio to mišljenje, i ono je bilo protiv Republike

Srbije, a unapred je znao da je taj međunarodni sud pravde sastavljen od sudija iz zemalja koje su priznale Kosovo i Metohiju. Time je na određen način, zajedno sa tom grupom, po meni, učinio akt veleizdaje i ja tražim da se osnuje anketni odbor i da se sve to ispita.

Dame i gospodo, i danas Vuk Jeremić, koga ja zovem Reis-Efendija Vuk Potomak, ima podršku, recimo Muhameda Čengića, koji je član Muslimanskog bratstva. Dakle, on traži da Vuk Jeremić bude izabran za predsednika Republike Srbije i ja verujem da mu građani to neće dozvoliti. Radi se o histeričnoj osobi koja je u subotu ovde toliko kreštalala. Mora da mu škode one strane cigarete od 1.500 evra kutija i ja verujem, dragi moji gledaoci, da su Vuku Jeremiću, koji je prethodno večerao u skupom restoranu, oni kraci od jastoga zapeli u grlo, zato je toliko pretio i kreštao. Dok je to činio u subotu prilikom mitinga opozicije, građani koji su učestvovali na tom mitingu treba da znaju da prebogati Vuk Jeremić, Vuk Potomak, nije na njihovoj strani, već je protiv njih. Hvala.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – osam, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 145, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Ristićević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za izjave Sande Rašković Ivić o Srebrenici i Oluji, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Ristićević želi reč? (Da.)

Izvolite.

**MARIJAN RISTIĆEVIĆ:** Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani gledaoci, ova fotografija sama za sebe govori sve. Ovakav pozdrav nije primeren srpskom narodu.

Dakle, radi se o gospođi Sandi Rašković Ivić. Pored nje se Boško Ljotić zadovoljno smeška. Radi se o pozdravu koji nije svojstven srpskom narodu i nije nikada bio. Možda onom Marisavu Petroviću iz onog petog odreda, možda je Bošku Ljotiću, a ovde svakako vidite Sandu Rašković Ivić, koja tim nedozvoljenim pozdravom pokušava da pozdravi okupljene građane.

Dame i gospodo, radi se o njene dve izjave. Jedna od izjava direktno krši dokument Narodne skupštine, da je Srebrenica bila veliki zločin, ali ne i genocid. Izjavom da je slučaj u Srebrenici bio genocid ona je grubo prekršila akt Narodne skupštine. Ja mislim da anketni odbor treba da se pozabavi njome.

Takođe, izjavom da je Oluja, gde je proterano 250.000 Srba, pobijeno više hiljada, uključujući žene i decu, starce i starice, izjavom da je to bila

humanitarna akcija, ja mislim da je ona dovoljno rekla i da i to ide u prilog formiranju anketnog odbora da se ispituju štete koje nam je nanela prilikom davanja ovakvih izjava, i državi, kao i narodu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 21, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 132 od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za nenamensko trošenje sredstava dodeljenih za predizbornu kampanju, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovde držim dva dokumenta. Ovo je šema pranja novca kako je Boško Obradović zvani Boško Ljotić, nasilnik, iz svoje stranke, a sredstva su iz budžeta Republike Srbije, koja su posle izborne kampanje trebalo da budu vraćena u republički budžet, kako je oštetio republički budžet za 30 miliona dinara, odnosno kako je preko svoje stranke opraio taj novac preko fiktivnih poslova sa preduzetničkim radnjama.

Ovde je ta šema. Sav novac je istog dana prebacivao na preduzetničke radnje. Novac je podizao za fiktivne poslove i vraćao Bošku Obradoviću. Pa je, recimo, samo za navodne elektroradove, u četiri navrata ispumpao ukupno 5.665.000 dinara. Za poslove u Borči vezane za izvesne Cvijanoviće, koji su otvarali preduzetničke radnje i koji su bili kandidati na njegovoj listi, ukupno je ispumpano 9.698.496 dinara. Takođe, preko advokatskih kancelarija, kojima je uplaćivao i po 700.000 i po miliona dinara, ukupno je ispumpao 3.260.000 dinara. Takođe iz sredstava republičkog budžeta koja nije vratio preko poslova sa dizajnom preduzetničkim radnjama ispumpao je prvo 3.900.600 dinara i posle toga ukupno još 3.400.000, što je suma od 7.300.600 dinara.

Krivičnu prijavu koju smo predali za ukupno 28.690.000 dinara trenutno radi UKP, a ja verujem da im na neki način treba dati podršku i, s obzirom na to da se radi o slučaju da on pokušava da kao politički protivnik pokaže da je politička žrtva, u stvari se radi o kriminalnim radnjama, da na takav način on pokušava da izbegne odgovornost, što ne smemo dopustiti.

Takođe, da se ne bih ponovo javljao, on je poznat po tome što sklapa saveze sa političkim organizacijama iz Hrvatske, vrlo ekstremna Radnička fronta, sa Muhamedom Čengićem iz Tuzle, bugarskom Atakom, sa

neonacističkom organizacijom iz Nemačke, nije praksa da te političke organizacije u Srbiji rade i zato mislim da anketni odbori treba da se pozabave njegovim delatnostima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 10, protiv – niko, uzdržan – niko, nisu glasala – 143, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju Anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za posete Narodnoj skupštini Republike Srbije određenih ekstremističkih organizacija i pojedinaca, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – šest, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo –147 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da ovaj predlog nije prihvaćen.

Predlog za spajanje rasprave.

Narodni poslanik Aleksandar Martinović, na osnovu člana 92. stav 2, člana 157. stav 2 i čl. 170. i 192. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se obavi zajednički načelni i jedinstveni pretres o:

- Predlogu zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Češke Republike o regulisanju duga Republike Srbije prema Češkoj Republici, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i *Rondex Finance, Inc.* o regulisanju neizmirenog duga Republike Srbije prema *Rondex Finance, Inc.* iz perioda klirinškog načina plaćanja, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o aktivnostima Francuske agencije za razvoj i institucije *PROPARCO* u Srbiji, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist *Societe Generale* banke Srbija a.d. Beograd, Komercijalne banke a.d. Beograd i Vojvođanske banke a.d. Novi Sad po zaduženju Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad, po osnovu Ugovora o kreditu za izgradnju

gasovoda na teritoriji Republike Srbije od granice sa Republikom Bugarskom do granice sa Mađarskom i drugim susednim zemljama sa Republikom Srbijom kroz ulaganje u kapital akcionarskog društva *South Stream Serbia AG, Zug*, Švajcarska, koji je podnela Vlada;

- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima, koji je podnela Vlada; Predlogu zakona o izmeni Zakona o upravljanju aerodromima, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o međunarodnom drumskom saobraćaju, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre, koji je podnela Vlada;
- Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar, koji je podnela Vlada;
- Predlogu odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Zaštitnika građana, koji je podneo Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja;
- Predlogu odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Poverenika za zaštitu ravnopravnosti, koji je podneo Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Da li narodni poslanik Aleksandar Marković želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Molim narodne poslanike da pritisnu odgovarajući taster na poslaničkoj jedinici.

Zaključujem glasanje: za – 137, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 16 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Pošto smo se izjasnili o predlozima za stavljanje na dnevni red sednice akata po hitnom postupku, predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda i o

predlogu za spajanje rasprave, na osnovu člana 93. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u celini.

Zaključujem glasanje: za – 137, protiv – niko, uzdržan – niko, nije glasalo – 16 narodnih poslanika, od ukupno prisutna 153 narodna poslanika.

#### D n e v n i r e d:

1. Predlog zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji je podnela Vlada;

2. Predlog zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu, koji je podnela Vlada;

3. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Češke Republike o regulisanju duga Republike Srbije prema Češkoj Republici, koji je podnela Vlada;

4. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i *Rondex Finance, Inc.* o regulisanju neizmirenog duga Republike Srbije prema *Rondex Finance, Inc.* iz perioda klirinškog načina plaćanja, koji je podnela Vlada;

5. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o aktivnostima Francuske agencije za razvoj i institucije *PROPARCO* u Srbiji, koji je podnela Vlada;

6. Predlog zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist *Societe Generale* banke Srbija a.d. Beograd, Komercijalne banke a.d. Beograd i Vojvođanske banke a.d. Novi Sad po zaduženju Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad, po osnovu Ugovora o kreditu za izgradnju gasovoda na teritoriji Republike Srbije od granice sa Republikom Bugarskom do granice sa Mađarskom i drugim susednim zemljama sa Republikom Srbijom kroz ulaganje u kapital akcionarskog društva *South Stream Serbia AG, Zug*, Švajcarska, koji je podnela Vlada;

7. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca, koji je podnela Vlada;

8. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima, koji je podnela Vlada;

9. Predlog zakona o izmeni Zakona o upravljanju aerodromima, koji je podnela Vlada;

10. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, koji je podnela Vlada;

11. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica, koji je podnela Vlada;

12. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju, koji je podnela Vlada;

13. Predlog zakona o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova, koji je podnela Vlada;

14. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o međunarodnom drumskom saobraćaju, koji je podnela Vlada;

15. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre, koji je podnela Vlada;

16. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar, koji je podnela Vlada;

17. Predlog odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Zaštitnika građana, koji je podneo Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja;

18. Predlog odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Poverenika za zaštitu ravnopravnosti, koji je podneo Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Prelazimo na tačke 1–18 dnevnog reda (zajednički načelni i jedinstveni pretres):

- PREDLOG ZAKONA O KONVERZIJI STAMBENIH KREDITA INDEKSIRANIH U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA,
- PREDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O BUDŽETSKOM SISTEMU,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE ČEŠKE REPUBLIKE O REGULISANJU DUGA REPUBLIKE SRBIJE PREMA ČEŠKOJ REPUBLICI,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I *RONDEX FINANCE, INC.* O REGULISANJU NEIZMIRENOG DUGA REPUBLIKE SRBIJE PREMA *RONDEX FINANCE, INC.* IZ PERIODA KLIRINŠKOG NAČINA PLAĆANJA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O AKTIVNOSTIMA FRANCUSKE AGENCIJE ZA RAZVOJ I INSTITUCIJE *PROPARCO* U SRBIJI,
- PREDLOG ZAKONA O DAVANJU GARANCIJE REPUBLIKE SRBIJE U KORIST *SOCIETE GENERALE* BANKE SRBIJA AD BEOGRAD, KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD I VOJVOĐANSKE BANKE AD NOVI SAD PO ZADUŽENJU JAVNOG PREDUZEĆA „SRBIJAGAS“ NOVI SAD, PO OSNOVU

UGOVORA O KREDITU ZA IZGRADNJU GASOVODA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE OD GRANICE SA REPUBLIKOM BUGARSKOM DO GRANICE SA MAĐARSKOM I DRUGIM SUSEDNIM ZEMLJAMA SA REPUBLIKOM SRBIJOM KROZ ULAGANJE U KAPITAL AKCIONARSKOG DRUŠTVA *SOUTH STREAM SERBIA AG*, ZUG, ŠVAJCARSKA,

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAPOSŁJAVANJU STRANACA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRANCIMA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENI I DOPUNI ZAKONA O UPRAVLJANJU AERODROMIMA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLANIRANJU I IZGRADNJI,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽIČARAMA ZA TRANSPORT LICA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREVOZU PUTNIKA U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENI I DOPUNI ZAKONA O POSTUPKU UPISA U KATASTAR NEPOKRETNOSTI I VODOVA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE UJEDINJENOG KRALJEVSTVA VELIKE BRITANIJE I SEVERNE IRSKE O MEĐUNARODNOM DRUMSKOM SAOBRAĆAJU,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSTUPKU REGISTRACIJE U AGENCIJI ZA PRIVREDNE REGISTRE,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZALOŽNOM PRAVU NA POKRETNIM STVARIMA UPISANIM U REGISTAR,
- PREDLOG ODLUKE O DAVANJU SAGLASNOSTI NA PRAVILNIK O UNUTRAŠNjem UREĐENJU I SISTEMATIZACIJI RADNIH MESTA U STRUČNOJ SLUŽBI ZAŠTITNIKA GRAĐANA,
- PREDLOG ODLUKE O DAVANJU SAGLASNOSTI NA PRAVILNIK O UNUTRAŠNjem UREĐENJU I SISTEMATIZACIJI RADNIH MESTA U STRUČNOJ SLUŽBI POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI.

Najpre obaveštenje o pozvanima na sednicu.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da sednici prisustvuju svi članovi Vlade sa saradnicima i to:

Slavica Savičić i Jelena Tanasković, državni sekretari u Ministarstvu finansija; Bojana Stanić, državni sekretar u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja; Miodrag Poledica i Aleksandra Damnjanović, državni sekretari u Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture; Milica Ćatić, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova; Zoran Ilić, Jovanka Atanacković i Đorđe Milić, pomoćnici ministra građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture; Dušan Vučković, pomoćnik ministra privrede; Darko Komnenić i Verica Ignjatović, vršioci dužnosti pomoćnika ministra finansija; Lazar Radaković i Saša Stojanović, vršioci dužnosti pomoćnika ministra građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture; Jovan Ćosić, v.d. pomoćnika ministra pravde; Ana Tripović, vršilac dužnosti direktora Uprave za javni dug u Ministarstvu finansija; Luka Tomić, šef Kabineta ministra finansija; Stojanka Vučković, šef Kabineta ministra privrede; Gordana Savić, šef Odseka u Ministarstvu privrede; Zorica Vulić, iz Uprave granične policije u Ministarstvu unutrašnjih poslova; Bojan Terzić, iz Narodne banke Srbije; Irena Injac, viši savetnik u Ministarstvu finansija; Sava Gavranović, viši savetnik u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja; Vladimir Vinš, samostalni savetnik u Ministarstvu pravde; Miladin Maglov, registrator; Ružica Mačukat, zamenik registratora Registra privrednih subjekata u Agenciji za privredne registre i Ivana Janačković, diplomirani pravnik.

Otvaram zajednički načelni pretres.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika.

Saglasno članu 157. stav 2, članu 170. i članu 192. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni i jedinstveni pretres o: Predlogu zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, Predlogu zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Češke Republike o regulisanju duga Republike Srbije prema Češkoj Republici, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i *Rondex Finance, Inc.* o regulisanju neizmirenog duga Republike Srbije prema *Rondex Finance, Inc.* iz perioda klirinškog načina plaćanja, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o aktivnostima Francuske agencije za razvoj i institucije *PROPARCO* u Srbiji, Predlogu zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist *Societe Generale* banke Srbija a.d. Beograd, Komercijalne banke a.d. Beograd i Vojvođanske banke a.d. Novi Sad po zaduženju Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad, po osnovu Ugovora o kreditu za izgradnju gasovoda na teritoriji Republike Srbije od granice sa Republikom Bugarskom do granice sa Mađarskom i drugim susednim zemljama sa Republikom Srbijom kroz ulaganje u kapital akcionarskog društva *South Stream Serbia AG, Zug*, Švajcarska,

Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima, Predlogu zakona o izmeni i dopuni Zakona o upravljanju aerodromima, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju, Predlogu zakona o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o međunarodnom drumskom saobraćaju, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar, Predlogu odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Zaštitnika građana i Predlogu odluke o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.

Da li predstavnici predlagača, svi članovi Vlade, narodni poslanik dr Aleksandar Martinović, predsednik Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja i narodni poslanik Petar Petrović, predsednik Odbora za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu žele reč?

Najpre, da li predstavnici predlagača žele reč?

Reč ima ministar Siniša Mali.

SINIŠA MALI: Uvaženi predsedavajući Narodne skupštine Republike Srbije, poštovani ministre, poštovani poslanici, pred vama se nalazi Predlog zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, kojim se posle više od jedne decenije rešava problem građana koji imaju stambene kredite u toj valuti. Ovaj leks specijalis je kompromisno rešenje između nekoliko zainteresovanih strana građana, odnosno udruženja koja ih predstavljaju, banaka i države sa treće strane. Predlogom zakona biće obuhvaćeni svi korisnici ovih kredita, na čemu smo kao država insistirali, a kako bismo omogućili svim građanima koji imaju ovaj problem da ga trajno i reše.

U poslednjih nekoliko nedelja ova tema je, kao što znate, veoma aktuelna u javnosti, pa su tako mogla da se čuju različita mišljenja. Pojedini ekonomisti smatraju da je uzimanje kredita individualna odluka i da država, odnosno svi poreski obveznici ne treba da plaćaju nečije pogrešne poteze. To svakako jeste individualna odluka, ali sa druge strane, ne treba da dozvolimo da ljudi ostanu na ulici bez krova nad glavom ukoliko ima prostora i mogućnosti da im pomognemo.

Podsetiću vas da je predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić pre tačno tri nedelje posetio zadužene građane ispred Vrhovnog kasacionog suda i

obećao im je da će biti pronađeno rešenje za njihov problem. Razgovori koji su zatim usledili nisu bili nimalo laki, ali smo uspeli da nađemo kompromis, tako da danas ispunjavamo obećanje koje je predsednik tada dao. Mislim da smo, s obzirom na date okolnosti, pronašli najbolje moguće rešenje za sve tri strane.

Prethodnih nedelja smo, takođe, mogli da čujemo kritike od strane opozicije koja se sada, navodno, zabrinula za probleme ovih ljudi. Licemerno je i tužno što pokušavaju da iskoriste tešku i nemilu situaciju u kojoj se zaduženi građani nalaze, tako što kritikuju izvršnu vlast i time pokušavaju da steknu jeftine političke poene. To su, da vas podsetim, isti oni ljudi koji su, dok su bili na vlasti, ohrabrivali građane da uzimaju kredite u švajcarskim francima, a danas, kada su u opoziciji, s obzirom na to da nemaju svoje ideje i programe, upravo pokušavaju da skrenu pažnju na sebe koristeći te iste građane koje su prevarili pre samo 10 ili 12 godina. Interesuje me šta će danas da kažu, danas kada rešavamo ovaj problem, danas kada su državne finansije dovoljno stabilne i kada imamo novac koji ćemo izdvojiti u ovu svrhu.

Podsetiću vas da do pre samo nekoliko godina ovo ne bi bilo moguće. Kasa koju su nam ostavili bila je potpuno prazna. Morali smo najpre da dovedemo u red naše javne finansije, kako bismo došli do toga da možemo da rešavamo nasleđene probleme, a među kojima i probleme građana koji su zaduženi u švajcarskim francima.

Na kraju ovog uvodnog dela podsetio bih vas na neke od makroekonomskih rezultata koje smo postigli, a zahvaljujući kojima danas možemo da govorimo o ovom zakonu. U prva tri meseca ove godine ostvarili smo suficit u budžetu u iznosu od 15,8 milijardi dinara, iako smo imali planirani deficit od 19 milijardi dinara. To je za skoro 35 milijardi dinara bolje od budžetskog plana. Dakle, za 300 miliona evra smo bolji nego što smo planirali u prvom kvartalu ove godine.

Podsetiću vas i da smo prošle godine imali rast našeg BDP-a od 4,3% i da smo iza sebe ostavili skoro sve zemlje iz regiona, uključujući i neke članice Evropske unije. Lošiji rezultat od nas imaju i Hrvatska, i Rumunija, i Bugarska, i Slovačka, i BiH, i Severna Makedonija i Albanija.

Javni dug na kraju marta iznosio je 50,8% BDP-a, a sećate se, 2015. godine bio je preko 70% našeg BDP-a.

Osim toga, ukupna vrednost stranih direktnih investicija u prošloj godini iznosila 3,5 milijardi evra, dok su sve druge zemlje u regionu privukle ukupno 1,9 milijardi, pri tome, nezaposlenost je duplo manja nego 2013. godine, pa je tako sa rekordnih 25,9% pala na oko 12%. I dalje je to visoko, ali se svaki dan borimo za nova radna mesta i nove fabrike i bolji kvalitet života građana Srbije.

Uvaženi narodni poslanici, na osnovu ovih dobrih makroekonomskih rezultata vi danas imate ispred sebe leks specijalis, zakon kojim rešavamo probleme zaduženih u švajcarskim francima, kojih prema podacima kreditnog

biroa ima tačno 15.785. Sada ću se osvrnuti na neke od glavnih odredaba predloženog zakona.

Predlog zakona predviđa da se preostali deo duga korisnika konvertuje u evro, nakon čega će se iznos dobijen konverzijom umanjiti za 38%. Dodatno olakšanje predstavlja i činjenica da se obračun konverzije vrši na iznos bez zateznih kamata i na tome smo kao država insistirali. Takođe, iako je bilo tendencija da se ograniči domašaj primene zakona, njegove odredbe će se primenjivati na sve postojeće korisnike zadužene u švajcarskim francima.

Što se kamatne stope tiče, banka je dužna da na iznos dobijen konverzijom primeni kamatnu stopu prema ponudi banke koja je važila na dan 31. mart 2019. godine za kredite indeksirane u evrima iste vrste i ročnosti. Za one banke koje nisu imale u ponudi stambene kredite ili su imale nesrazmerno velike i visoke kamatne stope primenjen je limit od 3,4% plus tromesečni ili šestomesečni euroribor za promenljive kamatne stope i limit od 4% za fiksne kamatne stope. Kroz ograničavanje visine kamatne stope uspećemo na minimum da svedemo rizik dalje otplate kredita.

Po ovom zakonu banka je dužna da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dostavi korisniku ponudu zajedno sa indikativnim obračunom. Sa druge strane, korisnici koji se odluče da prihvate konverziju, u obavezi da u roku od 30 dana od prijema pomenutih dokumenata obaveste banku o svojoj odluci. Ukoliko se korisnik ne odluči za konverziju, otplata kredita se nastavlja u skladu sa postojećim ugovorom o kreditu. Korisnici koji se odluče za konverziju, i to je veoma važno, neće snositi nikakve dodatne troškove kao, što su troškovi javnih beležnika i katastara, a sva postojeća sredstva obezbeđenja ostaju na snazi. Parnični postupci, čiji je predmet spor u vezi sa valutnom klauzulom, prekidaju se danom stupanja na snagu zakona sve do kraja roka u kom korisnik može izabrati konverziju. U isto vreme, sva izvršenja u postupku prinudnog izvršenja, odnosno vansudskog namirenja se odlažu od dana stupanja ovog zakona do isteka pomenutog roka.

Izdvajanja države u svrhu primene ovog zakona će iznositi do 11,7 milijardi dinara i to u slučaju da svi korisnici prihvate ponuđeno rešenje. To nije mali novac, ali je to novac koji, zahvaljujući odgovornoj ekonomskoj politici imamo na raspolaganju i želimo da ga iskoristimo kako bismo pomogli građanima Srbije. Nadzor nad primenom ovog zakona vršiće Narodna banka Srbije.

Poštovani narodni poslanici, nadam se da ćete u danu za glasanje podržati predlog ovog zakona kako bismo konačno zatvorili ovu priču koja muči hiljade porodica širom naše zemlje.

Na dnevnom redu je i Predlog zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu. Ovim zakonom se vrši usklađivanje sa članom 52. Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Njime je propisano da osnovica za

obračun i isplatu plata u predškolskim ustanovama ne može biti niža od osnovice za obračun i isplatu u osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Na taj način će plate zaposlenih u predškolskim ustanovama biti povećane za 9% u odnosu na platu iz decembra 2018. godine, umesto dosadašnjih 7%, i to počev od plate za maj 2019. godine koja se isplaćuje u junu ove godine. Ovo je veoma važna i dobra vest za zaposlene u predškolskim ustanovama širom Srbije i mislim da će ovom odlukom biti zadovoljni. Finansijski efekti ovog zakona na budžete lokalnih vlasti iznosiće 382 miliona dinara.

Pred vama je, takođe, danas i zakon o potvrđivanju Sporazuma Vlade Republike Srbije i Vlade Češke o regulisanju duga i zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Srbije i *Rondex Finance*. Neregulisani dug Republike Srbije prema Češkoj Republici koji potiče iz perioda klirinškog načina plaćanja u prometu roba i usluga između bivše SFRJ i bivše Češke i Slovačke Federativne Republike godinama je stajao kao otvoreno pitanje u odnosima dve zemlje.

Reč je o nelociranom državnom dugu bivše SFRJ, koji podleže podeli između svih država sukcesora, a u skladu sa odredbama Sporazuma o pitanju sukcesije, potpisanog 29. juna 2001. godine.

Međutim, kako u okviru Komiteta za raspodelu finansijske aktive i pasive bivše SFRJ nije postignut konsenzus o podeli, Republika Srbija je samostalno, u bilateralnim pregovorima na međunarodnom nivou, regulisala pripadajući deo duga najpre sa Češkom Republikom a zatim i sa poveriocem *Rondex Finance*.

Početni dug Srbije prema Češkoj iznosio je 32,7 miliona američkih dolara, ali je nakon pregovora sveden na 9,8 miliona što predstavlja umanjenje obaveza Republike Srbije za 70%. Takođe, imajući u vidu da je od početnih 10,9 miliona američkih dolara, dug koji će biti jednokratno otplaćen poveriocu *Rondex Finance* sveden na 3,2 miliona dolara, to je umanjenje obaveza Republike Srbije od oko 70%, što je takođe optimalno postignut dogovor sa naše strane.

Sledeća tačka na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o aktivnostima Francuske agencije za razvoj i društva za promociju i učešće u privrednoj saradnji u Republici Srbiji. Sporazum reguliše osnivanje predstavništva AFD grupe u Srbiji radi unapređenja i realizacije njihovih aktivnosti. Ova se grupa inače bavi obezbeđenjem zvanične pomoći Republike Francuske zemljama u razvoju i aktivna je u više od 80 zemalja, kroz mrežu od oko 60 lokalnih kancelarija. Grupa AFD podržava privredni rast kroz obezbeđenje finansijske i tehničke pomoći kao i investicije u skladu sa tim sporazumom i pravnim okvirom Republike Srbije, uzimajući u obzir nacionalne prioritete u vezi sa međunarodnom razvojnom pomoći Vlade Republike Srbije.

Poštovani poslanici, danas je na dnevnom redu i Zakon davanju garancije Republike Srbije u korist *Societe Generale* banke, Komercijalne banke i Vojvođanske banke za izmirivanjem obaveza Javnog preduzeća „Srbijagas“. Reč je o zaduženju „Srbijagasa“ po osnovu ugovora o kreditu za izgradnju gasovoda na teritoriji Republike Srbije od granice sa Republikom Bugarskom do granice sa Mađarskom i drugim susednim zemljama sa Srbijom kroz ulaganje u kapital akcionarskog društva *South Stream Serbia AG*. Iznos kredita je 70 miliona evra, a rok vraćanja šest je godina, uključujući period počeka od dve godine. Navedeni gasovod je deo međunarodnog projekta kojim se prirodni gas iz Ruske Federacije isporučuje ka zemljama jugoistočne i centralne Evrope. Donošenje ovog zakona preduslov je da poslovne banke odobre kredite JP „Srbijagas“ kao i isplatu odobrenih sredstava.

Poštovani poslanici, pred vama je danas i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima. Imajući u vidu značaj i interes naše zemlje za dodatnim zapošljavanjem radnika, a samim tim i jačanje naše privrede i ekonomije, Ministarstvo unutrašnjih poslova izradilo je Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima, a u cilju omogućavanja stranim državljanima da u Republici Srbiji dobiju radnu dozvolu po olakšanoj proceduri. Pomenuta olakšana procedura za dobijanje radne dozvole predviđa mogućnost da stranac, kome je izdata viza za duži boravak, po osnovu zapošljavanja ostvari pravo na zapošljavanje u skladu sa propisima koji uređuju zapošljavanje stranaca u Republici Srbiji.

Takođe, još jedna novina u ovom zakonu je propisivanje mogućnosti da strani državljanin podnese zahtev za privremeni boravak, kako lično tako i elektronskim putem, s tim da će se bliži uslovi za podnošenje zahteva za odobrenje privremenog boravka elektronskim putem propisati podzakonskim aktom, odnosno pravilnikom. Mogućnost podnošenja ovog zahteva elektronskim putem predviđena je i za slučaj da strani državljanin podnosi zahtev iz inostranstva, čime se maksimalno ubrzava postupak dobijanja odobrenja privremenog boravka stranaca u Republici Srbiji.

Ovim predlogom zakona propisano je jedinstveno upravno mesto za podnošenje objedinjenog zahteva za privremeni boravak i dozvolu za rad stranca, tako da stranac zahtev za odobrenje, odnosno produženje privremenog boravka stranca sa zahtevom za dozvolu za rad podnosi lično ili elektronskim putem nadležnom organu na propisanom obrascu.

Još jednom bih želeo da istaknem da će se predloženim zakonom o izmenama i dopunama Zakona o strancima stvoriti neophodni uslovi za dalja pojednostavljenja administrativnih postupaka prilikom izdavanja radne dozvole strancu, a u cilju stvaranja još povoljnijeg poslovnog okruženja povećanjem konkurentnosti i daljeg privlačenja stranih investicija kao jednog od prioriteta Vlade Republike Srbije, što će doprineti i otvaranju našeg tržišta radne snage i

tržišta kapitala za nove ideje, nove tehnologije i jačanje privrednog potencijala naše zemlje.

Uvaženi poslanici, nadam se da ćete u danu za glasanje podržati predložena zakonska rešenja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala, ministre Mali.

Reč sada ima ministar rada, zapošljavanja, socijalne politike i boračkih pitanja, gospodin Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Poštovani potpredsedniče Narodne skupštine, poštovani poslanici, gospodo ministri i gospođice ministarko, poštovane kolege, dame i gospodo, Zakon o zapošljavanju stranaca usvojen je krajem 2014. godine i već u prvim godinama nakon stupanja na snagu bili su primetni pozitivni efekti njegove primene. Naime, do njegovog donošenja u primeni je bio zakon iz 1978. godine, kada se na godišnjem nivou u proseku izdavallo oko 1.500 dozvola za rad strancima.

Od početka primene novog zakona, odnosno od decembra 2014. godine pa do danas, Nacionalna služba za zapošljavanje izdala je ukupno 33.167 dozvola za rad, kako novih, tako i produženih.

Sama primena zakona u praksi otvorila je pojedina pitanja, tako da je u decembru 2017. godine i u junu 2018. godine izvršeno preciziranje pojedinih odredbi ovog zakona, a u cilju pojednostavljenja procedura, izdavanja dozvola za rad i lakše primene propisa u praksi.

Ovim trećim izmenama Zakona o zapošljavanju stranaca vrši se dalje preciziranje pojedinih odredbi zakona i doprinosi se efikasnijem sprovođenju propisa i efikasnijem postupanju nadležnih organa, što u krajnjem slučaju pozitivno utiče na dalji razvoj povoljnijeg poslovnog okruženja i privlačenje stranih investicija.

Ovaj predlog zakona prate istovremeno izmene i dopune Zakona o strancima, kojim se vrši pojednostavljenje postupka prilikom pribavljanja odobrenja za privremeni boravak i preciziraju se odredbe koje uređuju pribavljanje viza za duži boravak po osnovu zapošljavanja.

Usklađivanjem odredbi Zakona o zapošljavanju stranaca i Zakona o strancima poslodavcu se pruža mogućnost da tokom trajanja postupka odobrenja vize za duži boravak po osnovu zapošljavanja, koji se vodi pred nadležnim diplomatsko-konzularnim predstavništvom, pokrene postupak za izdavanje radne dozvole pred Nacionalnom službom za zapošljavanje. Dakle, dok je stranac još uvek u postupku pribavljanja vize za duži boravak po osnovu zapošljavanja, odnosno dok je još uvek u inostranstvu, poslodavac može preduzeti neophodne aktivnosti pred Nacionalnom službom za zapošljavanje i u cilju izdavanja odgovarajuće radne dozvole.

Predlogom zakona predviđeno je i objedinjeno postupanje Nacionalne službe za zapošljavanje prilikom produženja radne dozvole za upućena lica i radne dozvole za kretanje u okviru privrednog društva, kao i mogućnost izdavanja radne dozvole strancu kome je odobrena viza za duži boravak po osnovu zapošljavanja.

Objedinjeno postupanje Nacionalne službe za zapošljavanje podrazumeva da se teret pribavljanja potrebne dokumentacije, pribavljanje prethodnog mišljenja resornog ministarstva o opravdanosti produženja navedenih vrsta radnih dozvola i saglasnosti ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja prebacuje na Nacionalnu službu za zapošljavanje, čime je izvršeno pojednostavljenje postupka a poslodavcu znatno olakšan postupak produženja radne dozvole.

Ovaj zakon je upravo pravi signal da je Republika Srbija zemlja ubrzanog razvoja i da postoji zainteresovanost stranaca da rade u njoj, kao i stranih investitora da investiraju i prenose svoja znanja domaćim poslodavcima u Republici Srbiji.

Hvala vam, a verujem da ćete u danu za glasanje podržati i glasati za usvajanje ovog zakona.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima potpredsednik Vlade i ministar građevine, saobraćaja i infrastrukture, prof. dr Zorana Mihajlović.

Izvolite.

ZORANA MIHAJLOVIĆ: Dobar dan.

Poštovani predsedavajući, poštovani ministri, drage poslanice i poslanici, iz oblasti koju pokriva Ministarstvo saobraćaja, građevinarstva i infrastrukture pred vama je set zakona, gotovo sedam, predloga zakona o izmenama i dopunama. Svi su jednako važni i pokrivaju oblast koja treba da nam pomogne da napravimo jedan bolji, još bolji ambijent za ulaganje u Srbiju, još bolji ambijent u kojem može da se radi i da se otvaraju nova radna mesta. Staviću akcenat posebno na nekoliko izmena i dopuna zakona. Jedan od njih je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji i o izmenama i dopunama Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova.

Srbija je zemlja koja ima, pre svega, ne samo stabilnu političku situaciju, nego ima stabilan budžet, i u tom smislu mi već prethodnih nekoliko godina ubrzano pripremamo početak novih velikih infrastrukturnih projekata. Ono što smo mogli da vidimo iz novog zakona o planiranju i izgradnji i iz svega što smo uradili u prethodnom periodu potpuno je jasno da Srbija jeste učinila mnogo na brzini izdavanja građevinskih dozvola i lokacijskih uslova. Na kraju krajeva, to se meri i na listama Duing biznisa, gde je Srbija u odnosu na 2014. godinu, kad je bila druga ali otpozadi, dakle na 184. mestu, danas je na 11. mestu na svetu

po brzini izdavanja građevinskih dozvola. Ipak smo smatrali da linijski infrastrukturni objekti, koji su veoma značajni za privredni razvoj naše zemlje, moraju da budu mnogo brže realizovani u onom delu koji se zove izdavanje dozvola.

Sušтина izmene i dopune ova dva zakona tiče se dve stvari – kako da skratimo vreme i kako da smanjimo troškove, budući da ćemo određene procese raditi paralelno. Podsetiću vas samo da se vrednost novih infrastrukturnih projekata, koje ćemo započinjati kako 2019. tako i svih narednih godina, meri milijardama evra, a mi pričamo o vrednosti sadašnjih i potencijalnih infrastrukturnih projekata od 16 milijardi evra u oblasti drumskog saobraćaja, železničkog saobraćaja, vodnog saobraćaja i vazdušnog saobraćaja.

Mislamo, takođe, da u Predlogu izmena i dopuna Zakona o planiranju i izgradnji postoje i izmene koje se tiču funkcionisanja Inženjerske komore. Smatramo je zaista veoma važnom komorom i želimo da ubrzamo, takođe, proces, praktično, svega onoga što ta inženjerska komora treba da nam da. Srbiji su potrebni inženjeri u svim oblastima, ali ti inženjeri treba da rade zajedno, odnosno nadamo se da će biti uključeni u sve ove velike infrastrukturne projekte koje ćemo raditi.

Sledeći zakon jeste Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju. Činjenica je da u Srbiji ne možemo sa potpunom sigurnošću... Procene govore da se u drumskom saobraćaju siva ekonomija negde procenjuje na iznos između 80 do 100 miliona evra. To su pre svega procene kako prevoznika tako i Ministarstva. Sve što radimo u oblasti drumskog saobraćaja, svaki zakon koji smo predložili, i ove danas izmene, idu samo ka jednom cilju, a to je da smanjimo svaku vrstu mogućnosti da se siva ekonomija pojavi, a i kad se pojavi, da u smislu izmene zakona pokušamo da to potpuno ukinemo i smanjimo.

Sve ono što se odnosi na deo kod ovog zakona usklađeno je pre svega sa evropskim standardima, što je takođe važno. Dakle, smanjujemo mogućnost obavljanja nelegalnog prevoza koji defakto još uvek u Srbiji u nekim oblastima postoji.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica – podsetiću vas da smo prvi put imali ovakav zakon 2015. godine i da tada čak nismo ni znali broj žičara koje imamo u Srbiji. Nakon tog zakona, danas možemo reći da raspolažemo sa 70 žičara za transport lica, a od toga 42 žičare su u nadležnosti JP „Skijalište Srbije“ a za 28 upravljači i nosioci osnivačkih vlasničkih prava su privatna pravna i fizička lica. Menjamo zakon, odnosno imamo izmene i dopune zakona pre svega zbog toga kako bismo ga uskladili, jer je u međuvremenu došlo do izmena nekih drugih zakona, zbog čega je neophodno da ovaj zakon bude usklađen sa tim zakonima. I, naravno, prvo i

jedino u svakom od ovih zakona koji se tiču saobraćaja bezbednost je na prvom mestu, a i u ovom zakonu takođe.

Predlog zakona o izmeni Zakona o upravljanju aerodromima ima, pre svega, jednu glavnu promenu, a to je da je Vlada Republike Srbije formirala preduzeće „Aerodromi Srbije“ da bi svi oni aerodromi, osim Aerodroma „Nikola Tesla“, bili deo tog preduzeća kako bismo zajednički investirali u sve aerodrome u Srbiji.

Podsetiću da je Vlada Republike Srbije direktno, zajedno sa Gradom Nišom, zaslužna za to da mi danas na aerodromu Niš, recimo, od 1.000 putnika koliko je bilo 2014. godine, ove godine verujemo da ćemo brojati negde oko 380.000 – 400.000, a nadamo se da će ih sledeće godine biti već oko pola miliona. Međutim, nije samo Niš, tu je i Aerodrom „Morava“, tu je i aerodrom Bor, tu je i razgovor o aerodromu Zrenjanin i naše razmišljanje je bilo, i zato je ovaj predlog zakona ispred vas, izmena zakona, da sedišta preduzeće „Aerodromi Srbije“ ne bude u Beogradu, nego da bude u Nišu. Nadam se iskreno da ćete to podržati.

Sledeći predlog zakona je potvrđivanje Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o međunarodnom drumskom saobraćaju. Mi imamo stari sporazum koji je na snazi, gde smo u prevozu tereta imali, odnosno morali smo da imamo licence da bismo uopšte mogli da obavljamo prevoz tereta. U ovom slučaju, dakle, postigli smo sporazum sa Britanijom da nema licenci, nema ograničenja, odnosno liberalizovan je prevoz tereta.

Poslednji jeste Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre. To je deo, takođe, našeg akcionog plana za bolje poslovanje, za poboljšanje poslovanja u Republici Srbiji, dakle, deo vezan za samo sprovođenje Duing biznisa. Dakle, novina u ovoj izmeni i dopuni zakona jeste, pre svega, elektronska prijava. Stvaraju se uslovi za uspostavljanje onlajn sistema za registraciju, promene stanja i sve ono što u tom smislu ide.

Nadam se, takođe, da ćemo imati jednu kvalitetnu i dobru raspravu. Nadam se da ćete podržati izmene i dopune predloga ovih zakona. Negde, gledajući sektor građevinarstva i saobraćaja, mislim da smo u prethodnom periodu pokazali da svaka izmena zakona koja je definisana, definisana je zbog toga što smo u praksi videli šta možemo da učinimo još više, još bolje, još efikasnije kako niko ko ulaže u Srbiju ne bi čekao ni jedan jedini dan na izdavanju, odnosno stvaranje uslova za njegovu investiciju. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, potpredsednice Vlade.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Ne.)

Da li predsednici, odnosno predstavnici poslaničkih grupa žele reč? (Da.)

Po redosledu, prof. dr Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo, ja bih najradije danas govorio o ovim predlozima sa kojima se pojavila Zorana Mihajlović, jer nekako najviše volim da o tome raspravljam, da to, onako, razaram stručno dokraja, pa da usput i pomenem predugovor o izgradnji auto-puta od Čačka do Pojata sa američkom firmom, koja je 300 miliona evra skuplja nego što su nudili Kinezi, ali nužda me je naterala, pošto je spojeno 18 tačka dnevnog reda, da se koncentrišem samo na zakon sa kojim je ministar Mali došao danas na sednicu, a to je zakon koji ima ovde atribut leks specijalisa, a ja bih dodao da je to protivustavni zakonski projekat i, ako ga vi danas izglasate, ili sutra, SRS će pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom.

Taj zakon ne može da se nađe u našem pravnom poretku jer dovodi do grozne neravnopravnosti građana, do diskriminacije građana. Prvo, diskriminiše se ogromna većina građana koja nije ušla ni u kakva kreditna zaduženja u odnosu na one koji su ušli u kredite sa švajcarskim francima pa se upropastili, a onda se diskriminišu ljudi koji su ušli u kredite u švajcarskim francima.

Oni koji su uzimali te kredite bili su prevareni i tu je odgovornost države. Zato je trebalo da ovde sedi Jorgovanka Tabaković, guverner Narodne banke. Nije to doneseno u njeno vreme, ali ona je već sedam godina guverner i ništa nije učinila da se taj problem reši. Neke države koje imaju pametnu vlast, poput Mađarske, problem su rešile. Mogli smo i mi tako rešiti problem, ali priznajte, vi se bojite reakcije Evropske unije. Vi se bojite da vam ne zalupe neko poglavlje odmah i da je to razlog zašto ste ovako krenuli oprezno, ishitreno, a u stvari protivpravno.

Ljudi, više stotina porodica je ostalo bez stanova. Njihovi su stanovi prodati na doboš zato što nisu mogli da plate kamate u švajcarskim francima, a vi uopšte ne rešavate njihovo pitanje. Šta mora da se uradi? Moraju svi ti dobošari lepo da se pozovu pameti, da se ukinu kupoprodajni ugovori kojima su stanovi ovih građana prodati za bagatel, da se stanovi vrate vlasnicima.

U našem sistemu strane banke su i te kako privilegovane. One su praktično samo obveznici plaćanja poreza na dobit korporacija i dobrovoljno odlučuju da li će dobit da prikažu, ako uopšte neke od njih i prikažu. Veoma su privilegovane. Ne mislim da treba oterati sve te banke, ali trebalo je odavno na dugogodišnjoj robiji da bude Mlađan Dinkić, koji je jednim dekretom ukinuo sve domaće banke i otvorio prostor stranim bankama, pa smo mi Srbi postali belo roblje, a te strane banke nam opljačkaše i crno ispod nokata i odnesoše i niko to ne zaustavlja. Niko to ne kontroliše.

Koje bi rešenje bilo ispravno? Ne mislim ja da treba sad oterati sve strane banke, da me pogrešno ne shvatite. Tu su da nastavimo, ali racionalno. Ne treba da budu na gubitku, ali ne smeju da budu na gubitku ni građani koji su prevareni. Evo, raspitao sam se malo preko interneta. Kamata u nemačkim bankama, kada

uzimate kredit, otprilike je 3,5% godišnje, možda i manja. Možda možete i za 3% pa se vi sa njima cenkate, a negde možete i sa 2,5%, ali da se odredi jedan srednji iznos koji daju banke u Nemačkoj, je l' to 3%...

(Čedomir Jovanović: Kada budemo Nemačka.)

Ne kada budemo Nemačka, nego da ne oštetimo strane banke, da im bude ovde kao da su kredite plasirale u Nemačkoj.

(Čedomir Jovanović: Zar nisu?)

Šta me briga što nisu. One su prevarile građane i naš vrhovni kasacioni sud je utvrdio da su ništavi ti krediti koji su ovde obračunavani u švajcarcima a isplaćivani u dinarima. To je bila prevara. To je krivično delo. Nekome pozajmljujete dinare, a pišete u priznanici da ste mu pozajmili švajcarske franke ili evro. To je krivično delo.

Evo, ovi stručnjaci iz Ministarstva finansija, valjda znate da je to krivično delo. Zna, ali ćutite. Pognete glavu i baš vas briga. Ministar Mali to odlično zna. Ja mu priznajem to da ima znanje iz finansija.

(Čedomir Jovanović: I ekonomija.)

I ekonomija i finansije. Ekonomija je opšti pojam, a finansije su *in species*. Čedo, ja ću to tebi jednom posebno predavanje, nemoj sada da se uplićeš.

(Čedomir Jovanović: Možemo i u rubljama da se zadužimo.)

Može i u rubljama. Rublja je trenutno jaka valuta, da znaš, Čedo.

Šta bismo onda mogli da uradimo ovde? Da se uzme cela ova gomila kredita i da se ponovo obračuna. I ne samo krediti u švajcarskim francima, nego i u evrima ako je rađeno protivzakonito, ako je kredit fiktivno obračunavan u stranoj valuti i isplaćivan u domaćoj, i ako banka nije imala ni pokriće u tom trenutku u toj stranoj valuti, nije se uopšte potrudila da potraži tu stranu valutu. Na primer, ja vama pozajmljujem 100.000 dinara, ili 120.000 dinara, a napišem da je to 1.000 evra, a nemam tih 1.000 evra, imam samo dinare. Dakle, ponovni obračun i da se sagleda koliko je dosada ko platio. Onaj ko je isplatio glavnicu i za sve ove godine kamatu od 2,5%, 3% ili 3,5%, zavisno kako utvrdi Ministarstvo, nema više šta da plaća, završio je. Banka nije oštećena. Ovo je rešenje pravično, a rešavamo situaciju koja je protivpravna.

I, građani nisu krivi zbog protivpravnosti situacije, nego su banke krive. E sad, znam, ako ćemo hapsiti direktore banaka, odgovorne u tim bankama, banke će pobeći iz Srbije. Ne treba to da radimo, ali treba i banke da snose odgovornost i da im se kaže – nismo baš mi volovi pa da možete s nama kako god želite; možete samo u skladu sa našim zakonima i po principima pravičnosti.

Šta znači to ako je neko kupio stan koji vredi 50.000 evra pa ga plaća 150.000 ili 200.000? Na to odmah država treba da interveniše i da zaštititi građanina, da spreči to. Mi moramo graditi socijalnu državu, a ne državu kakvu

su ostavile dosmanlije 2000. godine, državu koja je protiv građanina, koja je protiv radnika, koja je protiv seljaka, protiv studenta, protiv nezaposlenog, koja služi samo interesima stranog kapitala i domaćih tajkuna, koji su sve uništili ili opljačkali.

To je suština. Hoćete li vi tako da uradite ili ne, to je sad pitanje. Mi ćemo vas terati pred Ustavnim sudom, jer ovo nećemo dozvoliti da prođe tek tako.

Vidite, na sebe uzimate i obaveze. Vidim ovde ste naveli u obrazloženju predloga od 2020. do 2023. godišnje 380 miliona dinara na ime troškova kamate da im iz budžeta obezbedite, a 2024. godine deset milijardi. Nemojte, bre, ljudi. Nemate vi prava iz budžeta da dajete novac za ove stvari. Nemate pravo i nemojte to da radite. Onda ćemo krivičnu prijavu podnositi. Budžet ostavite na miru. U budžet su novac dali svi građani i budžet treba da se troši u interesu svih građana, a ne da se marifetluci stranih banaka i domaćih kriminalaca u sprezi sa njima na ovaj način pokrivaju.

Dalje, gospodo, ako vi ostavite ove građane, više stotina porodica koje su ostale bez kuća, koje su sada beskućnici, među kojima ima i samoubistava, brakovi su mnogi pucali, deca ostajala bez ikakvih prihoda, ako vi pustite da to prođe, na kome je odgovornost? Banke baš briga. Strane banke su nam ovde ogoleli kapitalizam. Ono što smo svojevremeno čitali kod Fridriha Engelsa, Položaj radničke klase u Engleskoj, one nam sprovode ovde u Srbiji. Hoćemo li skršteno na to gledati? Hoćemo li gledati na dalje robovanje radnika i seljaka u našoj zemlji? Hoćemo li se i dalje baviti samo kvalitetom pampers pelena, koje neke od tih fabrika nude radnicima kako bi bili produktivniji, kako ne bi trošili vreme na fiziološke potrebe i kako bi radili punih osam sati za mašinom? Ne smemo to da radimo. Naši su nam građani najpreči, ali ujedno i insistiranje na pravdi i pravičnosti. Ne treba ih oštetiti.

Neka se Čeda udara po glavi koliko god želi, glava odjekuje, ali nema u njoj baš mnogo sadržaja da nas uznemiri, da se nešto ne uzbućka previše, da se ukiseli.

Dakle, znam da eksponentima stranih interesa ne odgovara ovako nešto, ali ovo je jedino patriotsko rešenje i ovo je jedino ispravno sa aspekta morala. Ako ćemo dozvoliti zelenaške kredite, onda će to krenuti bestraga. Znae kako su ti zelenaški krediti ranije pravljani? Pozajmite hiljadu dinara, a potpišete da ste pozajmili pet hiljada. Ima još takvih ugovora. Ima još prinudne naplate takvih kredita. To ni policija nije uspela da suzbije. Kod nas su banke postale glavni mafijaši u tom pogledu. Ne može. Jednostavno, ne može i stop.

Što ih pre zaustavimo, to će biti lakše. Možda će neka dignuti sidro i otići. Većina neće, sigurno. Sve dok im damo da ovde ostvaruju prosečan profit, pa malo više od tog prosečnog profita, one će imati interesa da ostanu, jer nije lako danas u svetu ni plasirati kapital. Ima zemalja sa ogromnim kapitalom koji nemaju gde da plasiraju, pre svega Kina. I sve dok je takva situacija, ne moramo

da se bojimo. Ako ode jedna banka, doći će dve druge strane banke i gotovo. Slobodna konkurencija, ali puna zaštita građana.

Morate što pre doneti celi sistem socijalnih zakona. Ljudi, to smo u komunizmu imali. Godine 1978. je donesen zakon kojim je bilo onemogućeno da se u slučaju izvršenja, čoveku oduzme određen broj kvadratnih metara.

Ti se toga sećaš, Mijatoviću.

(Milorad Mijatović: Kako da ne.)

Ti si tad pisao te zakone.

(Milorad Mijatović: Kako da ne, i poštujem to što govoriš.)

Pa znao sam.

Određen broj kvadratnih metara po čoveku, po članu domaćinstva ne može se oduzeti. Ne može se oduzeti više od dve trećine plate. Je l' tako bilo? Ne može se oduzeti više od pola penzije na ime naplate.

Meni su naplaćivali neku sudsku taksu zaboravljenu dok sam još bio na „službenom putu“. Advokat nešto nije negde platio pa se nagomilalo, pa meni u dva meseca dve cele plate srezaše i tužim tog javnog izvršitelja. Jednom ću doći da to izvršim. Neću ga unapred upozoravati. Tražim sve, ajde nazad i gotovo.

Dakle, socijalnu državu da stvaramo, gde će građanin osećati da je zaštićen, da ima neka prava i da ne može niko da ga vara na sistematski način. Da li su svi dužnici u švajcercima prevareni?

(Čedomir Jovanović: Nisu.)

Svi su prevareni.

(Čedomir Jovanović: Nisu.)

Svi su prevareni.

(Čedomir Jovanović: Znali su šta rade.)

Nisu znali šta rade. Prevareni su. Nagovarani su. Vlast ih je nagovarala. Ministri su ih nagovarali. Kako se zvao onaj ministar? Je l' Parivodić?

(Čedomir Jovanović: Parivodić.)

Jeste.

Nagovarani su da idu u takve kredite. Obećavano im je da je to najpovoljnije.

(Čedomir Jovanović: Bilo je tada.)

Ne može – bilo je tada pa više nije. Mora građanin imati socijalnu sigurnost.

Bilo je tada? Pa onda se građanin nagovara da se kocka. To je kockanje. Ne može vlast da nagovara građanina da se kocka. Hohštapleri mogu da nagovaraju na kockanje, ali država ne može. Ministri ne mogu.

Čedo, bre?

(Čedomir Jovanović: Imao si nekad zdrave ekonomske stavove.)

Čedo, bre, skupo će te koštati ovi moji ekonomski stavovi kada počnem da ih tabirim po tvojim papirima.

(Čedomir Jovanović: Kod mene je sve u rubljama.)

Dobro bi ti bilo da je sve u rubljama; onda bi bio najsigurniji.

(Borisav Kovačević: Nije ti ovo kafana!)

Šta je bilo? Ne čujem.

(Borisav Kovačević: Pričate međusobno.)

Šta se ti stalno buniš, bre? Sto godina imaš, ovde nam pamet prosipaš.

PRESEDAVAJUĆI: Sve je u redu. Samo nastavite.

VOJISLAV ŠEŠELj: Evo, nastavljam.

Dakle, mora da si i ti uzeo neki kredit pa te zveknulo u čelo, je l' tako? Jeste, znao sam, ali ja ti nisam kriv.

Ja sam samo jednom u životu uzeo kredit, kada sam bio vrlo mlad, i kada sam krenuo u zatvor 1984. godine, izmirio sam do poslednjeg dinara da mi žiranti ne bi morali da plaćaju.

Dakle, da pojednostavim ovo i da svedem. Država ima pre svega moralnu obavezu, ali i pravnu obavezu, da ovaj problem reši. Ona ga mora rešiti na ustavan i zakonit način unutar pravnog sistema, a ne leks specijalisom. Država ovaj problem mora da reši tako da se on više nikada ne ponovi.

Država ovaj problem mora rešiti da ostvari i edukativnu funkciju, da i građani nauče nešto iz ovog primera, ovoga iskustva, ali i strane banke da nauče da nismo volovi, da imamo mozga i da se ne može tako sa nama kako su one navikle.

Država to mora da uradi što pre i država ne sme iz budžeta da plati ni dinara za ovo. Ovo sve mora biti pokriveno iz planiranog ekstraprofita stranih banaka, iz realizovanog ekstraprofita stranih banaka, a naravno i iz onog redovnog profita koji su očekivali na osnovu više kamatne stope, po kojoj plasiraju kredite u Srbiji, nego što je kamatna stopa u većini država Evropske unije.

To se sve precizno može obaviti. Imate valjda stručne ljude u Ministarstvu koji će sve to obračunati.

Narodna banka mora da se uključi, pa onda i da se smeni guverner Narodne banke. Zašto je dosada bila neaktivna? Zašto je dosada bila pasivna? Zašto je uopšte to nije interesovalo? Ona mora da odgovara Narodnoj skupštini za to.

To sam imao da vam kažem.

Što se tiče ovih drugih zakona, da vam samo još napomenem, vi ste opet krenuli po starome. Iako je juče bio konsultativni sastanak predstavnika poslaničkih grupa sa predsednicom Narodne skupštine Majom Gojković, gde ste obećali i promenu Poslovnika, opet spajate tačke dnevnog reda, jednu sa drugom bez ikakve veze, 18 tačaka dnevnog reda, umesto da o svakoj tački

dnevnog reda vodimo posebnu raspravu. Ne bi te rasprave bile toliko duge, ali je trebalo pružiti šansu poslanicima da o svim temama razgovaraju. Ja sam uskraćen za mogućnost da govorim o nekoliko zakona koje takođe smatram veoma važnim.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Šešelj.

Reč ima ministar finansija dr Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala lepo.

Dame i gospodo poslanici, izlaganje koje ste malopre čuli, govori u prilog tome da ova tema nije jednostavna. Tema je veoma kompleksna i ovo je još jedna tema za koju skupo plaćamo cenu onih koji su odluku o ovome doneli pre 10 ili 12 godina. Dakle, govorim o prethodnoj vlasti. Ovo je samo jedna od tih loših odluka čije posledice mi danas osećamo i danas imamo.

Tema je kompleksna u smislu da imate veliki broj subjekata i zainteresovanih strana da se ova tema reši. Čuli ste i koji je interes banaka. Banke kao strani investitori žele da zaštite svoje interese. Sa druge strane, i međunarodno pravo im daje za pravo da štite svoje investicije u nekoj zemlji. Imate građane koji smatraju da su oštećeni. Imate državu, koja takođe mora da reaguje.

I da vam kažem, nema ko drugi da reaguje osim države. U svim zemljama koje su rešile problem stambenih kredita u švajcarskim francima reagovala je država. Da li je to pitanje Mađarske ili Hrvatske, opet je država bila ta koja je reagovala da se taj problem reši.

Smatram da ovaj zakon, da se nadovežem na komentar koji ste čuli, predstavlja konačno rešenje. S druge strane, mislim da je sada svim građanima Srbije, ili bar većini, jasno da uzimanje kredita, generalno, nije jednostavna odluka, tako da i ta edukativna strana sigurno postoji.

Moram da vam napomenem da predlog ovog zakona, kojim se otpisuje 38% dospelog duga, bez zatezne kamate, jeste upravo zakon koji daje mogućnost onima koji su zaduženi u švajcarskim francima da na fer način, po tržišnim uslovima, završe otplatu kredita koji su uzeli pre 10, 12 ili koliko već godina.

Upravo metodologija koja je primenjena prilikom pripreme ovog zakona upoređivala je kredite u švajcarskim francima sa kreditima u evrima koji su uzeti na isti datum, recimo 2006. ili 2007. godine, i kroz ovaj otpis koji je dat u ovom zakonu dolazite do toga da su korisnici kredita i u švajcarskim francima i u evrima, nakon sprovođenja ovog zakona na istom nivou rizika, tako da sa te strane, mislim da smo uradili dobru stvar.

Ne bojimo se ovde, kao što ste čuli, reakcije EU. Mi ovde brinemo o interesima građana. Dakle, u uslovima kada imate situaciju da ste makroekonomski stabilni, da imate novac u budžetu, mislim da je dužnost

države da reaguje, da pomogne građanima koji imaju problema i koji su ostali bez krova nad glavom, kao što ste rekli, i nemaju mogućnost da isplate te kredite do kraja.

Mislim da je to naša obaveza, pogotovo što je važno napomenuti da se slučajevi koji su u toku, parnice koje su u toku, zaustavljaju ovim zakonom, uz saglasnost i banaka i građana Srbije koji su uzeli kredite u švajcercima, kako bi se dala šansa mirnom rešenju.

S druge strane, mislim da je svima jasno da retroaktivnost ne postoji ni u jednom pravnom sistemu. Nemoguće je doneti zakon koji je retroaktivan. To bi urušilo same temelje jednog pravnog sistema i, upravo zbog toga, mislim da smo našli rešenje koje od ovog trenutka pa nadalje rešava. Ali smo ga našli, dame i gospodo.

Ovim problemom se prethodna vlast, koja ga je i napravila, nije bavila. Ostavila nam je ogromne dugove, ogroman deficit, ogroman javni dug. Sada, kada smo stabilizovali naše javne finansije, imamo mogućnost da pomognemo tim ljudima. Država mora, nema ko drugi to da uradi. Neće ni banke u potpunosti. One hoće deo. Taj deo ne odgovara i ne može da obezbedi dalju isplatu tih kredita kod građana Srbije. Mora država da bude ta koja će da deo tog troška pokrije.

Mi smo to uradili. Preduzeli smo, po meni, hrabar korak napred kako bismo ovaj problem rešili. Znači, i dalje je moglo da se desi da neko drži glavu u zemlji ili u pesku, kako god to da se kaže, i da se ne obraća pažnja na te ljude. Mi smo presekli i rekli – hajmo da nađemo zajedničko rešenje. Teški, veoma teški i kompleksni pregovori. Kažem, puno zainteresovanih strana, puno varijabli koje treba rešiti, ali smo na kraju to rešenje našli. To rešenje je danas pred vama. Svaka strana je delimično zadovoljna, svaka strana je delimično nezadovoljna, ali ovo je konačno rešenje za građane koji su uzeli kredit u švajcarskim francima.

(Vojislav Šešelj: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Pravo na repliku, profesor doktor Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Ako Ustavni sud bude obavljao svoj posao kako treba, u skladu sa Ustavom i zakonom, sa elementarnim pravnim principima, ovo vama ne može biti konačno rešenje.

Drugo, ministre, shodno stanovištu Vrhovnog kasacionog suda, nisu dovedeni u pitanje samo krediti u švajcarskim francima, nego i krediti u evrima i bilo kojoj drugoj stranoj valuti, ako ih je bilo.

Svi su krediti morali da budu u dinarima, osim, kako kaže Vrhovni kasacioni sud, ako je banka obezbedila zaista te devize koje je fiktivno dala građanima na ime kredita. To su vrlo retki slučajevi. Dakle, moraćete na isti

način da rešavate i kredite u evrima. I tu su ljudi ojađeni. I tu je situacija... Situacija je mnogo blaža nego u pogledu švajcarskih franaka, ali i tu je stanje protivpravno. Ako je stanje protivpravno, onda se mora rešavati.

Zašto vi niste krenuli mađarskim primerom, to mene najviše čudi. Mađari su to najelegantnije i potpuno u skladu sa svojim zakonima rešili. Oni su pretvorili sve kredite u forinte i obračunali po tom osnovu. I kakav je bio ishod nakon obračuna? Morali su da budu zadovoljni i banke i građani. Ali vi i dalje titrate bankama.

Ovo je traženje kompromisnog rešenja, a u stvarima gde su vršena krivična dela ili je vršeno protivpravno postupanje ne može biti kompromisa.

Država ne sme da pravi kompromise sa prekršiocima zakona. Država ne sme da pravi kompromise sa izvršiocima krivičnih dela. Ali u ovom slučaju, dakle, državi nije interes da budu oštećeni građani, to nikako, ali državi nije interes ni da budu oštećene banke. Pa banke ne mogu da kažu da su oštećene ako za sve te plasirane kredite dobiju isti iznos kamate kakve bi imali u svojim zemljama. O tome se radi.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar finansija Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala.

Samo par komentara na ovo što smo čuli.

Dakle, model koji je Mađarska primenila koštao je mađarsku državu devet milijardi evra. Devet milijardi evra je u odnosu na 45,7 milijardi, koliki je naš iznos BDP-a godišnji... Dovoljno nam govori koliko je moguće sprovesti takav model u našoj zemlji. To morate da imate u vidu. Devet milijardi evra. Samo saznajte koliko je koštao sistem i model koji je sproveden u Mađarskoj.

S druge strane, ne slažem se oko komentara koji je bio vezan za valutnu klauzulu. Dakle, mišljenje Vrhovnog kasacionog suda kaže – ugovor će se izvršiti konverzijom uz očuvanje jednakosti uzajamnih davanja tržišne vrednosti datog kredita, utvrđenog na osnovu kursa evra na dan zaključenja. Tako da i Vrhovni kasacioni sud ne govori o valutnoj klauzuli i nikada se valutna klauzula ne dovodi u pitanje, nego samo klauzula koja je vezana za švajcarske franke, a ne za evro.

Treći komentar, malopre sam zaboravio da pomenem, što je veoma važno, pomenuli ste 3,5% kamatnu stopu u Nemačkoj. Ono što, naravno, treba da znate jeste da i na taj iznos kamatne stope treba dodati rizik zemlje koja ulaže u Srbiju, a to, nažalost, odnosno na svu sreću, izvinjavam se, nije Nemačka. Taj rizik ulaganja u Srbiju se smanjuje iz godine u godinu kako smo finansijski stabilniji i bolji.

Ali mi smo u ovom zakonu dali mogućnost i limitirali visinu kamatne stope za korisnike kredita u evrima, nakon konverzije iz franaka u evre, gde je

taj limit za korisnike koji izaberu fiksnu kamatnu stopu 4%, a za one koji izaberu varijabilnu kamatnu stopu 3,4%, plus tromesečni ili šestomesečni euribor. Tromesečni je -0,3%, šestomesečni je -0,23%.

Dakle, u ovom trenutku, ako uzmemo da je 3,5%, ne znam kolika je kamatna stopa u Nemačkoj, ovi bi krediti bili povoljniji nego u Nemačkoj. U svakom slučaju su limitirani ovim zakonom, što kažem, i to sam rekao u svom uvodnom izlaganju, daje sigurnost ili veću sigurnost ili smanjuje rizik da će ti krediti moći i da se vrate na pravi način.

Ja ću kasnije tokom diskusije da vam ukažem i na visinu anuiteta po starome i po novome za razne vrste kredita pa ćete da vidite veliku razliku, za koju se mi nadamo i očekujemo da će biti prihvatljiva za sve građane i da će moći da isplate te kredite do kraja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Profesor dr Vojislav Šešelj ima reč.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Ministre, treba imati u vidu da je u Mađarskoj bilo 500.000 ovakvih kredita u švajcarcima, a da su naši ljudi ipak bili mnogo oprezniji nego Mađari, tako da je to u Mađarskoj bio još strahovitiji problem.

Drugo, ne reče ti nama ništa, ministre, šta ćemo sa onima koji su već ostali bez stanova, čiji su stanovi otišli na doboš. Da li ima 800 njih? Koliko porodica ima? Više stotina porodica je ostalo bez stanova. Otišlo je sve na doboš.

Imamo slučaj da je sin jedne javne izvršiteljke otkupio kod drugog izvršitelja stan za bagatelu, jer je dobio odmah sve informacije da se to i to prodaje tog i tog dana. Mafija se pojavila u sferi izvršiteljstva, prava mafija, i mnogi su ogromno bogatstvo stekli tako što su po bagatelnim cenama kupovali stanove sa rasprodaje, a sirotinja na ulicu terana.

Ne sme to Vlada da dozvoli. Morate rešiti i slučajeve koji se pravno smatraju rešenim danom izvršenja.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Imaš ti pravo opet, ministre, ali opet i ja imam pravo, tako da možemo do večeras.

PREDSEDAVAJUĆI: Ministar Siniša Mali ima reč.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala.

Pošto želim samo da uvek, naravno, iz poštovanja prema svim narodnim poslanicima, odgovorim na komentare i primedbe, ne postoji rešenje ni u Hrvatskoj ni u Mađarskoj koje je retroaktivno.

Ono što je dobra i važna stvar za ovaj zakon, čak i za korisnike kredita, i ovo me slušajte pažljivo, važno je za korisnike kredita gde je hipoteka naplaćena ali i dalje se kredit nije vratio, na njih se takođe primenjuje zakon. Dakle, tražili

smo mogućnost da pokrijemo sve one koji su na bilo koji način vezani za kredit u švajcarskim francima, čak i ako je hipoteka naplaćena pa ostalo još nešto da se plati, pa i neka druga sredstva obezbeđenja, menica itd., da se i na njih primeni ovaj zakon.

Ali ono što je retroaktivno, odnosno ono što se desilo u prošlosti, ako vi imate neku ideju kako biste to rešili, vrlo rado bih čuo. Nismo našli ni u drugim uporednim pravima nikakav primer tako nečega, ni u Mađarskoj ni u Hrvatskoj.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELj: Imam pravo na repliku.

Dakle, vaša vlast nastavlja da isplaćuje praunucima, čukununcima nekadašnjih bogataša imovinu koju su im zaplenili komunisti, iako je ta imovina uglavnom sticana onako kao što i danas tajkuni stižu.

Dakle, tu želite da budete maksimalno pravični, pa još preterujete, pa pravičnost pretvarate u nepravdu, a ovde gde se juče desio slučaj da je čovek uzeo kredit u švajcercima, kupio stan, npr. uzeo 50.000 evra, kupio stan, nije mogao na vreme da otplaćuje zbog povećanih kamata, stan mu oduzet, prodat za bagatelu, pa mu ostalo još 30.000 da plati. Da čovek poludi. Znači, tu ne možete ništa da rešite, ali praunucima nekadašnjih bogataša koji su prodavali srpskoj vojsci u vreme Prvog svetskog rata brašno pomešano sa peskom da dobiju na težini, njima vraćate imovinu, jer im je nepravедno oduzeta.

Pa nemojte, to je bila istorijska kataklizma kada su komunisti došli na vlast. Ne bi trebalo ništa vraćati čukununcima, reći upropastili su, uništili su sve, ojadili su narod, streljali su 200.000 građana Srbije. I šta sad? Ne možemo mrtve vratiti u život. Pa ne možemo ni imovinu čukununcima onih koji su bili bogati. A ovde kažete – ne možemo retroaktivno. Ma, možete i morate, jer je ovo zlo koje se desilo nedavno. Ovo zlo je još aktuelno. Ovo zlo nije zastarilo. Vraćanje imovine čukununcima nekadašnjih bogataša odavno je zastarilo, pa se ipak vraća, a ovo još nije zastarelo, aktuelno je.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala lepo.

Uvaženi poslanici, ja mislim da sam odgovorio, ponoviću još jedanput. Gledali smo maksimalno da obuhvatimo prvo sve korisnike kredita, pa čak i one kojima je, malopre ste iskoristili taj primer, naplaćena hipoteka ali i dalje je ostao dug. Na te korisnike kredita se takođe primenjuje ovaj zakon, što mislim da je za njih veoma dobro i, kažem, pokazuje koliko smo želeli da ceo obuhvat zakona proširimo na maksimalni mogući nivo.

Po pitanju ovog drugog zakona, pretpostavljam da govorite o Zakonu o restituciji, ali nemam stvarno šta da vam dodam oko tog brašna, peska itd. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Čekajte, čekajte, polako.

(Narodni poslanici Vojislav Šešelj i Marija Obradović međusobno polemišu.)

Molim narodne poslanike da se umire. Svi će dobiti reč. Nemojte da dobacujete jedni drugima. Dajte da nastavimo u ovakvoj atmosferi, u ovoj dobroj diskusiji koju smo imali dosada.

Da li može tako, dr Šešelj?

(Vojislav Šešelj: Kako da ne. Ja sam uvek konstruktivan.)

Izvolite, imate pravo na repliku.

Reč ima narodni poslanik dr Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Uzimate kredit i potpisujete ugovor na hipoteku. Stan vam je pod hipotekom. Jeste li vi pravnik, ministre? Ekonomista, je l' tako? Evo ja kao pravnik rezonujem. Hipoteka. Ima li ovde pravnika? Ima. Da li hipoteka mora da pokrije kompletan iznos duga? Uzima se čak i veća vrednost hipoteke kada je u pitanju dug, a nigde nema da neko prihvati da hipoteka bude manja od duga i onda, kada se realizuje dug, uzme se imovina koja je pod hipotekom.

Vrednost imovine pod hipotekom ne može post festum da se izračunava na osnovu onoga što je ta imovina postigla trenutno na tržištu. To je, takođe, problem koji se nama dešava.

Znači, čovek je dao u hipoteku stan, pa mu je oduzet taj stan na ime hipoteke, a onda je još uvek dužan. Ne može. Hipoteka mora da pokrije vrednost duga i gotovo. Evo, Martinović je pravnik. On to zna. Ima još pravnika tu među vama. Evo, čak i Čeda kaže da sam u pravu, mada on ne zna ništa.

Dakle, ljudi, vodite o tome računa. Kako je moguće posle naplate hipoteke da još budem dužan? Dokle ću biti dužan? Do kraja života? Čovek umre, pa je i dalje dužan. Ne može to. Ne može to. Kada se naplati hipoteka, gotovo je. Ko te terao da prihvatiš da hipoteka bude dovoljna garancija za isplatu duga.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Šešelj.

Javlja se za reč Neđo Jovanović.

Izvolite, kolega Jovanoviću.

(Čedomir Jovanović: Ja sam se javio.)

Javite se ponovo.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Poštovani ministri sa svojim saradnicima, u ime Poslaničke grupe SPS kao ovlašćeni predstavnik ja ću odmah zauzeti stav da će naša poslanička grupa podržati predložene tekstove zakona.

Nesumnjivo je da najveću aktuelnost od ovih zakonskih predloga zavređuje prvi zakon koji je u ovom sazivu naveden, a to je zakon o konverziji ugovora o kreditima koji su indeksirani u švajcarskim francima.

Ovde smo čuli dosta polemika između ministra i narodnih poslanika u vezi svega onoga što podrazumeva, sa jedne strane, posledice konverzije o kojoj ste, uvaženi ministre, pričali, a sa druge strane opterećenja države i budžeta koje nesumnjivo postoji.

Zamoliću vas da se samo jedan stav, koji ovde očigledno nije istaknut, ako ništa drugo, sa pažnjom razmotri. Radi se o sledećem.

Ugovor o kreditu, kao i svaki ugovor, podrazumeva autonomiju volja i saglasnost autonomije volja ugovornih strana. U konkretnom slučaju to je autonomija volja koju su ispoljili korisnik kredita, sa jedne strane, i banka kao davalac kredita, sa druge strane. Dakle, te volje za zaključenjem ugovora su slobodno date.

Problem postoji ukoliko postoje mane volje. A šta su mane volje? To je da je jedna od ugovornih strana dovedena u zabludu, da je bila pod prevarom ili pod pretnjom. Zbog toga imamo sudske sporove. Kako se to manifestuje na banke? Ukoliko su banke prikrile bilo koju činjenicu koja je značajna za realizaciju ugovora, i na taj način dovele u nepovoljni položaj ugovorača, a to je korisnik kredita, onda se radi o manama volje. Da budemo potpuno iskreni i otvoreni, zbog toga je u Srbiji vođen veliki broj sudskih postupaka, veliki broj sporova.

Podsetiću vas samo da je Vrhovni kasacioni sud, ne samo sada, kada je doneo, po meni, jedan potpuno ispravan stav početkom aprila, i pre toga je Vrhovni kasacioni sud zauzimao stav, kada je rekao – ukoliko banke u ugovoru nisu iskazale troškove kredita, onda su dovele u nepovoljan položaj korisnika kredita i za to treba da odgovaraju, jer je ta ugovorna odredba, očigledno, prevarnog karaktera ili je pravna priroda te ugovorne odredbe takva da namerno dovede u zabludu korisnika kredita i to ne možemo da dovodimo u sumnju, uvaženi ministre.

Sa druge strane, hajde da se stavimo u poziciju korisnika kredita. Ne želim da budem subjektivan zato što sam ja jedan od korisnika kredita, i to dugogodišnjeg kredita, ali hajde da posmatramo pravnu prirodu korisnika kredita.

Korisnik kredita je dao založnu izjavu slobodno izraženom voljom. Kako bi se to prostim narodnim jezikom reklo – niko ga nije terao da založnu izjavu da tako što će kao sredstvo obezbeđenja ponuditi da se njegova nepokretna imovina, njegova nepokretnost založi i na taj način obezbedi iznos kredita. Ne

možemo tada ni u kom slučaju smatrati da je neko oštećen. Kako može biti oštećen ako je slobodno izrazio volju da svoju kuću, svoj stan, svoju nepokretnu imovinu zalaže? Naprotiv, nema oštećenja, nema prevare.

Sa druge strane, da li je onaj ko je korisnik kredita u vreme potpisivanja ugovora mogao da zna, ja neću sada da kažem kao pravnik – znao, nego da li je mogao da zna za određene rizike koje taj ugovorni odnos nosi i za određene posledice koje će on da nosi? Mogao je da zna. Zašto je mogao da zna? Nije nama prvi put u Srbiji da ulazimo u ovakvu situaciju. Imali smo mi, uvaženi ministre, i staru deviznu štednju. Imali smo probleme, davno, i sa „Dafiment bankom“ i mnogim bankama.

Šta to znači? To znači da jedna svest građana o ulasku u kreditni aranžman mora da postoji. Ako je tako, a sigurno je da je tako, onda se postavlja pitanje kako naći balans. Sa jedne strane, banke koje su u nemalom broju slučajeva, govorim iz profesionalnog iskustva, namerno dovodile u nepovoljnu poziciju korisnike kredita tako što su prikrivale određene činjenice i elemente ugovornog odnosa od korisnika kredita i, sa druge strane, da li je korisnik kredita savestan ili nije. On je savestan ukoliko stvarno nije znao i nije mogao da zna za neke stvari koje se vezuju za moguće posledice kreditnog aranžmana. Ali šta ako je mogao da zna i da sazna na drugi način? Onda on nije savestan. Mislim da ste onda istupili, po mom rezonovanju, kompromisno da biste zadovoljili interese i jedne i druge strane.

Nadam se da se nećete naljutiti ako nešto kažem kao pravnik, advokat. Striktno sam za primenu stava Vrhovnog kasacionog suda, koji je nedvosmisleno, jasno istakao da je valutna klauzula indeksirana u švajcarskim francima ništava, a pod uslovom da se na isti način banka zadužila. Sudovi bi taj stav ili primenjivali tako što bi donosili presude koje nesumnjivo štite korisnike kredita, i to ne bi bio prvi put, i na taj način bi jedna ustrojena sudska praksa bila nastavljena. Ja jesam za to zato što sam na strani korisnika kredita i prvi put javno govorim, iznosim subjektivan stav da je moj profesionalni pristup takav da korisnici kredita moraju biti daleko više zaštićeni.

Da ostavimo po strani i njihovu savesnost i nesavesnost. U konkretnom slučaju je stav Vrhovnog kasacionog suda, uvaženi ministre, implicitno trebalo da se primeni. Ali – uvek ima ono ali; nažalost, uvek ima ono ali – šta ukoliko bi te presude, koje bi se donosile na osnovu stava Vrhovnog kasacionog suda, opteretile previše banke, koje bi možda uskratile mogućnost da se naša privreda servisira na način kako se servisira, preko takođe ugovora o kreditu, aranžmana, na koji način određena privredna društva, nemalog značaja za privredu Srbije, ulaze u poslovne, odnosno kreditne odnose sa bankama? To je već drugi problem, koji predstavlja drugu stranu vage, odnosno onaj drugi tas o kome treba da razmišljamo. Da li treba onda rasterati banke? Da li treba okosnicu privrede, koja je u postupku tranzicije i reformskih procesa u Srbiji, jako je

značajno, da li na taj način treba ući u rizik? To već kao građanin, a ne kao profesionalac i pravnik, mogu da kažem da ne treba i onda je dobro što je došlo do ove situacije. Dobro je da se nekakav kompromis našao.

Međutim, uvaženi ministre, moram da vam skrenem pažnju na tri činjenice koje morate da imate u vidu. Prva je povreda načela zabrane diskriminacije. Ponoviću, povreda načela zabrane diskriminacije. Druga činjenica, koju bi takođe trebalo da imate u vidu, jeste ustrojena sudska praksa, kako će se sudovi ponašati u ovim situacijama. Treća činjenica, koju takođe treba da imate u vidu u ovakvim situacijama, jeste finansijske a ne pravne prirode, a to je da li će se otvoriti vrata novom prekomernom zaduživanju na teret budžeta Republike Srbije.

Ove tri činjenice su jako, jako važne. Prva činjenica na koju sam ukazao, načelo zabrane diskriminacije, ukazuje na sledeće – ako imam stan od 350 kvadrata, luksuzan stan, vi imate garsonjeru od 25 kvadrata, u ovoj situaciji kako je sada predviđeno Predlogom zakona, daleko ste vi pod većim teretom, vi kao vlasnik stana daleko manje kvadrature, od mene. Zašto? Zbog toga što poreski obveznici preuzimaju obavezu koju moraju da preuzmu ovim predloženim tekstom zakona.

Dalje, slažem se sa vama potpuno da ste se potrudili i jeste uspeli, i to je dobro što ste uradili i pohvalno je u svakom pogledu, da obuhvatite što veći broj onih koji su se kreditno zadužili, a malopre, podsetite me ako grešim ili me ispravite, njih je preko 15.785, čini mi se da je to tačan broj. Onda su ovih 15.785 ušli u zakonsku regulativu i oni su obuhvaćeni nesumnjivo ovim predlogom zakona, za koji sam siguran da ćemo usvojiti, ali nisu i oni koji su već izmirili obavezu pod izuzetno nepovoljnim uslovima. A izuzetno nepovoljni uslovi su bili pre godinu, dve, tri, pet, 12, kao nasleđeni problem na koji ste ukazali, a opravdano ste ukazali da se radi o nasleđenom problemu, to nije sporno. Postavlja se pitanje da li će onda oni zbog toga što su na neki način diskriminirani i ušli u povredu zabrane diskriminacije, da li će tražiti naknadu štete, da li će oni podneti tužbu, postavlja se pitanje protiv koga, da se nadoknadi šteta zato što su oni isplatili kredit u visini koja je desetostruko veća, ili možda manja, u odnosu na ove koji će biti obuhvaćeni ovim zakonskim predlogom.

Dalje, ona druga činjenica na koju sam ukazao odnosi se na sudske prakse. Sudovi su već zauzeli stavove i to nije problem. Sada se postavlja pitanje reakcije pravosuđa u odnosu na tekst zakona, koji implicitno mora da se primeni. Ja tu nemam problem. Primeniće se zakon u meri gde mora da se primeni. Prekinuće se parnični postupci, odložiće se postupci izvršenja itd., ali ostaje onaj problem podnošenja tužbi od ranijih korisnika kredita koji su svoje obaveze izmirili.

Uvaženi ministre, ono što bih na samom kraju, kada je u pitanju ovaj zakon, još nekoliko minuta prokomentarisao je sledeće. Između dva zla uvek se

bira ono koje je manje, ali ako je težak izbor između dva zla, između dva problema, onda se pravi kompromis pa se traži rešenje koje će zadovoljiti i jedno i drugo, a to je da i jedno i drugo zlo nestane ili da bude što manje, odnosno što manje opasno. U konkretnoj situaciji, upravo govorim, ponavljam po treći, peti put, nije važno, kao građanin a ne profesionalno, ovde je očigledno da smo ta dva problema, ta dva zla pokušali da umanjimo, da smanjimo potencijalne opasnosti upravo iznalaženjem ovog kompromisnog rešenja.

Ono što bih želeo da verujem i verujem da ste i vi na istoj dimenziji razmišljanja kao ja, da će ovaj zakon dati pozitivne efekte, ali da ćemo najverovatnije u dogledno vreme, kada osetimo prave posledice ovog zakona, verovatno pristupiti izmenama i dopunama kako bismo došli do još jednog boljeg i kvalitetnijeg rešenja.

Ovo je sada rešenje koje je iznuđeno, koje mora da bude ovakvo kakvo jeste i ja nemam ni jedan jedini razlog da sumnjam da je ovo nužda koja jednostavno mora da se prihvati, hteli mi ili ne, i za to imate podršku. Oko toga nećemo praviti bilo kakve polemike, niti ja imam razloga da osporavam nešto što je jednostavno iznuđeno i što mora da se uradi. Toliko o zakonu koji se odnosi na vaš resor.

Kada je u pitanju zakon koji se vezuje za resor uvažene ministarke Zorane Mihajlović, a tu je Aleksandra, što mi je jako drago jer uvek na ovim sednicama konstruktivno polemišemo, ja sada, draga Aleksandra, moram da pohvalim ove izmene. Dosada sam stalno kritikovao, što vam je dobro poznato i nisam se libio tih kritika, niti je moja poslanička grupa ikada imala problem da kritikuje i iznese onako kako jeste i drago mi je da ste tu kritiku i uvažavali i da smo zajednički iznalazili rešenja koja podrazumevaju što kvalitetniji zakon. Sada ću se osvrnuti samo na jedan deo teksta zakona o planiranju i izgradnji pa ću vas zamoliti da to prenesete uvaženoj ministarki i eventualno kasnije, kada budemo raspravljali o amandmanima, da možda otklonimo određene nejasnoće.

Ponovo ću postaviti pitanje, uvažena Aleksandra, a ovo je možda peti, šesti, sedmi put, ne znam ni sam, da postavljam pitanje koje se odnosi na institut zemljišta za redovnu upotrebu objekta. Zašto? I dalje smo u problemu i taj problem nikako da otklonimo. Da li vaše ministarstvo ili neko drugo ministarstvo koje je nadležno za ovo planira da ovaj institut zemljišta za redovnu upotrebu objekta bude usklađen, pošto ga imamo u dva zakona, u Zakonu o osnovama svojinskopравnih odnosa i u vašem zakonu o planiranju i izgradnji?

Imate problem i dalje oko površine zemljišta za redovnu upotrebu objekta. Ali ne govorim o problemu u upravnim postupcima, ne govorim o problemu u upravnim stvarima. Govorim o problemu u sudskoj praksi, zato što sudovi moraju, hteli ili ne hteli, kada procene da je površina zemljišta za redovnu upotrebu objekta mala u odnosu na ono što redovna upotreba objekta

suštinski podrazumeva, onda se neposredno primenjuju odredbe Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa, član 24–26, gde se ta površina značajno povećava. U Zakonu o planiranju i izgradnji nemamo definisan pristup ovom problemu na pravi način. Ostale su nejasnoće i mislim da bismo tu mogli da poradimo da se to bolje definiše.

Zašto ovo govorim? U sudskoj praksi se pojavio jedan problem, mislim da sam ga čak prošli put istakao, ali nije suvišno da ga istaknem još jednom, a to je problem velikih objekata, kao što je, recimo, autobuska stanica. Zemljište za redovnu upotrebu objekta kod takvih objekata, velikog kapaciteta, velikih gabarita, multifunkcionalnih itd., podrazumeva značajno veću površinu zemljišta za redovnu upotrebu objekata. Ako ništa drugo, onda za manevrisanje autobusa, za parkirališta, za ulazak, izlazak itd. Zakonom o planiranju i izgradnji nismo na jasan način predvideli mogućnost da i to pitanje rešimo tako da ono u sudskoj praksi ne izaziva dilemu. Da ne izaziva dilemu. Jer može da izazove dilemu i onda imamo nešto što će da rešava sud, odnosno što će sudska praksa, kao ustrojena, konačno definisati. Zato vas molim da se o tom pitanju ponovo razmisli.

Na kraju, na samom kraju, pohvaljujem ono što ste definisali upravo u članu 70. zakona o planiranju i izgradnji kada se radi o prodaji po tržišnim kriterijumima. Jako dobro rešenje, koje ja pozdravljam jer je konačno postavljeno onako kako treba.

Ja vam se zahvaljujem. Svako dobro vam želim i, naravno, podržaćemo ovaj tekst zakona.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Jovanoviću.

Reč ima gospodin Čedomir Jovanović.

Izvinite za malopre, niste bili u sistemu.

Evo, izvinjavam se javno. Izvolite.

ČEDOMIR JOVANOVIĆ: Gospodine predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministri, ministre Mali, ne znam da li je gori način na koji vas kritikuju zbog ovog zakona ili način na koji ga branite.

Hajde prvo odmah da raščistimo sa tim šta se podrazumeva pod odgovornošću onih koji su bili prethodna vlast. Pa vi ste u Vladi sa više onih koji su bili prethodna vlast nego onih koji to nisu. Osim Vulinove i Vučićeve partije, svi drugi koalicioni partneri vladajuće koalicije su bili ta prethodna vlast. Socijalisti, PUPS, SVM, partija Rasima Ljajića, Vuka Draškovića. Treba li dalje da nabrajam? Dakle, pojam prethodne vlasti zaboravite kao argument koji upotrebljavate tražeći prostor i pravo za sebe da reagujete u ovom trenutku i rešavate problem koji je realan.

Znači, ne kažem da nije. Užasan, strašan problem i ja imam razumevanje, za razliku od drugih, što sad to radite. Jer ne mogu da zamislim šta će biti za tri meseca, kad se napusti potpuno politika kvantitativnog popuštanja, kad prestanu

da štampaju evre, otkupljuju obveznice na berzi, kad se konačno desi taj Bregzit. Biće još gore nego što je sada. Ali, gospodine ministre, makar na ovom pitanju moramo jednom da stanemo na svoje noge i da prestanemo da živimo u iluzijama.

Odluka Kasacionog suda, da li smemo da je komentarišemo a da to nije pritisak na sud, pošto je s tim gotovo? Šta znači stav da banke moraju da dokažu da su se zadužile u francima pa onda naplaćuju to od građana? Pa to je glupost.

Govori se o kreditima koji su indeksirani. Znači, onog trenutka kada je postojala korist za ljude koji su uzeli kredit u švajcarskim francima, sve je bilo u redu. Da su Švajcarci dalje nastavili da drže kurs koji su imali tada, niko ne bi govorio o problemu ljudi koji su se zadužili u evrima i isti kvadrat platili ko zna koliko više.

Govori se ovde, ne znam, o nekim zlim stranim bankama. Pa nijedna od tih banaka nije strana, vi to vrlo dobro znate. Osnovane su ovde u Srbiji, u skladu sa našim zakonima. Deponovale novac u Narodnoj banci, u skladu sa našim zakonima. To su naše banke, to nisu strane banke.

Šta ćemo da radimo sa privredom? Vi sami znate koliko je naša privreda stradala posle 2008. godine, između ostalog i zbog toga što je i privreda uzimala kredite u francima.

Ovde je samo jedno pitanje pred nama – da li se mi slažemo sa tim da čitavo društvo pomogne ljudima koji su ugroženi do te mere da ostaju sada bez stanova, na ulicama sa svojim porodicama? To je jedno jedino pitanje koje se postavlja ovde.

Ako se druga pitanja ovde nameću da bi se to sklonilo ustranu ili da bi se politička odgovornost prenela na prethodnu vlast, uvažavajući činjenicu da je više njih danas u vladajućoj koaliciji nego izvan nje, onda se nećemo složiti. Država je od 2012. godine reagovala. Odnosno, reagovala je centralna banka. Omogućila je konverziju u evre, je l' tako, uspostavila kontrolu nad kamatama, naknadama za pružanje usluga u bankarskom sektoru itd.

Postoji velika razlika između zakona o kome mi sad ovde razgovaramo i zakona, recimo, u Hrvatskoj, Crnoj Gori ili pomenutoj Mađarskoj. Tamo se država nije pojavila kao neko ko će učestvovati delom u pokrivanju troškova koje imaju banke. Treba pošteno reći zašto mi to ovde radimo. Zato što bismo izgubili spor koje bi banke pokrenule tražeći svoju zaštitu. Izgubili bismo jer su ugovori sklopljeni, potpisani svojom voljom onda kada je to bilo povoljno.

To je kao da smo vi i ja vlasnici akcija „Boinga“ pa padne njihov 737, padnu akcije na berzi, onda mi dođemo pred Vladu i kažemo – dajte nam pare, mi smo izgubili. Govorim o ekonomiji i naravno da ne treba ekonomija sada da se dokazuje i da puca preko tih ljudi, ali onda treba pošteno da kažemo – država postoji i ona pomaže. Pomaže ljudima u slučaju elementarne nepogode i svi smo solidarni sa tim i doprinosimo rešavanju njihovog problema. Bile su poplave

2014. godine i svako je učinio koliko je mogao, a i država, da se to nekako sanira.

Ovo nije elementarna nepogoda. Ovo su ugovori koji su ljudi sklopili razmišljajući o svom interesu sa željom da što manje plate a što više dobiju.

Nije tačno da su banke takve kakvim se danas predstavljaju. Ovde banke igraju mnogo drugačiju ulogu nego što je to, recimo, slučaj na Zapadu, i vi to dobro znate, inače bi se davno banke naplatile u slučaju „Galenike“. Nikad ne bismo dočekali kineskog investitora u Boru jer bi banke davno naplatile svoj dug i u čitavom nizu problema u kojima su banke ovde postupale suprotno bankarskoj logici praveći neku vrstu partnerstva i dogovora sa državom. I ovaj zakon je rezultat jednog takvog odnosa.

A šta nam garantuje da je ovo poslednji put? Samo jedna poruka, jasan stav – ko je za ovo odgovoran? Ko je za ovo odgovoran? Ako je odgovornost individualna kod onih koji su potpisivali ugovore, u ovom zakonu treba da se kaže i da postoji ne zahvalnost prema Vladi, nego prema društvu koje je odlučilo da da sto miliona evra za to, a ne možda za nešto drugo, za stipendiranje najboljih studenata, za povećanje plata u zdravstvu kako nam ne bi odlazili lekari.

Slušam kritike kako je ovo što se sada desilo posledica neodgovornog odnosa države u poslednjih nekoliko godina. Znači na čemu se zasniva ta logika, iz čega proizilazi ona? Iz vašeg stava da je neka prethodna vlast za to isto tako odgovorna. Ako je prethodna vlast odgovorna, onda moramo utvrditi odgovornost. Da li je sto miliona malo da bi se utvrdila odgovornost? Dajte da utvrdimo onda odgovornost. Šta je tada radio SPS? Šta je radio PUPS? Dve milijarde smo potrošili povećavajući penzije za deset posto pa se strovalili. Je li tačno ili nije tačno? Da li smo se zadužili 2011. godine? Milijardu smo uzeli sa kamatom 11%. Pa dajte onda da vidimo ko je odgovoran za to i, kad jednom bude odgovarao, drugi put se to neće desiti.

Nemojte ovde da prihvatamo kao nešto što je normalan stav da kamata u Srbiji treba da bude kao kamata u Nemačkoj. Pa ni nutela u Srbiji nije kao što je nutela u Nemačkoj. Odakle ideja da će kamata biti ovde ista kao i u Nemačkoj?

Naravno da mi ne možemo da uradimo ono što je uradio Orban. Naravno da ne možemo, ali onda treba to tako reći. Šta vi imate da tražite ekonomsku logiku u tom zakonu? Nema je. Recite pošteno – ne možemo da gledamo te ljude, skapavaju, ima ih toliko i toliko, šta da radimo. Ranije nismo reagovali, nismo mogli da delujemo.

Nemojte da pričate o retroaktivnosti. Znači zašto, gospodine Mali? Zato što ćete ovde doći sa zakonom o poreklu imovine. Je li tako? Kako ćemo sa retroaktivnošću u tom slučaju? Mi smo to pitanje rešili. Evo, imate zakon, pogledajte ga, od 2010. godine stoji ovde u Skupštini. Predložili smo ga. Ali

kad kažete – mi ne možemo retroaktivno, vodite računa o tome. Jednom je ova država već delovala retroaktivno, kada je naplaćivala porez na ekstraprofit.

Ne radi se tu o tome, nego pošteno treba reći – izvinite, tako je. Nema pravde u ovom našem svetu na tom planu. Eto, neko je nastradao, neko nije. Neko je imao više sreće, neko manje sreće. Ovima sada moramo da pomognemo, dotle je došlo. Taj problem je sada uočen. Napravili smo dogovor sa bankama i rešavamo ga.

Da zavisi od glasova Liberalnodemokratske partije, sigurno bi bila dilema, sigurno bi postojala dilema da li da glasamo ili ne, jer mislim da ne treba na tim ljudima isterivati sada te principe. Na nekim drugim mestima pre, u javnom sektoru, recimo.

Kad se postavi pitanje smanjenja plate 10%, ili u Penzionom fondu kad se postavi pitanje smanjenja penzije iz stečenog prava... Jeste stečeno, nije sporno. Samo, gde je sad to pravo? Prazan Penzioni fond, opustošen. Imovina Penzionog fonda bezvredna. Srušene banje, napuštene. Niko se nije ponašao ekonomski 10-15 godina i, u redu, na tim ljudima ne treba sada lomiti kola, ali onda pošteno treba da se kaže. Onda to pošteno treba da se kaže – građani Srbije, mi smo odlučili u vaše ime da sto miliona evra damo kako bismo rešili muku tih ljudi, iako oni nisu nikakve žrtve zlog bankarskog sektora.

To nije tačno. Oni plaćaju cenu nečega što se zove kapitalizam, konkurencija, tržište, a možemo mi i na drugi način da se ponašamo, da sve to ukinemo, ali onda da se vratimo na društvenu imovinu, stanove koje država daje i da tako rešimo u potpunosti taj problem. Međutim, taj sistem je propao.

Najgore što može da nam se desi to je da ovde svi zajedno zaključimo da je problem u bankama, zato što mi bez njih ne možemo, a one će naplatiti i ovo sada što ih košta, i vi to vrlo dobro znate. To je taj rizik o kome govorite. To je onaj kreditni rejting koji, kada se malo digne, a mi kažemo dobro je, a onda me zalepi lažna opozicija, a ako nam taj rejting pada, onda je kapital skuplji, a ako je kapital skuplji, onda ga je manje, a ako ga je manje, onda nema investicija, nema radnih mesta, nema izvoza i onda su opet devedesete.

Zato ova rasprava ne može da se vodi kao što se vodi polemika koliko je bilo ljudi na mitingu. Ovo je kao hirurgija. Ljudi su potpisali ugovore. U trenutku kada su potpisali, ti ugovori su im i odgovarali. Desila se 2008. godina, *Lehman Brothers*, sve otišlo dođavola, promenila se pozicija franka na tržištu i sada to treba da se plati. U ovom trenutku država može da plati, može da napravi dogovor sa bankama, a pre godinu, dve ili tri to nije mogla da uradi i to tako treba da se kaže. Između ostalog, može da plati što su sprovedene neke reforme u javnom sektoru, što nema više 150 preduzeća u restrukturiranju, koja su jela 700 miliona evra u proseku godišnje i to su vam sve činjenice.

Ali u odluci Vlade da pokrije trošak ljudi koji su se zadužili u francima nema nikakve ekonomije i nema nikakvog uspostavljanja neke pravne države.

To se isključivo može svesti na domen želje da se ljudima pomogne, mimo bilo kakve obaveze i ne na štetu, to ne mogu da kažem, nego, pre svega, računajući na solidarnost preostalog dela društva.

Nisam siguran da bi svi ljudi to podržali, apsolutno nisam siguran, ali zbog problema sa kojim se ljudi suočavaju, ti nesrećnici zaduženi u francima, mislim da imam razumevanja za to što ste vi odlučili da uradite. Ali priče – prethodna vlast, pa ovaj guverner, pa onaj guverner, to su gluposti.

Strane banke koje su ovde došle pa nam deru kožu sa leđa, sve su naše banke. Apsolutno sve naše banke. Vi to vrlo dobro znate i tako treba reći. I zaboravite retroaktivnost. Pošteno recite – oni ljudi koji su stradali do naše odluke, stradali su. Šta da radimo? Takav je život, surov je i žao nam je, ali to je tako. E sada, ne možemo mi nešto retroaktivno. Naravno da država može sve, šta god hoće, ali to nema smisla. Dajte ljudima da kažemo istinu, onako kako je. Onda će sledeći put biti pažljiviji sigurno.

Gde eventualno problem postoji? Postoji u tom populizmu, u demagogiji, u tome što su pravljene subvencionisani krediti, korporacije da bi se prodavali blokovi koji ne mogu da se prodaju, što se država zaduživala da bi nekome pokrivala štetu pa je to sada sve stiglo pred nas.

A posebno pitanje je pitanje cene koju će platiti privreda za ovo. Ono što je sigurno, to je da oni ljudi čiji je novac investiran u ovu Srbiju kroz banke koje su ga ovde plasirale uopšte nisu raspoloženi da igradu ulogu koju u ovom trenutku igra naša država i, evo, koju će igrati naša Skupština zajedno sa Vladom, a to je da kroz neki princip solidarnosti pokriju štetu tamo nekom u Beogradu. Šta to njih briga? Šta to briga nekoga ko je preko banke Inteza Sao Paolo investirao u Srbiju po određenoj kamati svoj novac i koliko imamo NPL-ova? Sve su to banke progutale, je l' tako? Pa sad postoji problem, banka proda, pokriven je kredit hipotekom, pa kada se proda, onda se nastavi otplata. Pa to nije normalno i tu je Šešelj u pravu.

A kolaterali u privredi? Pa banke su bile pune imovine sa kojom ne znaju šta da rade jer im je pala u međuvremenu vrednost. Na tim temama je važno da se reaguje, da ne može da postoji jedno pravilo za građanina, a drugo pravilo za kompaniju. To su propusti ne prethodnih vlasti, nego našeg sistema. Mi imamo sistemske greške i njih treba otklanjati.

Na kraju, vi se ubiste da objasnite da se vreme promenilo, da moramo da radimo, da je borba za svakog investitora, da 24 časa traje radno vreme u svetu, ako hoćete sa nekim da sklopite posao, ustajete u tri ujutro da biste ga zvali, a onda se ovde pojavimo i kažemo – znate šta, to baš i ne mora tako. Ne, mora. Ovo mora biti prvi i poslednji put.

Izvinite, koliko je to domova zdravlja, škola, bolnica, lekova? Ova zemlja mora biti svesna kakvu cenu Parlament sada želi da plati za te ljude. Mi njih ne želimo da žrtvujemo. Na svu sreću, ima nekog novca u budžetu, ali mora

biti potpuno jasno o čemu se ovde radi. Nema tu nikakve ekonomije. Da su ugovori završeni, ispunjeni onako kako su potpisani, niko se ne bi pojavio i rekao – znate šta, dobio sam mnogo jeftino, evo ja ću da platim preko toga.

Vi ste ministar finansija. Niste vi ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike. Nema prethodne vlasti. Tako ne možemo da razgovaramo. Nema stranih banaka. Nema zlih banaka. Oni su investirali svoj novac po pravilima na koje je, onaj ko je novac uzeo, pristao. Kako vi mislite da se mešate u to?

To nije zelenašenje, promenljiva kamatna stopa. I vi kada se zadužujete kao država, to se računa. Šta je euribor? Da li se on menja? Da li je bila kamatna stopa negativna? Pa morali smo da plaćamo ako nam banka čuva novac. Pa danas je otišla sa dolara na dva i po. To od vas očekujem da čujem. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Jovanoviću.

Pre nego što dam reč ministru Siniši Malom, želim da, saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obavestim narodne poslanike da će Narodna skupština danas raditi i posle 18.00 časova, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

Reč ima dr Siniša Mali, ministar finansija.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala puno.

Uvaženi poslanici, Vlada Republike Srbije ulaže i u domove zdravlja, i u škole, i u vrtiće, ali takođe brinemo i o ljudima i ne možemo da dozvolimo da ljudima koji ostaju bez krova nad glavom, koji su u problemu već više od 10 godina, ako postoji mogućnost, okrenemo glavu u stranu i da ne primetimo njihove brige. Mi smo upravo pogledali njih u oči, razgovarali sa njima, razgovarali i sa bankama i doneli kompromisno rešenje upravo u cilju rešavanja njihovog problema, da pokažemo da smo odgovorna država, država koja misli o njima i država koja brine. Ja mislim da to i jeste, na kraju krajeva, uloga države.

Mislim da niste u pravu, to je najblaže što mogu da kažem, kada za odluku Višeg ili Vrhovnog kasacionog suda kažete da je glupost. Samo da razumete, njihova intencija bila je da vide da li je i da li su ti krediti spekulativan posao, da li su banke imale novac u dinarima pa su davale iz tog novca kredite u francima ili su originalno imale izvor svojih sredstava u švajcarskim francima. To je bio defakto razlog takvog komentara i takvog mišljenja Vrhovnog kasacionog suda.

Podsetiću vas, takođe, da skoro sve, ili većina domaćih banaka, kako ih vi nazivate, ima osnivače koji su iz inostranstva i, s obzirom na to koliko smo stvari uradili u proteklih par godina u smislu stabilnosti naše ekonomije i političke stabilnosti, stabilnosti i sigurnosti ulaganja u našu zemlju, onda shvatate koliko je kompleksna tema o kojoj danas govorimo. Imate interese stranih ulagača. Nama treba ta sigurnost kako bi oni nastavili da investiraju u

našu zemlju. Na osnovu toga otvaramo i nove fabrike i nova radna mesta, naš BDP ide napred, napreduje nam država.

Imate, s druge strane, i te ljude koji su uzeli stambene kredite u švajcarskim francima. Ja sam s njima razgovarao. Dakle, to je ozbiljan, realan problem. Ljudi koji su, malopre ste vi rekli, izgubili svoj krov nad glavom. Dakle, taj problem pokušavamo sada da rešimo. Mi pre nismo ni imali novca. Sada imamo neki novac i hoćemo kao odgovorno društvo, kao odgovorna država da deo tog novca uložimo da pomognemo onima kojima je ta pomoć najpotrebnija.

Ja ću završiti na način na koji sam i započeo ovo izlaganje. Ne vrede nam mnogo ni domovi zdravlja, iako se borimo za njih, ni škole, ni vrtići ako nemamo ljude. Na kraju, svi smo mi građani ove Srbije i naša je dužnost, obaveza, a i želja da drugima pomognemo ukoliko smo u mogućnosti. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, doktore Mali.

Pravo na repliku gospodin Čedomir Jovanović.

Izvolite.

ČEDOMIR JOVANOVIĆ: Pretpostavljam, pošto niste pomenuli prethodnu vlast, da smo se oko toga složili da to nije nikakav argument, da dalje ne idemo.

Iz kog razloga su banke uopšte došle u Srbiju ako ne da zarađuju? Sud proverava da li je to spekulativno ili ne. Da, jeste. Da li su uzele u dinarima? Pa jesu. I? I kad je prvog meseca trebalo da se plati, ponašali su se u skladu sa valutnom klauzulom.

Ljudi su mogli u dinarima da uzmu kredit. Odakle pravo sudu u to da se meša? Zašto je odluka bila dva jedan? Kako bi to prošlo na nekom drugom sudu? Vrlo dobro znate zašto druge zemlje nisu išle na taj način u rešavanje ovog problema. Ni Crna Gora, ni Hrvatska, o Mađarskoj da ne govorim.

Naravno da se stvaraju i da se prave škole, i domovi zdravlja, ali ja sam nešto drugo vama rekao. Ljudima mora biti jasno koliko je iza svake ekonomske logike ili iza svakog prava odluka koju vi donosite. Ona je isključivo zasnovana na solidarnosti, na empatiji, ni na čemu drugom.

Nemojte da nabrajam ovde firme koje su pozatvarane od 2008. godine zato što nisu mogle da vraćaju kredite. Ostali su bez tržišta, pritisnuti ulaganjima u novu opremu, ne u automobile i u lični luksuz. Neke sjajne kompanije. Reći ću vam samo jednu. Setite se samo „Džip komerca“. Fantastična firma je bila. Izvanredna oprema. Nestala je u tri meseca. Imala je zalihe na lageru, promenila se cena tih zaliha i propali su, i još krediti sa druge strane. Kompanije koje su takođe uzimale kredite u švajcercima da bi se finansirale, sjajna kompanija „Fud lend“ je prodana. Praktično je kao NPL preuzela „Atlantik grupa“. Fantastična kompanija.

Znači, odluka koju vi donosite je duboko solidarna. Ona govori o potrebi da se pomogne ljudima koji su realno ugroženi. Ali nemojte da sada te ljude predstavljamo kao žrtve nekih zlih banaka. To nije tačno. Jeste, osnivači banaka su u inostranstvu, ali te banke ovde posluju po našim pravilima, deponuju ovde novac, imaju obavezu da drže rezerve u skladu sa našim propisima. Kapitalna adekvatnost ovde postoji i ona ih vezuje. Drugačija pravila su ovde nego negde napolju.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Jovanoviću.

Za reč se javio narodni poslanik Zoltan Pek.

Izvolite, kolega Pek.

ZOLTAN PEK: Hvala.

Poštovani potpredsedniče, poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, ja bih govorio o ovom famoznom zakonu, zakonu o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima.

Problem korisnika stambenih kredita u švajcarskim francima je tema koja je najzad došla na Skupštinu i gledamo da rešimo ovaj problem. Okolne zemlje su rešile već ovaj problem – Mađarska, kao što smo čuli, Hrvatska, Crna Gora i ostali. Mađarska je u 2014. godini rešila ovaj problem. Svaka je zemlja imala svoj model. Koji model je najbolji, to se ne zna. Mi imamo ovaj model koji je ispred nas i mislim da je to momentalno jedino i najbolje rešenje.

Kako je došlo do kredita koji su u francima bili indeksirani? Prve kredite je Austrijska narodna banka izdavala onim građanima koji su živeli pored granice Švajcarske i koji su radili u Švajcarskoj, i imali zarade u švajcercima, i zato je donela ovu odluku. Ova odluka se polako proširila na okolne zemlje, kao što je Mađarska, bivše zemlje SFRJ, Rumunija.

U našoj zemlji smo počeli da dajemo ove kredite 2005. godine. Zašto ovo kažem? Kažem jer, pre nego što sam bio političar, 22 godine sam radio u banci. U to vreme bio sam direktor sektora za stanovništvo u banci. Znači, 2005. godine smo počeli da izdajemo ove kredite. Bilo je takvo vreme da su samo ovi stambeni krediti bili davani, u švajcarskim francima. To je trajalo oko godinu dana. Ekspanzija ovih kredita koje su primali naši građani bila je najveća 2007. i 2008. godine.

Zamislite taj trenutak, kako su tada građani razmišljali. Krediti su dati indeksirani u švajcarskim francima. Švajcarski franak je bila jako stabilna valuta. Evro je kao jedna nova valuta bio u evropskim zemljama. Oni su tako razmišljali – znači, stabilan franak, stabilan kredit i to se da uzeti.

U to vreme paritet evra i švajcarskog franka je bio 1 prema 1,2 i to je održano od 2011. godine do 2015. godine. Znači, svaka zemlja ima svoju monetarnu politiku i monetarna politika je zasnivana na tome koliko je njena nacionalna valuta u paritetu sa evrima. To je i Švajcarska radila.

Zašto je došlo do ovog kolapsa u koji smo ušli? Ušlo je puno naših građana, ostalo je samo oko 17.000 građana koji još imaju ove kredite, a iznos ovih kredita je oko, ako sam dobro pogledao, 540 miliona evra. Znači, građanin je ušao u banku i zatražio kredit. Nismo imali prilike da dajemo kredite, naročito ne stambene kredite. Prvo smo počeli sa potrošačkim kreditima, a posle su došli stambeni krediti. Znači, imali su prilike, takva nam je bila ekonomija da smo mogli da dajemo ove kredite. Građanin je ušao, mislio da je franak jako stabilan. Što se tiče kamatnih stopa, kamatne stope su bile najmanje. Znači, manje od onih kredita koji su bili izdavani u evrima. Sve brošure, sva politika, bankarska politika namenjena građanima bila je jako atraktivna. Zato su ovi ljudi ušli u banke i dizali ove kredite.

Nažalost, jako malo banaka ili radnika banaka je gledao predznake, šta je bilo u Evropskoj uniji. Jer 2007. godine, ako se dobro sećam, Evropska centralna banka, Centralna banka Austrije, davala je već znake da ove vrste kredita imaju dvostruki devizni rizik. U našoj zemlji 2007. godine, to treba istaći, tadašnji guverner Narodne banke gospodin Radovan Jelašić je dao jednu izjavu u vezi ovog dvostrukog deviznog rizika, samo je bio problem što niko nije obraćao pažnju na to.

Došli smo do toga da se već 2011. godine nije davao kredit u švajcarskim francima, već samo u evrima. Jer ovo pitanje koje je dovelo u kolaps celu ovu tezu ili celu ovu problematiku jeste jedna tzv. izjava Evropske centralne banke 2015. godine u januaru, da će svakog meseca kupovati obveznice u visini od 60 miliona evra. Zato je reagovala Narodna banka Švajcarske i od tog datuma, januara 2015. godine, oni su odustali od onog pariteta koji je bio pre, 1:1,20. Zato je došlo do ovog kolapsa, nažalost.

Kao što sam rekao, zakon je ispred nas. Ovo je bila mala istorija zašto smo došli do ovoga i kako je to bilo.

Treba još jednom istaći da je u to vreme jedina prepreka bila da neko uzme ovaj kredit visina ličnog dohotka. Jer, ako je klijent ušao u banku, tada je jedino pitanje bilo koliko on može kredita da podnosi, pošto je 50% ličnog dohotka bilo dozvoljeno da se optereti bilo kakvim kreditom. I zato su ljudi toliko navalili. Toliko je bila niska kamatna stopa da su krediti u švajcercima bili povoljniji od kredita u evrima.

Niko nije obraćao pažnju šta će doći za 5, 10, 15, 20 godina, jer im niko nije rekao šta ih čeka. Kao direktor banke, ja sam upozoravao moje prijatelje, poznanike, da ne uzimaju ovakve kredite i da će biti problema, pošto sam u to vreme čitao razne novine o bankarskim sistemima. Zato sam i rekao da ne treba uzimati, već samo do 35% svoje plate, jer se ne zna šta će biti i kako će biti cela kamatna politika.

Ovo rešenje koje imamo, a posle ću da kažem šta imamo još ovde malo riskantno i kod ovog zakona... Znači, zakon je ispred nas i mislimo da je to dobro rešenje, zbog čega ćemo glasati za ovaj zakon.

Znači, poslanici SVM će glasati za ovaj zakon.

Kao što je gospodin ministar rekao, u ovom zakonu su u pitanju oni ljudi ili građani koji su uzeli kredite. Ali šta se gleda kao glavnica, ili otpis ili konverzija ovih kredita? To je preostali dug glavnice i obračunata i nenaplaćena kamata. Znači, to je glavni deo duga. To se konvertuje u dinare, pretvara se u dinare, otpisuje se 38% od toga i preostali deo se daje isto kao kredit, ali kredit po onoj kamatnoj stopi koja je u datoj banci primenjena 31. marta ove godine.

Ako banka nije imala takve kredite, onda mora da da takve uslove da ove kredite moraju izdati po, ako je kamata varijabilna ili promenjiva, da to ne bude iznad 3,4% plus tromesečni ili šestomesečni euribor, a ako je fiksna, bila je i fiksna kamata i banka je imala takve kredite, onda fiksna kamata ne sme da bude iznad 4%.

Rekao sam da ću reći kakve ćemo probleme imati, ako ćemo ih imati, to se još ne zna jer se ne zna šta će biti u ekonomiji. Ja sam kao bankar imao priliku da euribor bude plus 4,4. Sad je minus 2,02. Znači da je sad jako povoljna. Za 10-15 godina se ne zna šta će biti. Znači, ovo je još jedan deo rizika od toga što banka izdaje kredite. Znači, 3,4% kamate plus euribor. Znači, ovde ima još malo rizika, ali to se da prihvatiti, jer svaki kredit koji je indeksiran u stranoj valuti ima ovakav euribor.

Da se vratim na temu. Znači, ako zakon stupa na snagu, banka mora u narednih 30 dana da ponudi potrošaču kredita, ili onome ko je imao dosada ovaj kredit, svoju ponudu o konverziji, a primalac kredita, nakon ili u toku 30 dana od prijema ovog sporazuma mora da potpiše, ili da prihvati ili da ne prihvati. Ako ne prihvati, onda mu ostaje ovaj kredit da otplaćuje kako je dosada bilo.

Kao što je gospodin ministar rekao, znači, nisu samo oni građani u pitanju kojima još ostaje dug, nego i oni građani prema kojima se vodi parnični postupak ili prinudna naplata. Njima se ovaj proces zaustavlja do onih 30 dana kako se oni odluče šta će, kako će da odrade. Posle po njihovoj odluci postupak ide dalje.

Kao što smo rekli, sredstva obezbeđenja su značajna jer kod svakog kredita svaka banka ima sredstva obezbeđenja, a ima jedno dva-tri, u stara vremena uzeli smo više ovih sredstava obezbeđenja, kao što je hipoteka, onda osiguranje života i bilo je tako osiguranje kod nacionalne korporacije. U vezi ovih sredstava obezbeđenja treba istaći da ona ostaju na snazi. Znači, ne treba za ove nove konverzirane kredite da se sklope novi ugovori o životnom osiguranju ili novu hipoteku da stave.

Što se tiče troškova konverzije, ovi troškovi padaju na teret banke. Znači, građani uopšte nemaju nikakav teret kao naknadu ili bilo šta u vezi ovih kredita.

To je isto jako pozitivno što se tiče građana. Tu treba istaći da banka posle daje zahtev za 15% troškova konverzije da sklopi ugovor sa Republikom Srbijom da bi onih 15%, što će prihvatiti Vlada, iz budžeta nadoknadila bankama.

Kao što sam rekao, imamo momentalno 16.800 građana koji imaju ovakve kredite. Kao što sam rekao, iznos ovih kredita je oko 540 miliona dinara. Mislim da je ovo u našoj zemlji jedno od najboljih rešenja za problem ovih građana i zato ćemo mi glasati na ovaj zakon, kao i za ostale zakone koji su na dnevnom redu. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Pek.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od jednog časa.

Sa radom nastavljamo u 15.30 časova. Hvala.

(Posle pauze – 15.30)

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa daljim radom.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Vujić.

Izvolite.

VOJISLAV VUJIĆ: Hvala, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo ministri sa saradnicima, kolege moje poslanice i poslanici, Poslanička grupa Jedinostvena Srbija će podržati sve zakone koji su danas na dnevnom redu.

I ja ću sigurno da se složim sa svojim prethodnicima da je danas najbitniji Predlog zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, ali počecu od druga dva zakona. To su Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima i Zakon o zapošljavanju stranaca.

Čim je ovo došlo na dnevni red, znači da se stvorila potreba za tim, znači da su naše investicije na mestu, da je zemlja ekonomski stabilna kad neki drugi ljudi dolaze u Srbiju da rade. Uvek ide ta priča da naši idu negde na stranu, ali evo činjenice i pokazatelja da i ljudi, stranci dolaze u Srbiju da rade.

Ja sam danas možda u jednom trenutku bio malo, onako, iznenađen kad ljudi koji nisu doveli nijednog investitora u Srbiju pričaju kako to treba da se radi. Ako treba da poslušamo nekog ko zna kako se dovode investitori u Srbiju, onda svakako za to treba da bude dobar primer šef Poslaničke grupe JS, kojoj ja pripadam, Dragan Marković Palma, koji nije doveo jednog, dva, tri, pet, nego je napravio čitavu industrijsku zonu.

Kada je u pitanju zakon koji sam najavio, Predlog zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, mi iz JS, kada su se ukazivale prilike da pričamo o tome i kada je ovde, između ostalog, bila gost i

guvernerka NBS gospođa Tabaković i Siniša Mali, sadašnji ministar finansija, i prethodni ministri, mi smo znali vrlo često o tome da pričamo.

Prvo, ministre, hvala vam što je ovaj zakon došao na dnevni red. Naravno, pre svega, hvala Aleksandru Vučiću, koji je pre tri nedelje obavio jedan razgovor sa ljudima koji su svoje nezadovoljstvo izrazili jednim protestom i on je tada dao reč, koju je i održao. Evo, već posle tri nedelje zakon je kompletan i stigao je ovde kod nas u skupštinsku proceduru.

Vi ste danas više puta rekli da ovo nije laka tema. Slažem se sa vama. Definitivno, ovo je poprilično kompleksna tema. Čak i ljudi koji su danas predstavljali opoziciju i pričali su danas i svoje kritike na ovu temu, ali ja nažalost moram da konstatujem da u Srbiji, kada imamo mnogo ozbiljnije teme od ove teme, mi nikako da se usaglasimo i da podvučemo liniju kada je trenutak da svi zajedno moramo da radimo u istom pravcu.

Nema puno mesta za kritiku ovog zakona. To kažem poprilično realno i kao neko ko je radio u realnom sektoru u bankarstvu i ko je upoznat sa svim detaljima i situacijama koje su se dešavale ljudima koji su, nažalost, sada tako mogu da kažem, bili klijenti u švajcercima.

Mi imamo jednu situaciju kada danas opet neko može da kaže, da kritikuje – da li vodite računa o svim ljudima ili samo o ljudima koji su zaduženi u švajcarskim francima? Znate šta? Danas, prema podacima koje ste vi izneli, a to su činjenice, u ovom trenutku razgovaramo o oko 15.785 klijenata. Znači, ne pričamo o stotinama, o desetinama, pričamo o 15.785 kredita. I tačno je da neki su istekli. Mali je broj tih koji su istekli. Mali je broj onih koji su uspeali da vrate svoje kredite. Posledice tog talasa koji je napravio veliko nezadovoljstvo i, sigurno mogu da kažem, naneo štetu našoj državi, za šta niste vi krivi, jeste i činjenica da je bilo dosta brakova koji su upravo zbog te jedne finansijske situacije stradali. Danas je neko rekao da je bilo i samoubistava i poprilično ružnih situacija za jedan broj ljudi. Ali treba da izvučemo jednu pouku i to može da bude možda i zaključak posle glasanja na ovu temu – ovo je bila jedna velika škola za sve nas. Nije bila dobra, sami smo je učili i koštala nas je poprilično, ali je ovo pokazatelj da moramo da radimo dosta i na edukaciji stanovništva i da pokušamo ljude dobro da informišemo pre nego što se upuste u avanturu zvanu kredit. Nije to situacija samo kod nas. Krediti su svuda u svetu nužno zlo, ali, nažalost, bez njih ne možemo. I ja sam korisnik jednog kredita, na sreću ne u švajcercima.

Kad kažem da država mora da donosi takve odluke, ovo je isto vanredna situacija, kao kad se desi neka nepogoda. Bogu hvala, ni u nepogodi ne strada čitava zemlja. Strada jedan region, strada jedan deo građana. Ja bih ovo možda nazvao jednom elementarnom nepogodom. I dobro je što je predsednik dao nalog da se brzo rešava ova elementarna nepogoda koja se zove krediti u švajcarskim francima.

Jedno iskustvo, u stvari više njih. Kad sam čuo da ovo dolazi na dnevni red i da ćemo da pričamo o ovakvim kreditima, imao sam priliku da razgovaram sa nekoliko porodica koje su korisnici ovih kredita. Razgovarao sam sa doktorkom koja ima dvoje dece – jedno dete studira, jedno je srednja škola. Ona i muž su intelektualci, sasvim pristojni, rešavali su svoje egzistencijalno pitanje. Znači, nisu se borili ni za kakav luksuz, nego su kupili svoju prvu nekretninu, kao i verovatno 99% ljudi o kojima danas pričamo. Njena priča ide do te mere da kaže da su u jednom periodu bukvalno za ručak imali samo krompir. Pitana su deca da li će da jedu kuvani, da li će da jedu prženi ili u nekom drugom obliku, ali su, ni krivi ni dužni, jeli samo krompir.

Tako da je meni danas čast što, zbog ovih 15.000 porodica, svi mi koji učestvujemo u radu... Žao mi je što ostali nisu tu, jer je ovo tema u kojoj svi treba da uzmu učešće i bio bih srećan da sam čuo bolji predlog. Znači, od kritičara nema neke velike pomoći. Različite priče smo slušali danas, ali kažem, s obzirom na to da dolazim iz bankarskog sektora, svestan sa čim ste se sreli i ko je sve morao da bude za tim stolom da biste doneli jedan ovakav zakon. Vi ste morali da pričate i sa bankama, da angažujete i javno mnjenje na više različitih načina i ovakav predlog zakona apsolutno nije slučajan.

Tako da, još jedanput, kada je u pitanju Poslanička grupa Jedinствена Србија, ponavljam, mi ćemo da podržimo ovaj i sve ostale zakone na dnevnom redu.

Naravno da je ovo, bar po meni, jedan od najbitnijih predloga zakona, ali recimo, mislim da nijedan zakon koji se danas nalazi ovde na dnevnom redu nije nebitan. Jedan takav je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica. Kako je ministarka Mihajlović danas i rekla, suština ovog zakona je pre svega veća bezbednost za sve korisnike žičara i gondola.

Ono što mogu da kažem kao jedno dobro iskustvo jeste da sam video da su u jednom broju evropskih zemalja ovo definitivno atrakcije. Smatram da će i ovo što se radi na Kalemegdanu, kao i gondola koja se gradi na Zlatiboru, biti svojevrsne atrakcije i deo turističke ponude. I ja dolazim iz turističkog mesta, iz Vrnjačke Banje. I mi smo nekad imali u planu projekat koji je trebalo da spoji Vrnjačku Banju gondolama sa planinom Goč. Verujem da ćemo u nekom trenutku skupiti snagu i, uz malo vaše finansijske pomoći, uspeti da realizujemo taj projekat.

U svakom slučaju, kad pričamo o turizmu, ne mogu opet da ne spomenem Dragana Markovića Palmu, predsednika naše poslaničke grupe, i situaciju u kojoj mu nije bila potrebna nikakva pomoć, a uspeo je da od Jagodine, hteli to neki da priznaju ili ne, napravi jedno ozbiljno turističko mesto. Znači, bez pomoći države napravili su zoološki vrt, akva-park itd. Zato apelujem na sve da, kada se već pojavio predlog zakona o žičarama, ovo bude jedna ideja i pozitivna provokacija za veliki broj opština i gradova u Srbiji koji

imaju šta da pokažu turistima. Tako je i ovaj zakon, naravno, jedan u nizu onih koji ćemo mi iz Jedinostvene Srbije podržati.

Spomenuo sam malopre da nije korektno da jedni ljudi rade i primaju platu, a drugi da ne rade a isto primaju platu. Kakvo rešenje tu treba tražiti i kakav kompromis napraviti? Verovatno da administrativno-mandatni odbor o tome treba da priča, ali Dragan Marković Palma, što danas možete da pročitate u svim novinama, ponovo je naglasio da nije korektno da poslanici primaju platu a da ne dolaze na posao. Naveo je primer lekara koji bi mogli da primaju platu a da ne dolaze na posao, učitelje, vaspitače itd. Svi ćemo da se složimo da to nije u redu.

Ne mogu, kada sam već spomenuo učitelje i vaspitače, da se ne osvrnem i na ovaj zakon, a to je Predlog zakona o dopuni Zakona o budžetskom sistemu. To je dokaz da je naš budžetski sistem stabilan, da su svi ekonomski parametri pozitivni i da, između ostalog, sleduje još jedno povećanje danas vaspitačima koji rade u predškolskim ustanovama. Znači, od maja, kako je rekao ministar finansija, a to je znači junska plata, svim ljudima koji rade u predškolskim ustanovama, vaspitačima, biće uvećana plata za 9%.

Znači, gospodo ministri, još jedanput, Poslanička grupa JS glasaće za sve zakone koje ste nam danas predložili. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Samo da vas ispravim, zbog javnosti. Dakle, radi se o majskoj plati, koja će biti isplaćena u junu, i umesto povećanja plata za sve one koji rade u predškolskim ustanovama od 7%, kako smo planirali budžetom za 2019. godinu, povećanje će biti 9%.

Ja mislim da je to velika i važna vest za sve ljude koji rade u predškolskim ustanovama. Usklađujemo se sa zakonom, a i pokazujemo na koji način novac koji smo uštedeli i zaradili možemo da damo i da uložimo u one kojima je i najpotrebnije, jer naša deca idu u te vrtiće i način na koji se oni edukuju tamo mnogo znači za njih, za nas i za budućnost naše zemlje. Hvala puno.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Milorad Mijatović.

Izvolite, kolega.

MILORAD MIJATOVIĆ: Poštovani potpredsedniče, poštovani ministri, u ime Poslaničke grupe Socijaldemokratske partije Srbije ja mogu da izjavim da ćemo glasati za sve zakone koji su danas na dnevnom redu, a isto tako i za sve sporazume.

Naravno, kao i svi koji su danas govorili, moja poenta će biti upravo na konverziji kredita koji su indeksirani u švajcarskim francima, jer to je tema koja interesuje građane Srbije.

Radi se o cifri od 15.700 porodica. To je jedna velika grupa ljudi, i, to je veoma važno da naglasimo, svaka ozbiljna i odgovorna vlast vodi računa o svojim građanima. Svaka ozbiljna i odgovorna vlast rešava probleme svojih građana i na taj način pokazuje svoju ozbiljnost, svoj rad i rezultate koje ima. Ovo posebno naglašavam jer se radi o jednoj vrlo teškoj i kompleksnoj temi. Dakle, o kreditima koji su uzeti u švajcarskim francima.

Ministru finansija odajem priznanje jer je imao strpljenja da razgovara. Tu su bili građani, tu su bile banke i tu se pojavila država. Ne bi država mogla da učestvuje u ovom razgovoru da nema rezultate u finansijskoj konsolidaciji, da nema para u budžetu, i upravo zato smo i ove godine bili u stanju da sednemo i odgovorno razgovaramo o ovome.

Ono što je sigurno, u pitanju je kompromis. Kad kažem kompromis, budimo sigurni da tad nisu svi ni zadovoljni, ali nisu svi ni nezadovoljni. Nisu dobili svi sve. Dobili su neki nešto, neki su nešto izgubili. To je reč kompromis i ta reč kompromis, koja je uvek u politici vrlo bitna, vrlo važna, znači – rešili smo problem. Ja lično smatram da smo problem rešili dugoročno i građani Srbije mogu sada, oni koji su opterećeni kreditima upravo u švajcercima, mirno da žive.

Javljam se zbog onih ljudi... Kao moj prethodnik koji je razgovarao i ja sam sa mnogo ljudi razgovarao. Neki su me zvali. Znate, kredite u švajcercima nisu uzimali oni koji imaju para, koji su bili bogati. Uzimali su oni koji nemaju para, koji su rešavali svoj najbitniji životni problem, a to je stambeno pitanje.

Poznajem jednu ženu, sa kojom sam razgovarao i sa kojom već dugo vremena razgovaram, a koja je rešila svoju kuću. Kupila je kuću, bila je izbeglica i upravo je osoba koja je na taj način rešila svoj problem i sama je rekla – ja nikada neću otplatiti ovaj kredit. Ja sam sa njom u ponedeljak razgovarao i objasnio sam joj neka rešenja. Njoj je laknulo. Neću spomenuti njeno ime jer bi to bilo suviše lično u ovoj skupštini, a ovo govorim zbog nje, zato što će ta žena sada biti u situaciji da mi kaže – da, ja ću moći da otplatim ovaj kredit i neću biti u situaciji da razmišljam hoću li sutra biti na ulici.

Ovo pokazuje da ova vladajuća većina ima svoju socijalnu osetljivost, svoju socijalnu senzibilnost, a upravo to jeste cilj i zadatak svake vlasti, da razmišlja šta je to što tišti građane i kako naći rešenje za taj problem.

Naravno, ovo rešenje ima svoju cenu. Ta cena nije mala. Naša država je spremna da plati tu cenu, ali isto tako i banke i građani. Nisam neki veliki ljubitelj banaka ni kredita. Moram priznati da ih nisam nikada uzimao, ne mislim ih uzimati, ali isto tako svaki građanin koji uzima kredit vrlo dobro zna šta je dužničko ropstvo. Prema tome, neka ova rasprava i sve što se dešava bude jedna vrsta edukacije građana, da znaju, kada potpisuju ugovore, šta potpisuju i gde se nalaze.

No, naša zemlja je takva da mislim da smo se kroz ovaj period tranzicije naučili da krediti nisu uvek spas i da se građani Srbije, za razliku od drugih okolnih zemalja, nisu kreditno puno opteretili, što je dobro, ali zato smo mogli ovaj veliki problem da rešimo.

Naglašavam ovo i zbog toga što rešavamo problem ljudi koji su imali mala primanja i morali su da uzimaju kredite. Nismo rešavali problem bogatih, problem tajkuna, pa da im donosimo zakone da im se nešto otpiše, da se oslobode. Rešavamo problem onih ljudi koji su bili u teškoj materijalnoj situaciji i situaciji kojom su rešavali svoj stambeni problem.

Ovo je dokaz da, ako vlast ozbiljno i odgovorno radi, ako razgovara sa svojim građanima, razume interese građana, uvek može naći rešenje čak i najtežih problema. Mislim da je to ono poverenje koje stičemo kod građana i da ćemo to poverenje dobiti i u budućnosti, jer ćemo se uvek obraćati građanima, tražiti šta ih to tišti i koji su to problemi koji im znače i koje treba rešavati.

Naglašavam i zbog toga jer su rezultati koje imamo u finansijskoj konsolidaciji takvi da možemo sa ponosom reći da ćemo i druge značajnije probleme koji postoje u našoj zemlji, baš zato što imamo sredstava, moći da rešimo. Očekujem, a to sam i govorio ministru finansija kada smo govorili o budžetu, da ćemo rešavati problem infrastrukture, da ćemo rešavati problem održivog razvoja, da ćemo rešavati problem zdrave životne sredine. Dakle, nešto što će građanima Srbije dati boljitak, da se živi bolje.

Naravno, kao što i danas u ovom zakonu povećavamo plate za ove koji rade u predškolskim ustanovama, ja se nadam da ćemo u toku ove godine, već u septembru, moći da govorimo i o znatnijem povećanju standarda ljudi koji su zaposleni u javnim službama, a isto tako i standarda penzionera, jer to građani Srbije od nas očekuju ako imamo rezultate, a rezultate imamo.

Da naglasim, Poslanička grupa SDPS će glasati za sve zakone i sve sporazume iz ovog paketa zakona. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem, predsedavajući.

Drugarice i drugovi, dame i gospodo, poštovani predsedavajući, uvaženi ministri sa saradnicima, danas je očigledno neizbežna tema ona o kojoj su svi govorili, a to je zakon o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, pa ću pokušati da ne ponavljam ono što su kolege pre mene rekle, ali mislim da još nešto treba u svemu ovome posebno istaći.

Do pre, koliko, mesec dana, naši sugrađani koji su bili korisnici ovih kredita i zaduženi u švajcarskim francima nisu imali nikakav izbor osim da po svaku cenu nastave da plaćaju ove kredite koje su svojevremeno uzeli ili da

dođu pod udar sudskih izvršitelja, prinudne naplate, prodaje nepokretnosti, namirenja itd.

Ono što je dobro jeste da su se pojavila, ne jedno, nego dva moguća rešenja. Prvo je, da vas podsetim, sve ono što je danas takođe dotaknuto u raspravi, izašao je Vrhovni kasacioni sud sa stavom po pitanju eventualne ništavosti i uslova da bi se utvrđivala ništavost ovih ugovora, i druga je ovaj zakon o kojem mi kao Parlament danas govorimo.

Ono što ja želim da podsetim jeste da razlog za donošenje ovog zakona leži u ovoj jednoj osnovnoj činjenici, a to je da je Srbija za ovih prethodnih sedam godina dovoljno konsolidovala svoje finansije da ova nemala i ogromna i značajna sredstva od gotovo sto miliona evra može da uloži u sprečavanje da 16.000 porodica, ili možda čak 60.000-65.000 naših sugrađana sutra postanu socijalni slučajevi pokušavajući ili da otplate ovaj kredit kojim su se zadužili ili da ostanu bez nepokretnosti koju su kupili. To je ono što je važno. Važna je mogućnost koja je pružena.

Možda ovaj zakon nije, kako rekoše neki pre mene, ono što su se dokraja nadali oni koji su podigli kredite u švajcarskim francima, ali mislim da je jedno kompromisno rešenje koje se od strane države nudi, u kome se na jedan uravnotežen način štite interesi onih koji su podigli kredit, štite se interesi države Srbije dugoročno gledano i na neki način se uklapaju interesi banaka, koje će, očigledno, bar deo sredstava od nekog svog projektovanog profita izgubiti u budućem vremenskom periodu.

Naravno da meni nije žao banaka, ali podsetiću vas, nažalost, da mi ne živimo u nekakva vremena od pre 30 godina i da banke novac plasiraju da bi ostvarivale zaradu. Na nama je da vodimo računa kao građani kakve kredite uzimamo i da se o tome dobro informišemo, a na državi je da vodi računa o tome da ne postoji mogućnost ili da bude minimalna mogućnost zloupotrebe.

Ono što bih ja želeo da predložim jeste kako bi građani mogli lakše da se odluče za koju će se varijantu opredeliti u svemu ovome, a to je da bi možda bilo dobro da Narodna banka Srbije ili Ministarstvo finansija izađe sa saopštenjem, informacijom da li su se banke zaista zaduživale u švajcarskim francima kada su plasirale ove kredite. Mislim da bi to umnogome pojednostavilo situaciju i smanjilo eventualnu neizvesnost onih koji možda imaju dilemu da li će sutra prihvatiti ove uslove koje im nudi ovaj zakon ili će se ipak odlučiti da vode sudske sporove, s obzirom na stav Vrhovnog suda Srbije.

Time bih završio ovaj deo koji se tiče ovoga. Mi ćemo podržati ovaj zakon, jer zaista smatramo da ne treba Srbiju dovoditi u poziciju da razmišlja o novih potencijalnih, mogućih 70.000 socijalnih slučajeva i socijalnih problema, jer Srbija to sebi u ovom trenutku može da dozvoli zato što se ova vlada, i prethodne vlade od 2012. godine, jako ozbiljno ponaša prema finansijama i

odnosi se na takav način prema građanima Republike Srbije i onima sa kojima mora da sarađuje, počevši od MMF-a i banaka, bez kojih, naravno, ne može da posluje privredni sistem.

Ja sam od onih koji su apsolutno ubeđeni da nikada nije trebalo gasiti domaće banke, s obzirom na to da imam podatke da je jedna od najsolventnijih banaka i dalje Beobanka u stečaju, zahvaljujući svim onim plasmanima koje je neka ekipa, koja je do 2000. godine rukovodila radom tih banaka, ostvarila. Ne želim da budem finansijski ekspert, jer se u to ne razumem, a i ne bih sebi da dajem pravo da idem van okvira ovoga o čemu sam govorio kada su u pitanju ovi krediti.

Druga tema o kojoj bih želeo da govorim jesu izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji. Posebno bih obratio pažnju na član 17. ovog zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, i to na deo koji se odnosi na deo zakona kojim se dopunjuju ovlašćenja za donošenje podzakonskih akata, a odnosi se upravo na segment koji kaže da ministar bliže propisuje, citiraću nove tačke 20. i 21, gde se u tački 20. kaže – uslove, programe i način polaganja stručnog ispita u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja, izrade tehničke dokumentacije, građenja energetske efikasnosti, obavljanja administrativno-stručnih poslova, organizacije polaganja stručnog ispita, sastava i načina rada komisije za polaganje stručnog ispita i vođenja evidencije o položenom stručnom ispitu. Nova tačka 21. u ovom predlogu kaže da ministar propisuje i uslove i postupak izdavanja, oduzimanja i produžavanja licence za odgovornog prostornog planera, odgovornog urbanistu, odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova, kao i sadržinu svečane forme licence.

Posebno naglašavam, u ovoj tački 21. se predlaže reč – odgovorno. Zašto? Džabe je nama, što bi rekli moji seljaci iz Stublina, to što mi imamo odgovorno Ministarstvo, što imamo pojedine službe koje su jako odgovorne, kada imamo pojedince koji svojom neodgovornošću dovedu u pitanje rad kompletnog sistema koji u državi funkcioniše.

Ovde je bilo ogromnih primedbi zašto se oduzimaju ingerencije Komori i preuzima Ministarstvo na sebe ovlašćenja. Ja, iskreno rečeno, smatram da svako ko je svoj posao radio odgovorno, nema nikakvog razloga da se plaši toga što će postati odgovorni i oni koji su se jako neozbiljno i neodgovorno ponašali prema svom poslu.

Okrenuću se opet svom Obrenovcu i zaista se zahvaliti Ministarstvu na pomoći da se pre završetka deonice ovog puta od Obrenovca do Preljine završe, asfaltiraju svi lokalni putevi. To je ono što je lokalna zajednica, unapred vodeći računa o onome što su njene ingerencije, ugovorila sa izvođačima radova da bi zaštitila svoje stanovnike, ali je činjenica da bez ozbiljne pomoći, podrške iz Ministarstva ne bismo bili sigurni da će to biti privedeno kraju. Završeno je. Očekujemo da ovih dana još ono što je preostalo, podvožnjaci ispod Čikovca i

kod Grebače budu završeni i time bi se taj deo što se tiče lokalne infrastrukture i mogućnosti da se nesmetano komunicira u krajevima koje preseca auto-put gotovo priveo kraju.

Ostaje još jedna stvar, a to je završetak pešačke pasarele u Mislođinu, koja je predložena da bude urađena kod buduće privremene naplatne rampe, jer je praktično auto-put presekao to mesto na dva dela i mora se obezbediti da naši sugrađani, pre nego što bude konačno puštena ta deonica u rad, mogu bezbedno da stignu do svojih kuća. Zaista tu očekujemo da će to, jer ima dovoljno vremena prema ovom tempu koji se sad vodi, biti pripremljeno i završeno.

Moram ponovo reći zašto sam namerno pomenuo odgovornost i neodgovornost. Godine 2011. rađena je rekonstrukcija puta od Obrenovca do Uba. Godine 2010. je urađeno preprojektovanje na osnovu nekakvog projektnog zadatka. Na osnovu pitanja i odgovora koje sam ranije dobijao iz Ministarstva građevine, uvek uredno i blagovremeno i tačno, jednostavno sam došao do zaključka da prvo projektni zadatak koji je tada dat nije bio dobar, jer očigledno taj put nije isprojektovan za ovakvu vrstu teretnog saobraćaja koji danas funkcioniše tim putem.

To znači da neko ko je to tad radio verovatno treba da dođe pod udar ovoga i da ostane bez svoje licence. Oni koji su radili preprojektovanje – a zasigurno znam, samo to ne mogu dokazati – nisu videli jedan metar trase između Obrenovca i Uba kada su radili preprojektovanje. Tek kada su nastali problemi na putu, dolazili su ne bi li nešto ispravili u hodu, pa ni tad se nisu potrudili da mnoge greške koje su se pokazale isprave, jer su projekti ipak samo deo svega toga.

I, nadasve, očigledno nam nedostaje priča o odgovornosti onih koji vrše nadzor. Znači, ovaj put je posle samo šest ili sedam godina došao do toga... A rekonstruisan je iz posteljice, iz temelja, iz korita puta od početka do kraja. Zaista smo sa radošću trpeli godinu dana mučenje i prolaženje raznoraznim putevima da bismo danas počeli da gledamo da taj put ponovo počinje ubrzano da propada. Bila je jako dobra i pravovremena reakcija Ministarstva prošle godine kada sam ukazao na to da su se pojavila oštećenja. U roku od 24 sata, ako se ne varam, komisija iz Ministarstva je izašla, rekla šta treba da se popravi, zadala to, ali moram da vam kažem da je vreme da Ministarstvo pošalje ponovo na teren ljude i da sada urade ekspertizu kvaliteta tih rekonstruisanih delova. Neki delovi bolje da nisu ni rekonstruisani.

Ja kao laik mogu da tvrdim da oni koji su to radili letos, nisu dobro radili. Put je utonuo i na nekim mestima gore izgleda nego što je izgledao. S obzirom na to da se saobraćaj nastavlja u dinamici u kojoj se nastavlja, mislim da je vreme za ozbiljnu reakciju. Nemam razloga, vi ste svi bolji stručnjaci u toj oblasti od mene, ali naravno taj put je daleko opterećeniji, raubovaniji i zato što je došlo, hvala bogu, do izgradnje auto-puta i novih stvari. Prema tome, i ti

izvođači, odnosno investitori, i oni koji su jednostavno opteretili taj put dodatno, mimo onoga što je za njega projektovano, treba da pomognu, ako ne i da istrpe kompletnu promenu asfaltne podloge.

Prema tome, dokle god ne bude, a ja očekujem da će zaista ovakvo postepeno menjanje i uočavanje propusta koji se pojavljuju dovesti apsolutno do niza odgovornosti, jer ako ministar može da preuzme na sebe odgovornost da propisuje u kakvoj proceduri će se polagati stručni ispiti ili oduzimati licence, onda je za očekivati da se uspostavi jedna potpuna hijerarhija odgovornosti u tom lancu.

Znam da nije lako nešto što je bilo u potpunom neredu i haosu do pre sedam godina dovesti u pravu meru, ali ovo vam ukazujem jer, jednostavno, ja imam utisak da neke deonice puta, možda će biti i smešno, koje su letos rekonstruisane, ja da sam šetao po onom tucaniku bolje bi bile sabijene nego ono što su radili putari. Manje bi potonulo i manja šteta bi bila napravljena nego ovakva kakva jeste.

Zato vas molim da nastavite odgovorno, bez obzira na to što ste rastrzani i kao ministarstvo i kao ministar na mnogim gradilištima, naravno sa željom da se sve što pre i što brže i kvalitetno završi, ali bojim se da ovome treba posvetiti pažnju, jer uskoro ćete pustiti tu deonicu u promet.

Kažem, Obrenovčani su jako zahvalni i ministarstvu i izvođačima i lokalnoj samoupravi jer, kažem, otklonjene su one stvari koje su bile svesno uništene da bi se put izgradio. Jednostavno, to jeste jedan ozbiljan motiv završetka ovog o čemu sam govorio, i ovih podvoznjaka i ove pasarele. Kada se sad bude od Obrenovca do Beograda putovalo bar dvadesetak minuta duže kada se sav putni saobraćaj slije u to, važno je da se Ministarstvo zaista na način kako je to i dosada radilo angažuje i na pitanju puta Obrenovac–Ub.

Poslanička grupa Pokreta socijalista, Narodne seljačke i Ujedinjene seljačke stranke glasaće za sve predložene zakone jer jednostavno svi su zaslužili da budu bezrezervno podržani. Hvala.

**PRESEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem.

Reč ima ministar, gospođa Zorana Mihajlović.

Izvolite.

**ZORANA MIHAJLOVIĆ:** Hvala na vašoj podršci.

Dve teme mislim da su važne koje bih izdvojila i odnose se pre svega na samu Inženjersku komoru. Mislim da je Inženjerska komora, i to je bio razlog zašto smo i u prethodnom predlogu izmene i dopune zakona, i u današnjem pokušali da Inženjersku komoru konačno vratimo na onaj pravi put, definitivno bila ukradena od inženjera. Inženjerska komora je bila pod direktnim patronatom nekoliko bivših političara, pre svega iz DS-a, i bivšeg ministra. Jedina tema u Inženjerskoj komori nažalost, na veliku žalost svih nas, ne samo tih ljudi, ali generalno svih nas, jeste što su se pre svega bavili rasporedom

prihoda i svega onoga što su dobijali od naplate stručnih ispita, a najmanje onim što se zove struka.

Dakle, tadašnje izmene zakona, pre par meseci, sadašnje izmene zakona treba da nam omoguće da struka nađe svoj put i da radi ono što je njen posao, a da država, kao što je to i pre radila, pre nego što je Šumarac preuzeo Inženjersku komoru, dakle da država stvori uslove da struka radi svoj posao. To je naš zadatak, da zajednički upravljamo Inženjerskom komorom. To su neke promene koje se ovde nalaze, da budu prisutne sve matične ćelije, dakle same Inženjerske komore, a ne samo jedan deo, a ne samo, recimo, građevinci, a ne neki drugi i tako dalje.

Ono što je jako važno, što ste vi rekli nekoliko puta, to je pitanje odgovornosti, jer kad vi pomenete put iz 2011. godine i kad se pomene šta se sve tu dešavalo, kada pogledamo te izveštaje, a sa druge strane znate da ima 40.000 izdatih licenci i da nijedna, odnosno da je jedna oduzeta u prethodnih deset godina, tu nešto ne valja. Iz svega što smo uradili, svih ekspertiza, jasno je da je, bogami, tu trebalo da bude dakle te odgovornosti upravo od strane inženjera.

Kada govorimo o velikim infrastrukturnim projektima, vi ste sada jedan pomenuli, Surčin–Obrenovac, i naravno, sve ono što lokalno stanovništvo defakto trpi kada se rade veliki infrastrukturni objekti, bilo da je Koridor 10, Koridor 11. Evo, sada počinjemo neke nove stvari u junu. Počinjemo dole i put Preljina–Požega, Kuzmin – Sremska Rača i Moravski koridor. Zaista jeste trpljenje lokalnog stanovništva za projekte koji su nam važni za celu državu. U tom smislu svaka vrsta popravki lokalnih puteva koja se i dešava, nije konačna vrsta popravki, zato što prosto treba da omogući da se saobraćaj i dalje odvija, ali to nije ona popravka koja mora da se desi kada se infrastrukturni objekat završi. Znači jeste to krpljenje kod puta Surčin–Obrenovac bilo prošlog leta, ali tek zajednička komisija države i izvođača, kada se završi projekat, može lepo, i zbog nosivosti projekcije budućeg broja automobila i teretnog saobraćaja, da proceni šta se radi i kako se nakon toga vrši rekonstrukcija tog puta.

Ne samo taj deo, nego i dole na Koridoru 10 i istok i jug, mnogo je još posla upravo na onome što se zove lokalni putevi. Razlog zašto sam se javila jeste da kažem svim tim građanima, kao što radim uvek kada idem, svaki lokalni put koji bi na bilo koji način trpeo zbog izgradnje velikih infrastrukturnih projekata po završetku projekta biće potpuno saniran. Dok traje projekat, mi ćemo raditi zajedno sa izvođačima i pomagati da put, da se, praktično, saobraćaj sprovodi, ali kad se završi to, onda će da bude onako kao što je i veliki infrastrukturni projekat završen, u najboljem redu i kvalitetu. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima koleginka Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi predsedavajući, poštovani ministri, kolege poslanici, danas je na dnevnom redu, od 18 tačaka dnevnog reda, šest vezano za finansije, šest za oblast građevinarstva i saobraćaja, dva zakona su vezana za efikasniju primenu zakona kada su u pitanju stranci i zapošljavanje stranaca, jedna izmena i dopuna odnosi se na Agenciju za privredne registre, a dve izmene, odnosno saglasnosti, odnose se na sistematizaciju dve institucije koje su u nadležnosti rada Skupštine – Zaštitnika građana i Poverenicu za rodnu ravnopravnost.

Današnja sednica ima u fokusu jedan od najvažnijih zakona, koji u ovom trenutku izaziva veliko interesovanje u javnosti uprkos tome što proteklih godina niko nije hteo ni da sasluša ni da vidi ljude koji su pogođeni određenih problemima, a kamoli da pomogne. Onda je trebalo da ozbiljna država na čelu sa Srpskom naprednom strankom i Aleksandrom Vučićem sprovede ekonomske reforme, dovede državu u poziciju da ima suficit i da stabilizuje javne finansije da bi mogla da rešava veliki probleme iz davne, ali i iz skore prošlosti.

Zašto kažem iz davne? Zato što je jedna od tačaka dnevnog reda rešavanje klirinškog duga Srbije prema Češkoj, što je deo sukcesije SFRJ i razdvajanja Češke i Slovačke, tako da tek sada imamo mogućnost da rešavamo takav vid dugovanja. To je nešto čime Srbija danas treba da se ponosi, što je u mogućnosti da rešava neke stare dugove, koji stoje zapisani a zbog kojih mogu da se relaksiraju međunarodni odnosi dve države. To je, recimo, primer Češke i Srbije, koje imaju dobre odnose i zbog nekih dugovanja iz prošlosti od pre 20-30 godina treba da se rešavaju te stvari.

Nekada, do 2012. godine, o tome nije moglo ni da se razgovara, a kamoli da se sada priča o rešavanju problema ljudi koji su 2005, 2006, 2007, 2008, pa sve do 2011. godine uzeli kredite od komercijalnih banaka.

Ovaj problem, ja sam rekla i u javnosti, nije ekonomski i ne možemo ga posmatrati s te ekonomske strane, da li je on isplativ ili nije isplativ. On predstavlja jedno socijalno pitanje ljudi koji su postali socijalni slučajevi zbog toga što su 2005, 2006. pa sve do 2011. godine verovali onima koji su vodili Republiku Srbiju. Verovali su u ono što je stajalo iza njih, a to je kampanja pojedinih ministara tadašnje Vlade, onih koji su sedeli u Vladi zajedno sa Demokratskom strankom i sa predsednikom Borisom Tadićem i jednostavno propagirali tu politiku da je u tom trenutku idealno imati takve kredite, ne govoreći o tome koliki je rizik imati u budućnosti takve kredite i ne konvertovati ih u evre.

Na kraju krajeva, i Narodna banka i država su se potpuno ogradile u to vreme od mogućnosti poremećaja na tržištu kapitala, odnosno porasta kamatnih stopa kada su u pitanju švajcarski franci. Zbog toga su, na određeni način, obmanule svoje građane po tom pitanju i zbog toga danas, kada kažemo da banke nisu bile poštene prema svojim klijentima, upravo kažemo da nije

postojala neka zaštitna klauzula koja je trebalo da stoji tada u ugovoru i da kaže – ukoliko dođe do poremećaja na tržištu kapitala, ukoliko, recimo, rate vaše budu 100% veće, znači duplirane u odnosu na onaj iznos iz 2005, 2006. do 2011. godine, banka se obavezuje da ih vrati na nivo koji je bio u danu kada je kredit uzet.

Toga nije bilo, tih zaštitnih klauzula od strane komercijalnih banaka nije bilo, a nije bilo ni reakcija Narodne banke u to vreme, 2013. godine. Ona se trudila da sprovede sudske postupke koje su sami korisnici ovakvih kredita podneli.

I Narodna banka je radila koliko je mogla, i Kasacioni sud je radio koliko je mogao, ali sve je to bilo nedovoljno da se korisnicima ovih kredita omogući da servisiraju te svoje obaveze. Došlo je do toga da su oni ljudi koji su podigli kredite od 50.000 evra imali rate od 25.000 dinara zato što su imali plate 50.000 dinara. Posle 10 godina isplatili su, praktično, celu vrednost svog stana, a dugovali su još toliko i nisu bili u mogućnosti ni da servisiraju taj svoj dug, a morali su, recimo, ukoliko nemaju za ratu, da vrate stanove bankama, koje su ponovo na tržištu kapitala prodavale te stanove.

Takav slučaj doveo je do toga da danas imamo 1.500 prodatih stanova, odnosno uzetih od strane komitenata, da imamo 15.500 ljudi koji treba i dalje da servisiraju kredite i nekako se muče da te svoje rate isplaćuju, a te rate im iznose maltene koliko jedna cela plata. Određeni ljudi došli su zbog toga na ivicu propasti kada je u pitanju i njihovo fizičko zdravlje.

Ne kažemo da su banke ovde bile nepoštene prema svojim komitentima u trenutku davanja kredita, ali su bile nepoštene kada je došlo do promene politike i nepoštene su bile u trenutku kada je trebalo da obaveste svoje komitente da treba da promene određene uslove kada su u pitanju... Čak nisu davali ni mogućnost komitentima da promene svoje ugovore.

Šta se dešavalo na tržištu kapitala? Od 2005. godine odnos švajcarskog franka i evra je bio 1,65 i 1,5, dok nije došao 2011. godine na 1,2 i dok se nisu skoro izjednačili, a komitenti su morali po dva osnova da plaćaju bankama obaveze, a to znači da su neosnovano plaćali dugovanja i po toj valutnoj klauzuli, po kursnim razlikama i po kamatama, a banke su naplaćivale isključivo svoj deo interesa, a to znači kamate i kursne razlike. Glavnicu komitenti uopšte nisu isplatili, i to je ono što je bilo krajnje nepošteno prema njima. Država je u tom trenutku dala mogućnost na tržištu kao jedan vid finansijske usluge, ali nije dala mogućnost da zaštiti korisnike kredita od ovakvih problema.

Ono što danas imamo kao slučaj jeste da postoje određene kritike ovog zakona i od strane određenih nevladinih organizacija koje kažu da nije bilo javne rasprave o ovom pitanju i o ovom zakonu. Ja ću vam reći da je takva javna rasprava bila na sastanku Ministarstva finansija, od strane udruženja koja su skupila sve te ljude koji su praktično ostali na ulici i ostali u problemu sa tim

kreditima. To je bio jedan vid javne rasprave i direktne komunikacije sa ljudima koji su danas došli ovde da predlože ovaj zakon.

Drugi deo kritika odnosi se na sam Fiskalni savet, koji je rekao da nije dobro servisirati dugovanje iz budžeta Srbije. Svi mi znamo da to nije dobro uraditi, ali gledati mirno i krajnje neodgovorno kako 15.500 ljudi postaju socijalni slučajevi Republike Srbije, to ne može nijedna Vlada, nijedan predsednik države. Zato se predsednik Srbije, gospodin Aleksandar Vučić, i uključio u ovako nešto.

Ali kada pogledate kritike opozicije, koja kaže da mi ovim zakonom u stvari onemogućavamo vođenje sudskih postupaka, to jednostavno ne stoji. Svaki građanin Srbije ima pravo, ukoliko želi, da pokrene bilo kakav sudski spor, pa i po pitanju ovih kredita. Može da promeni osnov za pokretanje postupaka, dato mu je to pravo, koje je zagarantovano Ustavom. A i nama je, kao poslanicima, dato pravo ovde da donesemo jedan vid leks specijalisa kojim ćemo zaštititi interese građana, jer se oni na to i pozivaju. Svaka država, svaka Vlada mora da štiti interese građana Srbije i interese potrošača i mora da reaguje.

Tačno je da je najteža odluka ako to radite iz budžeta Republike Srbije, ali ne postoji drugi način. Da su Narodna banka i Kasacioni sud mogli da omoguće ovakve uslove za komitente da reše svoj problem inače bi i oni dosada to uradili. Oni su donosili određene odluke, odlagali i nisu bili u mogućnosti da ovako sprovedu promptno i olakšaju život ovim ljudima. Zbog toga su morali da se uključe u rešavanje ovakvog problema i predsednik države, i Vlada Srbije, i Narodna skupština. Ono što mislim da je najznačajnije jeste da ovakav leks specijalis ne treba da nas deli stranački, već treba da nas ujedini u donošenju konsenzusa i pružanju pomoći u društvu ljudima koji su zaista došli u ovakvu situaciju.

Kada pričamo o opoziciji, koja ima obraza da kritikuje bilo kakav zakon pa i ovaj, onda treba reći da isti taj Boško Obradović ima svoje poslanike Dveri, koji zastupaju efektivu u određenim rešavanjima problema kada su u pitanju švajcarski franci i imaju obraza da dolaze na Odbor za finansije i pitaju Narodnu banku zašto ona ne rešava probleme na sudu. Kadija te tuži, kadija ti sudi.

Đilas i Vuk Jeremić su bili ti koji su podržavali političku opciju koja je davala ovakve kredite, a gospodin Boško Obradović brani ovakve kredite. Na ovaj način pre 2012. godine, a i sada, 2019. godine, zarađuju od građana pod geslom – sve ćemo mi to gratis, a u stvari zajedno sa sudijama odugovlače i nedvosmisleno rade za banke ceo ovaj posao.

Prema tome, ovakav stepen licemerstva mogu da spreče samo ukoliko se vrate ovde kada bude dan za glasanje i podrže ovaj leks specijalis. U protivnom, veličina i ove vlade i predsednika države je u tome što je shvatio koje probleme treba rešiti u društvu, iako za te probleme niko od ovih ljudi koji sede u ovoj

skupštini zaista nije bio dužan da rešava. Na nama je kao društvu da probleme koji nas tangiraju i koji postaju socijalni problemi rešavamo. To nije jednostavan posao, ali smo pokazali da, na osnovu težine tih problema sa kojima se suočavamo, možemo da ih rešimo.

Ono što je važno reći jeste da je rešavanje problema kredita u švajcarcima konverzijom i smanjivanjem kamatnih stopa pokazalo da je konsenzus svih udruženja građana koja su se bavila ovim problemom prihvaćen sa ove strane. Banke su prihvatile taj predlog, Narodna banka i Ministarstvo finansija izašli su zajednički sa ovim predlogom i to je ono što danas po prvi put imamo u društvu – konsenzus svih zainteresovanih strana.

Nije dobro što leks specijalis ne može da obuhvati sve ljude koji su bili pogođeni, a to znači i ovih 1.500 ljudi koji su prodali svoje stanove, kojima su banke, recimo, uzele stanove. To je, jednostavno, deo daleke prošlosti u koju ne možemo da zadiremo. Leks specijalis uvek predstavlja političko pitanje i rešavanje problema u društvu. Oni koji su nas doveli do toga, danas ne žele da pričaju o tome i ovu temu će hteti sigurno na što gori način da predstave u društvu kao jednu političku kupovinu. Ali oni su pokušali ove ljude da prevare i drugi put i da politički manipulišu njima, da naprave od njih štrajkače i brojeve koji podržavaju politiku protiv Aleksandra Vučića, ali to ova skupštinska većina nije dozvolila.

Zbog toga u danu za glasanje apelujemo i na poslaničke grupe koje nisu članovi vladajuće koalicije da podrže ovakav predlog zakona.

**PREDSEDAVAJUĆI** (Vladimir Marinković): Hvala, kolegice Tomić. Nastavljamo dalje po redosledu narodnih poslanika prema prijavama za reč.

Reč ima Jahja Fehratović. (Nije prisutan.)

Aleksandra Belačić.

Izvolite, kolegice.

**ALEKSANDRA BELAČIĆ**: Pozdravljamo odluku da se reši problem zaduženih u švajcarskim francima, ali smatramo da je ovaj predlog zakona loš, iz više razloga.

Pre svega, problematično je to što je ovaj predlog zakona u suprotnosti sa stavom Vrhovnog kasacionog suda i što otvara mogućnost poslovnim bankama da kroz svoje kreditne aktivnosti ponovo oštete građane u evrima ili nekoj drugoj valuti.

Stav Vrhovnog kasacionog suda saglasan je sa presudom Evropskog suda pravde, koji je presudio u korist korisnika kredita, odnosno potvrdio da banke nisu ispunile obavezu predugovornog informisanja korisnika kredita o svim aspektima, potencijalnim rizicima i mogućim ekonomskim posledicama. Imajući u vidu da ovaj režim teži ulasku Srbije u EU, postavlja se pitanje – zbog čega ste se oglušili o zakon, o presudu Evropskog suda, kao o na presudu

domaćeg suda i da li je vredno ignorisati ovakve presude da bi se zaštitili bankarski interesi?

Isto tako smatramo da ovo rešenje o konverziji kredita u evre nije sigurno iz više razloga. Pre svega, promenljiva kamatna stopa predviđena Predlogom zakona ne može biti veća od 3,4% plus tromesečni ili šestomesečni euribor. Euribor se trenutno nalazi na istorijskom minimumu, prošle i ove godine, i iznosi oko – 0,3%. Međutim, možemo li biti sigurni da neće doći do rasta eurobora u narednom periodu?

Zvaničan stav je da do nenormalnog skoka euribora može doći samo ukoliko se dogodi sistematski šok, kao što je to bilo 2008. godine, kada se dogodila svetska ekonomska kriza. Međutim, činjenica je da je euribor iznosio oko 4% i 2000. godine, kada nije bilo nikakve krize, tako da do skoka ove referentne kamatne stope može ponovo doći. To bi moglo da se dogodi nakon Bregzita ili nekih drugih događaja na međunarodnoj političkoj sceni.

S obzirom na to da banke imaju 30 dana da dostave ponudu, a korisnici 30 dana da se o ponudi izjasne, odnosno da obaveste banku ukoliko prihvataju ponudu, već u tom dvomesečnom periodu može doći do neznatnog jačanja franka u odnosu na evro, a na dugi rok može doći do ozbiljnog problema nalik problemu koji su naši građani imali prilikom zaduživanja indeksiranog u švajcarskim francima.

Leks specijalist će, dakle, umanjiti ratu, ali nije dobro rešenje jer ne može da garantuje kurs evra. I premda Narodna banka štiti dinar od rasta evra i svakako bi preduzela određene mere kada bi došlo do jačanja franka u odnosu na evro, ona ne bi uspela da spreči rast kamatne stope imajući u vidu jačinu naše ekonomije i naše privrede u poređenju sa evropskom.

Samim tim postoji još jedan problem, a to je da u ovom zakonu niste obratili pažnju na različite grupe korisnika kredita. Za početak, imamo one kojima je kamata bila definisana kao libor plus marže. Na primer, to su korisnici koji su se zadužili u banci „Inteza“. Zatim imamo one kojima je kamata bila nejasno određena i promenljiva shodno politici banke, a potom fiksirana uredbom NBS iz 2011. godine, kao što je slučaj sa korisnicima zaduženim u bankama „Erste“ i „Rajfajzen“, a imamo i grupu korisnika koji su se zadužili po fiksnim kamatnim stopama.

Isto tako, korisnici se mogu podeliti u različite grupe u odnosu na rok otplate. Neki su uzimali kredite na rok od 15 do 20 godina, a neki na 25–30 godina i više.

Zbog svih ovih faktora, jedino ispravno rešenje umesto konverzije kredita indeksiranih u francima u evre bila bi deindeksacija u domaću valutu, odnosno u dinare.

Ako uzmemo u obzir to da prilikom davanja kredita banke vrše sekundarnu emisiju novca, odnosno emituju novac koji dotada nije postojao u

finansijskom sistemu, taj novac se prebacuje na račun korisnika kredita u dinarskoj vrednosti i samim tim nije potrebno da bude fizički prisutan radi konverzije.

Ovo je omogućilo domaćim bankama koje nikada nisu posedovale švajcarske franke, čak ni pozajmljene, da odobravaju kredite indeksirane u ovoj valuti, što je u suprotnosti sa zaključkom Vrhovnog kasacionog suda, koji je zauzeo stav da stambeni krediti indeksirani u švajcarskim francima nisu ništavni samo ukoliko je banka dostavila dokaz da se zadužila u toj valuti za plasman odobrenih sredstava.

Ako ostavimo po strani i kurs evra i činjenicu da se krši stav Vrhovnog kasacionog suda, možemo nabrojati još nekoliko razloga zbog kojih je ovaj predlog zakona sporan. Pre svega, ovim predlogom zakona banke nisu kažnjene. Legalizovana je njihova pljačka i nije umanjeno ono što je nezakonito oduzeto od dužnika.

Banke u Srbiji svesno su plasirale indeksirane kredite sa namerom da ostvare ekstraprofit, svesne činjenice da su krediti odobravani građanima koji su potpuno kreditno nesposobni u odnosu na švajcarsku valutu s obzirom na to da zarade primaju u dinarima. Građani su, pored kamatnih stopa, svakog meseca morali da plaćaju i dve kursne razlike, franak u odnosu na evro i evro u odnosu na dinar, a korisnici kredita nisu bili adekvatno i dovoljno stručno upoznati sa svim mogućim rizicima.

Postavlja se pitanje zbog čega banke nisu odobravale devizne kredite i vrlo je važno da konstatujemo da, ukoliko banke odobre devizni kredit, imaju obavezu da kod Narodne banke kamate u obaveznim rezervama 23% vrednosti datog kredita, i to iz sredstava prikupljene štednje, dok istovremeno, ukoliko odobre indeksirani kredit, nezavisno da li je u evrima ili u švajcarskim francima, moraju kod Narodne banke Srbije da kamate samo 5% vrednosti datog kredita. Drugim rečima, banke za isti iznos sredstava mogu da plasiraju 4,6 puta više indeksiranih nego pravih deviznih kredita za isti iznos obaveznih deviznih rezervi.

Imajući u vidu da su se banke odlučile za davanje indeksiranih kredita, jasno je da je njihov primarni cilj bio podizanje zarade, a pored toga, svoj kreditni rizik osigurale su i na račun države Srbije direktnim prebacivanjem kreditnog rizika na Nacionalnu korporaciju za osiguranje stambenih kredita.

Ovim predlogom zakona predvideli ste da će na zahtev podnet od strane banke za naknadu troškova u vezi sa konverzijom i umanjnjem duga Republika Srbija nadoknaditi 15% od iznosa dobijenog konverzijom. Ukupan efekat ovog zakona na budžet Republike Srbije iznosiće do 11,68 milijardi dinara.

Stav Srpske radikalne stranke je da poreski obveznici ne bi trebalo da snose bilo kakav teret prilikom rešavanja problema koji su napravile poslovne banke u privatnom vlasništvu. Prenošnje svih troškova na banke apsolutno bi

bilo opravdano i svakako ne bi dovelo do urušavanja finansijsko-bankarskog sistema s obzirom na to da je izdavanjem indeksiranih kredita generisan ekstraprofit koji višestruko nadmašuje sve eventualne troškove.

Mi ne bismo proterali strane banke sa domaćeg tržišta, ali insistiramo na tome da banke budu prinuđene da poštuju naše propise, a ukoliko neke od njih ne bi mogle da se usklade i ukoliko bi odlučile da se povuku, na njihovo mesto bi došle druge strane banke i građani svakako ne bi osetili posledice.

Podsećam vas da je naš finansijsko-bankarski sistem uništen 2002. godine nasilnim gašenjem četiri najveće finansijske institucije u zemlji. To su „Investbanka“, „Jugobanka“, „Beogradska banka“ i „Beobanka“. Svi znamo da je za proglašavanje tih banaka nelikvidnim odgovoran Mlađan Dinkić, koji je direktno radio u korist stranog bankarskog sektora. Ako vi osuđujete takvu praksu i ukoliko vi radite, pre svega, u korist naših građana, onda nije imalo potrebe da se dodvoravate Evropskoj uniji tako što ste bankama oprostili njihov deo krivice i dopustili da zadrže sav generisani profit.

Još jedna stvar je izuzetno problematična sa ovim predlogom zakona, a to je činjenica da on pokriva samo kredite koji su trenutno u otplati. Prema zvaničnim podacima, kredite u švajcarcima trenutno otplaćuje nešto više od 16.800 građana, dok je, prema podacima raznih udruženja lica zaduženih u švajcarcima, kredite uzelo oko 25.000 ljudi. Postavlja se pitanje šta je sa onima koji su u međuvremenu ostali bez svojih stanova zato što nisu mogli da plaćaju rate. Da li će njima ti stanovi biti vraćeni? Mi smatramo da bi to bilo jedino pravično rešenje, a da ne spominjemo mnoge ljude koji su digli ruku na sebe zbog toga što nisu bili u mogućnosti da plaćaju rate.

Ovaj zakon je diskriminatoran po mnogo čemu. Pre svega diskriminiše one korisnike koji se nisu zadužili u švajcarskim francima u odnosu na one koji jesu, zatim vrši diskriminaciju kreditnih dužnika u odnosu na način formiranja kamatne stope i rok otplate, a isto tako diskriminirani su i oni korisnici kojima je imovina oduzeta ili su kredite uspeali da otplate u odnosu na one koji još uvek otplaćuju.

Mi podržavamo nameru da se donese Predlog zakona o konverziji kredita indeksiranih u švajcarcima i da se problem reši, ali ovo predloženo rešenje je loše i građani, pre nego što prihvate ili odbiju ponudu od banke, moraju da znaju da ćemo se obratiti Ustavnom sudu i da će ovakav predlog zakona, odnosno zakon nakon usvajanja svakako biti oboren. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar finansija, dr Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala.

Uvaženi poslanici, najpre da odgovorim na sugestije ili primedbe koje smo imali priliku da čujemo.

Dakle, ovaj zakon ni na koji način nije u koliziji sa odlukom Vrhovnog kasacionog suda. Ne samo da nije u koliziji, nego je i napravljen imajući u vidu nalaze Vrhovnog kasacionog suda, ali takođe imajući u vidu i interese građana Srbije koji su taj kredit uzeli, i poslovnih banaka, a naravno i države.

Moram da vas podsetim na jednu stvar koju možda zanemarujete ovde, a to građani Srbije treba da znaju. Ko ne želi da konvertuje kredite iz švajcarskih franaka u evre, ne mora. Dakle, onaj ko veruje da će na sudu dobiti bolje rešenje, njemu niko ne brani da na sudu i dalje nastavi da se bori kako bi dobio bolje rešenje.

Dakle, ovaj zakon daje mogućnost građanima Srbije i obavezu poslovnim bankama, to je velika razlika, dakle obavezu bankama da ponude konverziju sa otpisom od 38% i mogućnost građanima Srbije koji su uzeli kredite u švajcarskim francima da takav otpis i takvu ponudu prihvate. Ukoliko ne žele, naravno, i ukoliko veruju da će na sudu dobiti bolje i više, oni imaju pravo da na sudu svoju pravdu i potraže.

Iskoristio bih priliku da vam dam, i bilo bi mi veoma drago kada biste upisali ove cifre, ja imam par primera kredita, kako će izgledati, kako izgledaju pre i nakon konverzije. Evo, precizno cifra. Recimo, fiksna kamatna stopa i rok od 360 meseci. Recimo da je odobreni kredit bio 77.500 švajcarskih franaka i da je odobren 1.1.2007. godine na 360 meseci. Kamatna stopa kod ove jedne banke čiji sam primer uzeo je 4,35%, tako da je iznos poslednjeg anuiteta koji je korisnik kredita plaćao bio 386 švajcarskih franaka, odnosno 336 evra.

Na dan 1.3.2019. godine, ako uzmete dan preseka, ukupan ostatak duga te osobe je 57.500 švajcarskih franaka, što je oko 50.000 evra. Nakon konverzije 38%, taj dug bi bio 31.000 evra i, ukoliko korisnik kredita izabere fiksnu kamatnu stopu, a mi smo je maksimizirali, odnosno mi smo je limitirali na 4%, tada bi anuitet iznosio 203 evra. Umesto 336, sada je 203. To je važno, da vidite razliku između anuiteta pre i nakon konverzije. Na svakom građaninu je da odluči hoće li ili neće tu priliku da iskoristi. Ono što mu zakon omogućava jeste da do te prilike dođe i to je najveća i najvažnija svrha ovog zakona i najvažnija uloga države – da pokuša da pomogne građanima kojima je ta pomoć potrebna.

Još jednom napominjem, ovo nije jednostavan zakon, ovo nije jednostavna tema. Kompleksna je tema. Kompromis koji je sadržan u ovom zakonu je kompromis sve tri strane, dakle i građana, odnosno njihovih udruženja koja ih predstavljaju, i poslovnih banaka i, na kraju, države Srbije. Mislim da smo uradili dobru stvar.

Rizik visine kamatne stope, koji ste malopre pomenuli, može da se reši, s obzirom na to da postoji mogućnost izbora ili varijabilne stope ili fiksne kamatne stope, ali, znate, ako pođete sada od teorije finansija, mora da postoji cena kapitala, pogotovo pozajmljenog kapitala. Dakle, ne postoji mogućnost ni da vi pozajmite nekome nešto bez neke kamate, osim ako vam nije prijatelj.

Tako rade poslovne banke. Dakle, to su neke osnove finansijskog sistema koje sada možemo da dovedemo u pitanje, ali ne znam šta je svrha toga.

Po pitanju ovog zakona, dakle, on nije u koliziji sa mišljenjem Vrhovnog kasacionog suda. Vrhovni kasacioni sud i sam u svom rešenju govori o konverziji kredita iz švajcarskih franaka u evre, a mi se na to nadograđujemo i nadovezujemo i kažemo da postoji mogućnost konverzije od 38% bez zaračunavanja zateznih kamata i uz obuhvat svih onih koji su koristili stambene kredite u švajcarskim francima. Hvala puno.

PREDSEDNIK: Hvala lepo.

Reč ima Aleksandra Belačić.

Izvolite.

ALEKSANDRA BELAČIĆ: Hvala.

Poštovani ministre, kada kažete da je nemoguće pozajmiti novac bez kamate ukoliko nije reč o prijateljskoj pozajmici, samim tim priznajte da su banke naplatom kamate već ostvarile svoj interes na domaćem finansijskom tržištu. Prilikom kreiranja Predloga zakona nije trebalo da uzimate u obzir jednako interese građana i interese banaka, jer ste tim kompromisom oštetili građane, već je trebalo isključivo voditi računa o interesima građanima, pošto su banke svoje usluge već naplatile.

Što se tiče stava Vrhovnog kasacionog suda, on jasno kaže da je indeksiranje ništavo, osim ako banka nije dostavila dokaz da se zadužila u toj valuti u kojoj se vrši plasman odobrenih sredstava, pa bih htela da vam postavim pitanje – da li imate dokaze da su se sve banke koje će nuditi ugovore o konverziji u evre zadužile u evrima i u kom iznosu? Da li taj iznos odgovora iznosu koji će biti konvertovan? Konkretno, došla sam do informacije da „Direktna banka“ trenutno u ponudi nema stambene kredite indeksirane u evrima, pa me zanima kako to onda nije u suprotnosti sa stavom Vrhovnog kasacionog suda.

Isto tako, veoma je važno da građani budu upozoreni da, ukoliko prihvate ponude banke i potpišu ugovor, oni samim tim priznaju dugovanje u onom iznosu koji je obračunat prema ovom zakonu, te da posle, osim ako Predlog zakona, odnosno zakon ne padne na Ustavnom sudu, oni neće moći da podnesu tužbu jer su već prihvatili da duguju onoliko koliko ste im vi obračunali. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Milija Miletić.

Izvolite.

MILIJA MILETIĆ: Zahvaljujem se, uvažena predsednice Skupštine.

Uvaženi ministri sa saradnicima, kolege poslanici, ja sam Milija Miletić i dolazim iz Svrlijiga. To je najlepša opština u Srbiji, koja se nalazi pored grada Niša. To je najlepší grad u Srbiji. Inače sam u Skupštini Srbije izabran sa liste SNS-a, a predstavljam Ujedinjenu seljačku stranku.

Ja ću kao i dosada govoriti isto, slično kao i moje kolege. Ja ću, normalno, staviti akcenat na sve naše ljude, poljoprivrednike koji su uzeli ove kredite u švajcarcima da kupe stan za svoje najbliže, za svog unuka, za svog sina, ali desila se, mogu da kažem, na neki način i prevara, jer je veliki broj tih naših prijatelja iz sela, iz malih mesta došao do toga da svakodnevno, odnosno svakog meseca, kako vraćaju kredit, oni vraćaju, a njima dolazi još veći dug. Ja imam bliske prijatelje koji su uzeli ovakve kredite sa željom da sebi olakšaju život, ali su oni sebi na ovaj način zagorčali život.

Još jednom bih se zahvalio, kao prvo, našem predsedniku gospodinu Vučiću, koji je zajedno sa svim ljudima koji su u tom trenutku štrajkovali tražio neko rešenje. Našli smo sada rešenje. Ovo rešenje sigurno je bolje nego što je bilo prethodno, jer niko pre ove vlade, pre svih nas ovde nije rešio i nije smeo da pokuša da reši ovaj problem.

Ovaj problem jeste stvarno konfuzan. To je problem koji stvara veliki problem svima, ali u prvom planu mi sada ovde govorimo o našim ljudima iz malih mesta koji su uzeli kredite u švajcarcima, uzeli stanove, a sada postoji mogućnost da se njima olakša budući život. Možda je bilo bolje da to uradimo ranije, ali bolje je i sada nego sutra.

Još jednom, ja ću kao narodni poslanik i predsednik Ujedinjene seljačke stranke podržati ovaj zakon i sve ove predloge zakona zato što mislim da je ovo sada bolje nego što je bilo ono ranije.

Još jednom bih se i zahvalio predsedniku Srbije i vama, ministre finansija, i svima u Vladi. Ja očekujem... Pošto stvarno imamo dosta problema koji su nasleđeni, ja ću govoriti o nekim problemima koji se tiču naših poljoprivrednih osiguranika. Recimo, zakon iz 1986. godine je donesen da se plate socijalne penzije za poljoprivredne proizvođače, a 2008. godine Vlada, na čijem je čelu tada bio Mirko Cvetković, uradila je nešto katastrofalno. On je to dugovanje, koje je bilo samo na jednog nosioca gazdinstva, prebacio na sve članove gazdinstva. Tako od 2008. godine pa naovamo ide kamata na kamatu za sve one ljude, poljoprivredne osiguranike. To su milionske cifre.

Ja sam siguran da ćemo iznaći mogućnost, isto kao sada za ove naše ljude koji imaju problema u švajcarcima, da rešimo probleme za naše ljude koji plaćaju poljoprivredno penziono osiguranje da bi imali sigurniju budućnost.

Siguran sam, na tome smo već počeli da radimo, imali smo jedan sastanak gde je bila nekolicina nas poslanika, gde je bio predstavnik Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada i socijalne politike, Fonda PIO i ja očekujem da ćemo i tu naći rešenje. Siguran sam u to zato što ova naša vlada, naš predsednik Srbije i svi mi razmišljamo kako da na najbolji način pomognemo svima onima koji su ušli u neku dubiozu koju su uradili neki ljudi koji su vodili zemlju od 2000. do 2012. godine.

Još jednom, podržaću i ovaj zakon vezan za naše ljude koji rade sa malom decom u predškolski ustanovama. Sada su po prvi put oni izjednačeni sa onima koji rade u školi. Pitao bih vas, ministre, pošto će to pasti na teret naših lokalnih samouprava, mi smo kao jedna mala lokalna samouprava, Svrlijig, a ima niz takvih, što se kaže, radili domaćinski. Imamo mogućnost sada da obnovimo i povećamo kapacitete vrtića, ali nemamo mogućnost da stavimo veću maržu za plate da se ljudima koji rade u vrtićima, tim vaspitačima koji su završili u međuvremenu visoke škole poveća i plata i na neki način da oni mogu lakše i bolje da rade.

Ujedno siguran sam da ćete vi kao ministar finansija i cela Vlada, normalno i svi mi, iznaći mogućnost da pomognete svima onima kojima je to potrebno da obezbedimo, što se kaže, bolju budućnost za sve one ljude koji žive na selu i od sela, koji žive u našim malim opštinama i koji žive u celoj Srbiji.

Hvala još jednom. Ja ću glasati za sve ove predloge zakone koji su na dnevnom redu.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima poslanik Mirčić.

MIŁORAD MIRČIĆ: Srpska radikalna stranka je za rešenje problema sa kojima se suočava većina građana u ovoj državi, pogotovo onaj deo koji se kreditno zadužio rešavajući svoja egzistencionalna pitanja.

Mi nismo za rešenje koje je protiv Ustava i koje je protiv zakona. Ovo rešenje koje nudi Vlada je, pre svega, i protivustavno i protivzakonito.

Protivustavno zato što vrši diskriminaciju među građanima, ne štiti sve građane, jer ako izdvajate jednu grupaciju, konkretno u ovom slučaju koja je zadužena u švajcarskim francima, onda oni koji su u drugim valutama, odnosno devizama zaduženi, oni su građani drugog reda.

Što se tiče zakona, nema tog zakona koji dozvoljava da se budžetska sredstva koriste u ove svrhe i na ovaj način. Taj zakon ne postoji.

Mi imamo, kao što je to i Vlada napomenula, imamo iskustva iz svog okruženja.

Evo samo Duja da završi, Aleksandra, pa ću ja onda da nastavim. Izvinjavam se ako...

Znači, imamo pozitivna iskustva iz našeg okruženja. Jedno od iskustava je navedeno ovde. To je Mađarska, gde je mađarska vlada, odnosno predsednik Mađarske doneo rešenje koje odgovara građanima, ali mi smo u prednosti u odnosu na početne pozicije koje je imala mađarska vlada. U kojoj smo mi prednosti? Mađarska vlada je započela te pregovore tako što je prvo centralna banka razgovarala sa komercijalnim bankama. Na bazi tih dogovora aktivirala se Vlada Mađarske Republike i onda je doneseno rešenje uz prisustvo predsednika Republike.

Oni nisu imali odluku Vrhovnog kasacionog suda, kao što mi u ovoj situaciji imamo. I šta je bila logika stvari? Logika stvari je da je na bazi ne samo ovog iskustva, nego i iskustva iz 2013. godine, kada su banke komercijalne, samo da vas podsetim, jednostrano povećavale kamatne stope, povećavale svoje marže na osnovu odluke suda, presude suda, banke su došle u situaciju da, morajući da poštuju odluku suda, uz opomenu NBS, vrate te kamate u normalu. To je drugi primer.

Šta je ovde trebalo da se primeni? Trebalo je samo da se primene i jedan i drugi primer i da se kaže – razgovor sa komercijalnim bankama po prirodi stvari treba da vodi centralna banka, NBS, odnosno guverner, koji predstavlja tu banku. Na bazi tih dogovora ili razgovora treba da se uključi predsednik Vlade ili da se uključi, u krajnjem slučaju, Vlada Srbije. Mi ovde imamo potpuno obrnut redosled. Ovde je uključeno Ministarstvo finansija, koje ni krivo ni dužno mora da vadi kestenje iz vatre iz razloga što se nije poštovala hijerarhija, što se nije poštovala procedura da nakon presude Vrhovnog kasacionog suda NBS da uputstvo o poštovanju presude, a Vlada ovde kaže da se iz jedinog razloga uključila da bi zaštitila, odnosno ona ima osnova u Ustavu da zaštiti pravo građana, jedinstvo tržišta i monetarni bankarski sistem.

Kad se već Vlada uključila, da je ispoštovala ovaj redosled i proceduru, bila bi u poziciji da istakne još jedan zahtev. Ako je u pitanju jedinstvo tržišta, ako je u pitanju bankarski i monetarni sistem, pa jedinstvo tržišta se najbolje oslikava, prezentuje kroz platežno sredstvo u ovoj državi, a to je dinar.

Ovde se jednim delom kao razlog navodi da se nije mogla pratiti kursna razlika između dinara i švajcarskog franka, da se moralo pribeći rešenju da se uzme neka stabilna valuta. Sedam godina slušamo kako je dinar stabilna valuta. Pa šta će nam evro ako je dinar stabilna valuta? Zar nije bilo potpuno logično da se kaže – svi krediti na teritoriji Republike Srbije moraju da se konvertuju u dinare? Koji su uslovi? Oni koje komercijalne banke propisuju, oni koji su u skladu sa zakonom, oni koji su u skladu, na kraju krajeva, kao što smo više puta ovde čuli, u skladu i sa interesima tih komercijalnih banaka i interesima klijenata koji koriste te kredite.

Ovde se sve potpuno izmešalo i sada se dolazi do nekog rešenja koje je jednokratno i pitanje je samo kada će se pojaviti problemi građana koji se zadužuju u drugim valutama, koji su zaduženi u evrima, koji su zaduženi u dolarima. Pitanje je samo kada će se pojaviti. Kako Vlada može da kaže – vama nećemo pomoći zato što se niste zadužili u švajcarskim francima? Nemoguće. To je suština.

Srpska radikalna stranka zato insistira i zbog toga vas upozoravamo da ćemo se žaliti Ustavnom sudu, što je sasvim normalno i razumljivo, jer ne sme da se krši Ustav. Uz sve razumevanje problema sa kojima se suočava ova određena grupa građana, ovo rešenje je iznuđeno onog trenutka kada se

radikalizovao štrajk korisnika kredita u švajcarskim francima, pa je morao čak i predsednik Republike da izađe da da obećanje, a onda navrat-nanos, kako bi se to narodski reklo, ide se ka rešenju, traži se leks specijalis da bi se rešio taj pojedinačni problem, parcijalni problem.

Niste rešili taj problem sa kojim se suočavaju Srbija i građani Srbije. Samo ste rešili jedan mali deo, jedan mali segment, i to zato što je predsednik države izvršio pritisak, umesto da izvrši pritisak na NBS da da uputstva da se poštuje odluka Vrhovnog kasacionog suda.

Kako Vlada radi i kako postupa kada su u pitanju finansije, možda je najbolji primer ovo što je ministar pokušao na brzinu da objasni, ovaj klirinški dug. Mi vraćamo dug agenciji koja je kupila deo duga od Čehoslovačke Republike. Niko ne zna pod kojim uslovima. Niko ne zna kako je to nastalo, kako je došlo do dogovora. I ministar sam kaže – Srbija je samostalno odlučila da vrati te klirinške dugove. Kako je to Srbija samostalno odlučila?

Ja sam na Odboru za finansije izneo podatak koji je tačan. Advokatska kancelarija ove agencije Rondeks se javlja agenciji i kaže – obećavajuće je. Bez obzira na to što je prošlo 11 godina, imamo pozitivnu praksu londonskog suda, koji kaže da i posle 10 godina, kada istekne rok, imamo pravo da potražujemo naplatu duga koji je nastao tako što se kupio klirinški dug od Češke Republike. Malo se tu radi na brzinu. Moramo imati istorijat zašto se to sve radi, šta je razlog da se to tako radi.

Naravno, treba sa Čешkom Republikom uvek imati dobre odnose, sesti i dogovoriti da li taj klirinški dug može da se vrati u nečem drugom, a ne ovako kako nam se predstavlja da je to umanjeње duga kada je u pitanju novčani iznos.

Ono što Srpska radikalna stranka primećuje ovde, a prezentuje sad i javnosti, to je da čak i u ovom kreditu za Južni tok imate nešto što su uočljive razlike. Imate tri, uslovno rečeno, različite banke. Imate Komercijalnu banku Beograd, imate Ženeral banku Beograd i imate Vojvođansku banku. Ove dve prve daju po 30 miliona evra kredita Srbijagasu, a Vojvođanska banka daje 10 miliona evra za Srbijagas. Kamate po kojima ih daju su različite, tako da Ženeral banka daje po kamati od 1,42% na godišnjem nivou, Komercijalna banka 1,38%, a Vojvođanska banka 1,7%. Vojvođanska banka, čitajte OTP banka, to je mađarska banka.

Da li se možda pregovaralo sa nekom kineskom bankom? Da li se pregovaralo sa nekom ruskom bankom? Kako ove tri banke imaju toliko različite kamate? Neko kaže – zanemarljivo. Nije ništa zanemarljivo kada je u pitanju godišnji nivo. To su dugoročni krediti. To je 70 miliona evra koje treba da podigne Srbijagas a da bude garant Republika Srbija. Nije tu ništa zanemarljivo.

Što se tiče ove agencije koja je iz Francuske, znate, ima ona krilatica – u Svetskoj banci na ulazu piše: „Borimo se protiv gladi“. A najveći krivac za glad,

opšte zastupljenu i sveprisutniju u svetu, upravo je ta svetska banka, tako da i ova krilatica pod kojom nastupa ova francuska agencija svodi se samo na to da će i oni učestvovati u dodatnom zaduživanju. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima ministar.

SINIŠA MALI: Uvaženi poslanici, ono što možda niste znali a što je vezano za rešenje u Mađarskoj jeste to da je to rešenje jednim delom i oboreno pred Evropskim sudom pravde i pitanje je kakve će posledice ta odluka imati i po Mađarsku i po ceo taj njihov proces, to u ovom trenutku niko ne zna, ali upravo to iskustvo smo želeli da iskoristimo i u pripremi ovog zakona.

Kada kažem Mađarska, mislim na rešenje gde je bila obavezna konverzija iz franaka u forinte. Dakle, Evropski sud pravde je tu obaveznost delimično oborio i ostavio mogućnost građanima da se dogovore, u smislu da, ako treba, obore te ugovore pa da dogovore nove sa bankama. Mi upravo to rešenje ovde i primenjujemo.

Dakle ovde, u ovom zakonu, imate fleksibilnost da se korisnik kredita dogovori sa bankom. Ako ne želi, neka ide na sud. Ali mi im kao država dajemo tu mogućnost, upravo izbegavajući scenario koji se desio u Mađarskoj, ili sa najvećom željom da se taj scenario u ovom trenutku izbegne, pri čemu, evo, ja se par nedelja bavim time, dosada ne postoji niko ko će na pravi način ili ko može u ovom trenutku da proceni kakvi su efekti te odluke po Mađarsku, videćemo u mesecima i godinama koje dolaze, ali na kraju, opet kažem, mi smo upravo taj scenario želeli da izbegnemo.

Po pitanju regulisanja duga prema Češkoj, Slovačkoj i prema Rondeksu, hoću da vam kažem da to pitanje datira iz 1991. godine. Dakle, nije se toga niko setio juče. Ono je otvoreno 27-28 godina i opterećuje bilateralne odnose između Republike Srbije i Češke Republike, kao što opterećuje i bilateralne odnose između Slovačke i Republike Srbije. Onda pitate – šta je odjednom? Nije ništa odjednom. Ta sukcesija i taj proces koji su definisani 2001. godine, ako se ne varam, traju i ko zna koliko godina će da traju. Mi nismo samostalno, u smislu da, eto, odjedanput nemamo šta drugo da radimo nego samostalno, želeći da završimo taj proces koji opterećuje odnose naših zemalja već 27-28 godina, a imamo novca u budžetu, pregovarali smo o onome što jeste javni dug Republike Srbije po Zakonu o javnom dugu.

Još jedna stvar. Kada govorite o procentima otpisa, ja ću vam pročitati – 1. novembra 1991. godine tadašnja SFRJ je na ukupan dug koji je bio prema Češkoj i Slovačkoj prihvatila da plaća kamatnu stopu od 5,5% godišnje i da se obaveza, da se taj dug izmiri u konvertibilnoj valuti po paritetu jedan klirinški dolar jednako jedan američki dolar. Kako dug nije regulisan do 1991. godine, možemo samo da zamislimo. Od 1991. godine, otkada teče kamata, uspeli smo da ispregovaramo na način da se ona ne uzima u obzir prilikom otpisa

70%glavnice. Zamislite kako bi taj kredit izgledao kada biste 5,5% godišnje, pa svake godine tako, sabrali i videli biste koliko bi taj iznos od 1991. godine bio veliki.

Smatram da je odgovorno bilo da to presečemo, da ono što je staro toliko godina i što nas opterećuje rešimo i mi ćemo sa 70% otpisa ne samo izmiriti taj stari klirinški dug, nego ćemo i rešiti ili skinuti sa spiska stvari koje nas opterećuju u bilateralnim odnosima i sa Češkom i sa Slovačkom i onda na miru razgovarati i o budućnosti, i o novim investicijama, i o saradnji u mnogim drugim oblastima. Ovo ne bi bilo moguće da nemamo monetarnu stabilnost, da nemamo novac.

Dakle, mi ćemo nominalnu vrednost od 13 miliona dolara, bez zaračunavanja tih zateznih kamata, isplatiti sa 30% tog iznosa i skinuti upravo toliko, dakle 13 miliona i nešto, sa javnog duga koji u ovom trenutku imamo. Hvala puno.

PREDSEDNIK: Reč ima Milorad Mirčić, replika.

Izvolite.

MIŁORAD MIRČIĆ: Gospodine ministre, malo ste skrenuli sa onog što je ključno.

Ključna uloga Vlade je u ovih 15%, koji u ukupnom saldu od 38% učestvuju u smanjenju duga zaduženih u švajcarskim francima. Po kom zakonu Vlada može to da radi? Po kom? Zakonu o budžetskim sredstvima? Niste, ministre, dali rebalans budžeta, niste nigde nagovestili. Vi ćete iz rezervi da delujete. Ne može to tako – govorim vam otprilike.

Što se tiče Mađarske, izvinite, gospodine ministre, ali mislim da niste baš u pravu. Komercijalne banke imaju samo jedan moto, a to je njihov interes. Nema te banke koja će se usprotiviti odluci mađarske vlade a pri tome biti svesna da zanemaruje svoje i te kako značajne komercijalne interese.

Što se tiče projekcije na Srbiju, pa mi smo tu zaštićeni. Nije valjda Vrhovni kasacioni sud uradio nešto što će sutra biti osporeno na Međunarodnom sudu, što će sutra EU da ospori? To je nemoguće.

Što se tiče klirinškog duga, ministre, vi ste zamenili ovde. Niko ne kaže da sa Češkom Republikom ne treba održavati potpuno korektne odnose, ali ovde se radi o jednoj agenciji koja ima sedište na Kajmanskim ili Karipskim ostrvima. To se, inače, u narodu zove kao ofšor kompanija. Oni su kupili za mnogo jeftinije, za mnogo manje novaca su kupili ovaj dug koji je bio prema Češkoj.

To je klirinški dug i njima je istekao rok. Godina 1991. je godina kada je Stipe Mesić bio na čelu SFRJ. Zašto za Srbiju samostalno, bez obzira na to što je deobni bilans, 32% pripada Srbiji, 28% pripada Hrvatskoj i svim ostalim republikama bivše SFRJ, baš Rondeks izmiruje sad dug? Ajde sa Češkom da se razgovara, čak i preko kliringa da se neka roba razmeni, da se nađe neko rešenje, ali zašto Rondeks kada su istekli svi rokovi? Zašto su istekli rokovi? Istekli su

rokovi jer nisu u roku od 10 godina podneli zahtev, nisu mogli da naplate to, bilo je ratno stanje. Uostalom, vi ste jednim delom učestvovali u onom delu Vlade koja je ponovo podnela zahtev UN da se prizna SRJ. Tada ste bili u tom petooktobarskom zanosu. Trebalo je tada da razmišljate o tome da postoje neke posledice.

Ali da ne prebacujemo na...

PREDSEDNIK: To bi bila replika.

Reč ima Veroljub Arsić.

Izvolite.

VEROLJUB ARSIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, evo danas imamo priliku da raspravljamo o jednom zakonu koji se tiče naših građana zaduženih u švajcarskim francima, o navodno zlim bankama koje su strane i o tome kako će iz budžeta Republike Srbije da bude pokriven jedan deo gubitka koji nastaje donošenjem jednog ovakvog zakona.

Uopšte, kad počnemo da diskutujemo o ovom problemu, moramo da se pozabavimo uzrocima i razlozima zbog čega smo danas u jednoj ovakvoj situaciji. Meni je zaista žao što, posle godina u kojima su predstavnici bivšeg režima lili krokodilske suze nad građanima koji su podigli kredite indeksirane u švajcarskom franku sada nisu tu. Možda bi bilo dobro da neke stvari čuju, a možda i svesno beže odavde da se njihova odgovornost ne bi prepoznala u diskusijama. Ne politička odgovornost, nego odgovornost druge prirode.

Ovaj cenjeni kolega iz LDP-a kaže – ne treba spominjati bivši režim. Treba, jer ovaj problem, kao i mnogi drugi, nastao je za vreme vlasti bivšeg režima. Ovo sada što država plaća gubitke koji nastaju donošenjem ovih zakona, plaća iz budžeta Republike Srbije i svakako jeste uzrok koji je pravila jedna bivša vlast i jedan bivši režim.

Kako smo došli do ovog problema? Prvo, nije postojala adekvatna pravna regulativa za ovakve kredite, koja bi štitila i banke i korisnike kredita. U jednoj takvoj situaciji u kojoj je uvek kriva država, ne može banka, banka koristi samo mogućnosti koje joj daje država, a posle ćemo doći i do razloga zašto je država davala te mogućnosti bankama, i zbog nesavršenosti tog našeg pravnog sistema imamo sada ugovore koji prave određenu štetu i građanima, i bankama i državi. Kako je to u suštini nastajalo?

Nemojte da me neko ubeđuje da ovde nije bilo prevarnih radnji od strane banaka. Prvo, tadašnjom odlukom Narodne banke Srbije vaša rata za kredit koji je stambeni može da iznosi samo jednu trećinu zarade koju imate. Tačno tako, 1/3 zarade koju imate kada su nastajali ovi krediti. Ako građanin hoće da aplicira za kredit u evrima zbog više kamatne stope, njegova rata kredita je prelazila onih 30% i bio je od te iste banke odbijan. Onda je na jedan prilično prevaran način od te iste banke ponuđen kredit u švajcarskim francima, za koje građani nisu dotad ni znali da postoje. Znači, nije ovde u pitanju, bilo je i toga

da je neko imao kalkulaciju da prođe jeftinije, ali većina kreditno nije bila sposobna da podigne kredit koji im je bio potreban u evrima.

Kako su dalje banke pravile prevarne radnje? Prva stvar je bila promenljiva kamatna stopa i neko će da kaže – što si potpisao? Zato što je, kada se informisao o kreditu, klijentu bila obećavana manja kamatna stopa i da je sad u ovom trenutku ona visoka, inače će u budućem periodu biti još manja. Tako je to bilo. Kad neko kaže – pa i mi sad nudimo neke promenljive kamatne stope, da, ali jedan fiksni deo koji ne može da se promeni i promenljivi deo koji se odnosi na okolnosti na koje ne mogu da utiču ni banka, ni ugovarač, odnosno klijent banke, zavisi od Evropske centralne banke.

Šta smo dalje imali kao posledicu? Po tadašnjem Zakonu o deviznom poslovanju valutna klauzula, da li je dozvoljena ili nije, o tome je dao mišljenje Vrhovni kasacioni sud i neću u to da ulazim, ali znam jednu drugu okolnost. Da su građani mogli da podignu kredite u devizama, a ne sa valutnom klauzulom, nego u devizama, danas taj problem ne bi imali. Da li smo se svi složili, ili barem većina kolega poslanika, da povlačenje sredstava banaka u švajcarskim francima, kao izvora finansiranja, nije bilo ni približno cifri u kojoj su bili zaduživani građani? Znači, nije ni mogla da da taj kredit.

Zašto je korišćena valutna klauzula? Valutna klauzula je korišćena za još jedan vid ekstraprofita. To se zove spekulativna radnja ili zelenašenje. Građanima je kredit odobran sa deviznom klauzulom po nižem kursu, a kada se vraćao kredit, po višem kursu i banka je, osim kreditnog posla, silom prilika, prema klijentu primenjivala i menjački posao i tu stvarala određen ekstraprofit.

Sada sam se bavio pravnim uzrocima i uzrocima koji su vezani za unutrašnju situaciju, ali hajde da pogledamo i neke druge uzroke zašto su se banke rešavale na jedan ovakav vid kredita.

Ne može niko da me ubedi da banke nisu znale za nastupajuću svetsku ekonomsku krizu 2005. godine ili 2006. godine. Niko ne može da me ubedi. Niko ne može da me ubedi da u tom istom periodu iste te banke nisu znale da je grčki dug neodrživ i kada je kriza nastupila, prvo svetska ekonomska kriza 2008. godine, grčka kriza 2010. godine, na vrhuncu 2011. godine, tada nastaje problem sa švajcarskim frankom.

Imate više načina da zaštitite kapital. Jedan od načina je da vlasnici kapitala kupuju zlato. Međutim, zlato i resursi su ograničeni. Nema ga u neograničenim količinama. Američke banke su rešile da jedan deo kapitala osiguraju nekretninama, što je samo pojačalo svetsku ekonomsku krizu i njene posledice. Postoje i tzv. sigurne valute. Sigurne valute su, između ostalog, švajcarski franak, kuvajtski dinar i švedska kruna. Da bi zaštitile svoj kapital, jer ako dolazi do svetske ekonomske krize, očekivao se pad i dolara i evra, a evra još izraženije zbog grčkog duga, banke su pribegavale da se njihov kapital zaštiti kreditima koji su indeksirani u švajcarskom franku.

Koliko mi to možemo da zamerimo bankama? Realno, vrlo malo, zato što je to država dozvolila. I, tu nastaje problem. Da li je bilo prepreka da NBS i 2005, 2006, 2007. 2008. godine kaže da su ti krediti zabranjeni i da ne mogu više da se zaključuju takvi ugovori sa građanima, nego je to uradila tek 2011. godine?

Sada dolazimo do suštine problema kada spominjemo bivši režim, kada spominjemo bivšu vlast, kada spominjemo tzv. zle strane banke. Jeste da oni koji su osnivači tih banaka nisu iz Srbije, ali postavljam jedno pitanje – ko je vodio te banke u Srbiji? Nijedan moj kolega, niko se nije setio Vojvode od Meridijan Banke. Bivši ministar finansija, čini mi se da je bio i za evropske integracije, čuveni Vojvoda od Meridijan Banke. Koleginica Nataša Jovanović i ja smo mu dali nadimak kada je bio ministar finansija Boža Derikoža. Inače, imenom i prezimenom Božidar Đelić. Zvali su ga još i Miki Maus, ali neću to da spominjem.

Sada dolazimo do toga da ja moram da postavim jedno pitanje – da li vam je poznato koliku je Vojvoda od Meridijan Banke dobio nagradu od tih banaka za kredite indeksirane u švajcarskom franku? Priča se o deset miliona, ali evra. To je ono što znamo. Imamo mnogo toga što ne znamo. Ne znamo koliko je dobio Šoškić. Ne znamo koliko su svi oni dobili kada su vodili strane zle banke u Srbiji, a svi koji ih vode su iz Srbije i sve debelo i masno naplaćuju, između ostalog, i od ovih građana koji su imali kredite indeksirane u švajcarskim francima.

Možemo da pričamo o tome da li je bilo u skladu sa zakonom. Ja lično smatram, ali to je moje mišljenje, da nije, ali sam siguran da nije bilo moralno da učestvuju u Vladi, da budu uz vlast i da vode banke i prave zakonsku regulativu da banke stvaraju ekstraprofit a da oni deo tog ekstraprofita trapaju sebi u džep. Zbog stepena poverljivosti tih informacija verujem da nikada nećemo saznati zaista koliko su oni uzimali od tih banaka kao nagradu za jedan zločin prema svojim građanima. Tu nastaje problem.

Neke od mojih kolega kažu – pa dobro, hajde da donesemo zakon pa ćemo to da pretvorimo u dinare, pa ćemo da im računamo dinarske kamate itd. Verujte mi, banke navijaju za takav zakon. Ne bi morale da otpišu sada dvesta i kusur miliona evra koje su stekle na kursnim razlikama između dinara, evra i švajcarskog franka.

Još jedna stvar. Ne bi više morale da brinu ni o jednom jedinom dinaru plasiranih kredita u švajcarskim francima, o tome da li će biti naplaćen ili ne. Sve bi nas dobili, čitavu državu, pred međunarodnim sudovima i Republika Srbija bi zbog jednog zakona morala da plati bankama višestruko veću štetu nego što je ovih 11 milijardi dinara. Pravnici znaju o čemu pričam.

Sada mi postavlja ekipa pitanja i kaže – to su pare građana Srbije. Ove pare što ste im uzimali preko banaka nisu bile pare građana Srbije? Nisu bile

pare srpske privrede, nisu bile pare ove države? Bile su nečije druge, svemirske? Zato što želimo da olakšamo situaciju u kojoj su se našli ti naši građani jednom nebrigom države, jednim odsustvom odgovornosti, pa čak i podsticanjem na takve kredite.

Pa da postoji odgovornost države bivšeg režima, govori činjenica da je 2007. ili 2008. godine vlada Vojislava Koštunice, to su oni koji su ovde lili krokodilske suze, donela uredbu gde se smanjuje cena osiguranja kod Nacionalne korporacije za osiguranje stambenih kredita za kredite koji su indeksirani u švajcarskim francima da bi ih građani što više podizali. Nije to neka druga Srbija. To je Srbija koju smo mi nasledili i obaveze koje smo nasledili zbog jednog krajnje neodgovornog vođenja države.

Šta preostaje? Kažu da postoji mogućnost ocene da su ugovori ništavni. Može li to Skupština da odluči zakonom? Ne može. Može li Skupština da odluči i donese zakon da su načela jednakosti i ravnopravnosti prilikom zaključivanja ugovora po Zakonu o obligacionim odnosima ispunjeni? Ne može. Može li Republika Srbija, odnosno Narodna skupština Republike Srbije da ocenjuje da li u tim ugovorima postoje skrivene mane, odnosno nedostatak volje, kao što to reče jedan naš kolega? Ne može. Da li Narodna skupština Republike Srbije u jednom zakonu može da oceni da li su ti ugovori predmet zelenašenja, spekulativnih radnji i kamatarenja? Ne može, ne postoji način. Mogu samo sudovi i niko više.

Da li svi naši građani mogu da dozvole sebi jedan takav luksuz? Koliko je meni poznato, samo desetak procenata se odlučilo na sudski postupak. Ostali ne smeju. Boje se osвете banke ako izgube sudski postupak. Boje se i sudskih troškova, ali boje se i skupih a dovoljno dobrih advokata koji mogu da pobeđu banke.

Šta preostaje tim građanima? Umesto sa ulica, kao što to neke kolege dobacuju, možemo i mi da pokušamo da im pomognemo, onoliko koliko to nama stanje u javnim finansijama dozvoljava a opet da ne narušimo načelo ravnopravnosti između građana koji su podigli kredit u evrima i kojima država ništa ne plaća. Ako neko uradi simulaciju ovog zakona sa simulacijom kredita u evrima, videćete da korisnici kredita u švajcarskim francima još uvek dinarsku protivvrednost moraju da vrate nešto veću nego što će to oni građani koji su podizali u evrima i to načelo je ispoštovano kada je Narodna skupština u pitanju i to načelo je ispoštovano kada je ovaj zakon u pitanju.

Šta nam je još bilo potrebno u ovom zakonu osim sredstava? Dogovor sa bankama. Da nema dogovora sa bankama, mogli bi da nas tuže međunarodnim sudovima i opet svu štetu koja im je napravljena da dobiju u sporu protiv Republike Srbije. Čak i kada smo donosili Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga, on je morao da bude donet za zatečeno stanje u pregovorima s bankama.

Mi smo u budućnosti rešavali neke probleme, ali za one probleme koji su nastali pre donošenja zakona moralo je da se pregovara sa udruženjima banaka.

Kada je Narodna banka 2015. godine prvi put pokušala da ublaži štetne posledice po građane zadužene u švajcarskim francima, i tada je to rađeno u dogovoru sa bankama. Banke su morale, odnosno prihvatile su da rade anekse ugovora sa građanima. Znači, ništa nije bilo rešavano opštim aktom. Ili, ako je bilo rešavano opštim aktom, kakav je zakon, rađeno je uz saglasnost i jedne i druge strane.

Sve su ovo ozbiljni rizici po državu. I ne samo za budžet Republike Srbije, opasni su i za privredu i za finansijsko tržište. Recite mi zemlju u svetu, ja bih voleo da mi neko kaže, koja može da razvija privredu bez razvijenog bankarskog sektora, uz sve nedostatke koje to povlači. Mislim da takva zemlja na svetu ne postoji. Ako budemo brutalni prema jednoj ili prema drugoj strani, svakako smo napravili štetu državi.

Ako kažemo za kredite indeksirane u švajcarskim francima – pa znate, vi ste potpisali, baš nas briga, imaćemo 16.000 socijalnih slučajeva, pa izračunajte koliko će oni, dok ponovo stanu na svoje noge, da dobijaju iz budžeta Republike Srbije. Videćete da je šteta veća. Da ne pričam o mukama koje će te porodice da imaju u budućnosti. Ili, ako krenemo na razaranje finansijskog sektora, da li ćemo moći da kreditiramo privredu, potrošnju? Evo, možemo i na druge načine i ne mora da bude uvek na domaćem tržištu.

U tome se ogleda odgovornost i predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića, koji je prvi otišao među građane da razgovara sa njima i da im obeća ne konačno rešenje, nego da im obeća da će pokušati svojim autoritetom kao predsednik Republike Srbije da podstakne pregovore između banaka i Vlade Republike Srbije kako da se reši njihov problem. Kao rezultat tog obećanja imamo danas ovaj zakon. Da li smo mogli ranije da uđemo u jednu ovakvu priču? Možda, ali ne mnogo, jer je za ovo bilo potrebno da imamo stabilne javne finansije, da imamo dovoljno novca iz budžeta da možemo da pokrijemo jedan deo gubitaka. Jedan deo će banke, a jedan deo će, nažalost, morati građani Srbije. To je cena koju svi plaćaju donošenjem jednog ovakvog zakona.

Da li građani imaju pravo da traže sudsku zaštitu i posle donošenja ovog zakona? Naravno. I treba. Ko god smatra da je oštećen i ovim zakonom, ima pravo na sudsku zaštitu. Znači, sve ozbiljne elemente jedan ovakav zakon ima, ali da se manemo tih priča da ćemo rešiti jednim običnim zakonom, za koji bismo svi populistički voleli da možemo da ga donesemo da će štetu trpeti samo banke i niko više, ja vam garantujem da bi to na kraju Republika Srbija skupo platila.

To je razlika. Ovaj zakon jeste razlika između bivšeg režima, koji se ko zna kako odnosio, i ne samo prema državi nego i prema svojim građanima i

smatrao da je to kokoška, da su i građani i država kokoška za čerupanje pa ko koliko više zahvati, i ove vlade i SNS-a i predsednika Republike, koji brinu i o državi i o građanima i celom finansijskom sistemu.

U ovom trenutku ovo je najbolje što možemo da ponudimo građanima Republike Srbije. Da li će biti momenata u budućnosti da još neki zakon donesemo koji bi nam olakšao probleme, ne znam. Verovatno hoće. Ali, u svakom slučaju, zbog svih problema koji su nastali, jedan ovakav zakon treba podržati, uz sve njegove nedostatke i mane, koje on svakako ima, ali taj problem ne može da se reši samo jednim zakonom. Potrebni su čitavi procesi da bismo to doveli dokraja.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Dame i gospodo narodni poslanici, i današnja sednica govori nekako da vi iz vladajuće većine niste baš raspoloženi da uvedete red u naš rad. Opet imamo 18 tačaka dnevnog reda koje nemaju veze jedna s drugom i to nije dobra praksa. Očekivali smo da ćete prekinuti sa tom praksom, ali mi sad moramo da razmišljamo koji su to predlozi o kojima treba da se raspravlja.

Evo, pre nego što kažem nešto o bilo kom predlogu zakona, gospodine Đorđeviću, moram vama ovako da se obratim, da vam odam jednu tajnu. Vi možda ne znate da u vašim službama, nema ovo veze sa ovim predlozima, ali prosto koristim priliku što ste tu, da se u vašim službama donose rešenja na latiničnom pismu, suprotno Ustavu Republike Srbije. Pa vas molim da upozorite sve vaše službe, dakle, sve one koji su pod vašom ingerencijom da je ćirilično pismo službeno pismo u Republici Srbiji.

Kada su u pitanju ovi predlozi zakona, najbolje je slušati ministre kada obrazlažu predloge zakona i onda, čini mi se i nehotice, kažu zapravo ono što je pravo stanje ovih vaših predloga. Problem ovih zaduženja u švajcarskim francima je nešto što je godinama prisutno i o čemu se godinama pričalo. Pokušavala su se tražiti rešenja. Neću ja sad mnogo konkretno o tom predlogu zato što smo mi na sve ove vaše zakone uložili amandmane da bismo po amandmanima mogli govoriti jer nam niste omogućili da govorimo kroz dnevni red.

Ministar Siniša Mali je zapravo rekao suštinu. Kaže ovaj problem postoji, niko nije ni pokušao da ga reši i onda je došao predsednik Republike i mi smo problem rešili. Pa to i jeste problem. To i jeste problem, što vi to niste radili stručno, sistematski, što to nije radila Narodna banka i što to nema veze sa predsednikom Republike. To je taj problem, što vi to radite voluntaristički. To takođe nije dobro. Ne možete vi, rekao je neko od naših kolega, ne možete vi da pričate o budžetima do 2025. godine i, konkretno, pišete ovde neke cifre koje će biti deo budžeta 2025. godine. Ko zna koja će skupštinska većina biti,

ko zna kakvo će stanje biti u finansijama. Prosto je neverovatno kako ste vi ovom problemu, zapravo, prišli neozbiljno.

Slično je i sa ovim predlogom zakona gde ćete povećati plate zaposlenima u predškolskim ustanovama od 1. maja. Mi smo vam i tu stavili amandman. Pošto vi to radite zato što imate para, tako ste rekli, vi mislite da vi novac koji ste uštedeli, koji je ušteđen, ako je to tako, a mi ne znamo da li je tako jer rebalans budžeta nismo videli od 2000. godine pa je pitanje šta je uopšte tačno od svega toga što nam ministri finansija godinama unazad pričaju, ali ako i jeste tako i ako ste vi uštedeli neka sredstva, onda to nisu sredstva kojima vi možete da raspolazete – aha, sad ćemo vratiti ove švajcarce; aha, sad ćemo povećati predškolskim ustanovama. Povećajte svim budžetskim korisnicima. To smo mi vama predložili.

Vi ta sredstva koja zaradite, gospodine ministre, koja se uštede, vi ta sredstva raspoređujete rebalansom budžeta pa ovde svi raspravljamo na koji način će se ta sredstva potrošiti. Nije to ničija babovina i ne možete vi da se hvalite – mi uštedeli, pa mi delimo kako mi hoćemo. To je potpuno pogrešan pristup.

Dakle, problem švajcaraca treba rešiti. Dug treba konvertovati u dinare i sva šteta mora biti na račun banaka, jer banke moraju imati, preuzeti rizik zaključivanja ugovora koji su u ono vreme kada su zaključivani bili povoljni za ljude koji su ih zaključivali.

Sada minut-dva o ovim predlozima zakona koje ovde predstavlja gospođa Zorana Mihajlović, koja kaže da ovde imamo set zakona. Ne, drage kolege, mi ovde imamo bruku i sramotu od zakona. Imamo zakon o katastru nepokretnosti koji ste doneli 2018. godine, a ovo je druga izmena. Kaže, praksa je pokazala. Pa je l' neko koristio mozak kada je predlagao ovaj zakon 2018. godine i da za godinu dana treba dva puta da se menja zakon zato što je praksa pokazala da su se pojavili neki problemi?

Naše pitanje je za koga vi, zapravo, ovaj zakon donosite, jer smo videli i u ovom predlogu, a i u obrazloženju, da se tu radi o nekim infrastrukturnim projektima. Pa koji su to infrastrukturni projekti da je neophodno zakon donositi po hitnom postupku, a Zorana Mihajlović priča o nekim budućim infrastrukturnim projektima? Kakva je to muka naterala da se sada donosi? Ne, nego postoji neki infrastrukturni objekat koji vi radite očigledno bez građevinske dozvole i nije upisan u katastar i zato menjate ovaj zakon, ali naravno utvrdićemo o čemu se radi.

Kažete da je ovaj zakon potrebno doneti po hitnom postupku s obzirom na to da je neophodna što hitnija primena zakona. Zamislite vi koji je to argument, sačuvaj bože. Ali ste takođe rekli u obrazloženju da je u izradi teksta ovog zakona izvršena analiza problema u praksi – ovo je veoma opasno – zbog dugotrajnog postupka rešavanja imovinskopравnih odnosa. Prilikom planiranja

i realizacije projekata gubi se vreme na rešavanje ovih pitanja. Da li ovo znači da ćete vi otimati ljudima zemljište pre nego što postignete dogovor i pre nego što isplatite cenu eksproprijacije? Ovo već na neki način živi, ali je jako loše.

Kao što je loš zakon o planiranju i izgradnji koji već 10 puta menjate, koji ništa neće promeniti, koji neće legalizovati objekte. Zorana Mihajlović svaki put ovde kad priča, priča kao da nam se prvi put obraća, šta će sve doneti, koju dobrobit će doneti ovi zakoni, a mi, dragi moji, od poslednjeg vašeg biranja ovde, kada ste isti zakon o planiranju i izgradnji predstavljali, rekli ste da ćemo dosada ko zna koliko završiti, a vi još niste iz grada na gradske opštine preneli rešavanje ovih pitanja. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima ministar.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala puno.

Uvaženi poslanici, malopre je pomenut predsednik Republike Srbije gospodin Vučić. Ja ću vam reći da sam bio ponosan kada sam video da je sišao među građane ispred Vrhovnog kasacionog suda i razgovarao sa njima. Mislim da je to posao predsednika Srbije, da brine o građanima, da ukazuje na probleme, da daje sugestije i na kraju da svi zajedno te probleme rešavamo. Ja mislim da je uradio stvarno jednu neverovatnu stvar i, na kraju krajeva, zbog toga i jeste naš predsednik. U rešavanju problema ovih stambenih kredita učestvovali su svi, dakle učestvovali su i predstavnici Narodne banke Srbije, i Ministarstva finansija, i zakonodavstva i razne druge institucije upravo kako bi našli najbolje i zakonski najutemeljenije rešenje.

I konačno, oko plate u vrtićima i povećanja plata u vrtićima, mislim da smo veoma odgovorno uradili veoma teške ekonomske reforme. Ja sam vam na početku svog izlaganja i ukazao na činjenicu da smo u prva tri meseca ove godine ostvarili suficit od 15,8 milijardi dinara. S obzirom na to da smo planirali deficit, i to od 19 milijardi, nama je rezultat u prvom kvartalu bolji za 35 milijardi dinara nego što smo planirali, dakle otprilike 300 miliona evra, i naša je odluka, naravno slušajući ono što građani imaju da kažu, da pomognemo onima za koje smatramo da im je pomoć potrebna, a to su građani koji su stambene kredite uzimali u švajcarcima. S druge strane, želimo i da pomognemo, i da ispravimo, rekao bih, malu nepravdu prema zaposlenima u predškolskim ustanovama tako da i to povećanje plata koje su dobili zaposleni u osnovnim školama dobiju i oni u vrtićima, dakle povećanje od 9%, koje će biti efektuirano od maja ove godine i koje će zaposleni u vrtićima dobiti isplatom u junu majske plate. Hvala puno.

PREDSEDNIK: Replika, izvolite.

VJERICA RADETA: Zabrinjavajuće je, gospodine ministre, to što ste vi sada rekli. Zapravo, potvrdili ste ono na šta sam vas ja upozorila. Vi kažete da

imate ne znam koliki suficit, a planirali ste deficit, i vi ste odlučili da te pare potrošite.

Izvinite, da li ste vi nekada čuli za rebalans budžeta? Da li vi znate šta je budžet? Kako je moguće? Ko ste vi? Koji vi, koliko vas komada? Pa ne može se tako raspolagati. Vi ste stručnjak za finansije, gospodine ministre. Nemojte sami sebe da devalvirate. Nemojte to da radite. Ne možete vi to sami da odlučite. Ne mislim ni vi lično. Ne može... Samo može Narodna skupština kroz rebalans. Nema drugog načina.

Eto, vi ste odlučili da povećate te plate u predškolskim ustanovama 9%. Nemamo mi ništa protiv. Ali, evo, mi smo odlučili da vam kažemo da to uradite za sve budžetske korisnike, jer imate toliko novca da možete da radite šta god hoćete. Ali nemojte da radite šta god hoćete, nego radite na način na koji vas obavezuje zakon.

I pustite vi tu populističku priču na šta ste vi ponosni, na koga ste vi ponosni. Građani koji su zaduženi u švajcercima treba da čuju istinu, da ovo što će danas ili za neki dan biti usvojen ovaj zakon, leks specijalis, neće rešiti njihove probleme, da će ljudi kojima su već uzeti stanovi morati i dalje da otplaćuju kredite, da ljudi kojima su uzeti stanovi, prodati budzašto, gde su stanove kupovali izvršitelji, sinovi izvršiteljke itd., stanovi koji su prodavani ispod cene, da vi tim ljudima nećete nadoknaditi štetu. Dakle, ne rešavate... Na ovaj način će rešiti problem jedan deo ljudi, i to onih čiji je problem najmanji, koji je već maltene rešen sam od sebe.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala puno.

Uvaženi poslanici, Vlada Republike Srbije predlaže zakon. Poslanici Skupštine Srbije ga usvajaju. Ukoliko bude usvojen, mi ćemo ga primeniti. Dakle, nismo mi ti koji usvajamo ili nismo mi ti koji nešto radimo bez saglasnosti poslanika u Skupštini Srbije.

Sa druge strane, za vašu informaciju, nama nije potreban rebalans budžeta. Dakle, ako gledate po Zakonu o budžetu, za ovaj zakon i ovu odluku rebalans budžeta nije potreban. Hvala puno.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Goran Kovačević.

Izvolite.

GORAN KOVAČEVIĆ: Dame i gospodo, poštovani ministre finansija, Predlog zakona o konverziji kredita u stvari je, zašto ne reći, socijalni zakon. Ovim zakonom treba da se reši sudbina 15.800 porodica u državi Srbiji. Oko 80.000 naših sugrađana danas željno očekuje kraj ove rasprave.

Mi u Skupštini Srbije, kada donosimo ovaj zakon, u stvari, nemamo alternativu. Šta bi bilo rešenje da ne usvojimo ovaj zakon? Kako bi Srbija izgledala sutra za te ljude da mi ne glasamo za ovaj zakon?

Ovaj zakon možemo, gospodine ministre, da donesemo zato što se Srbija razlikuje u odnosu na Srbiju iz 2008. godine. Srbija 2019. godine je potpuno drugačija zemlja. Godine 2008. imali smo deficit, odnosno, da kažem narodski, Srbija nije mogla da isplati svoje obaveze na nivou republike i na nivou opšte države. Imali smo stopu nezaposlenosti od 25,9%, imali smo inflaciju, imali smo sve fiskalne i makroekonomske parametre koji nisu bili uređeni. Danas, 2019. godine Srbija izgleda potpuno drugačije. Jaka i moćna ekonomska država, koja je omogućila, pre svega zahvaljujući predsedniku Srbije Aleksandru Vučiću, da Srbija u ekonomskom smislu izgleda drugačije.

Ovo je zakon o pomoći. Ovo je zakon o pomoći porodicama koje su ugrožene. Ovo jeste specijalni zakon, ali zakon za uobičajeni ekonomski slučaj, koji se u svetu dešava svakoga dana na stotine puta. Možda je broj od 15.600 mali broj porodica, ali dubina tog ekonomskog problema je toliko velika da te porodice generacijski ne mogu da reše svoj slučaj. Pomažemo mi i poslovnim bankama da nemaju NPL-ove, pomažemo agencije za osiguranje kredita. Ovo nije fiskalni ni monetarni zakon. Ovo možda jeste ekonomski zakon, zato što se nalazi, kreće se u okviru ekonomije. I jeste rešenje zakona delom fiskalno, ali slušajući vrlo često profesore sa Ekonomskog fakulteta u Beogradu ovih dana ja ih pitam – a šta je fiskalna politika? U osnovi, fiskalna politika države je ekskluzivno pravo države da može da vrši alokaciju raspoloživih resursa prema interesima i zakonima koje donosi Skupština Srbije.

Dubina problema nalazi se daleko u prošlosti, 2007, 2008. godine. Srpska napredna stranka nema nikakvu odgovornost za ove zakone, ali Srpska napredna stranka, Aleksandar Vučić i svi mi zajedno imamo odgovornost prema svojim građanima, prema ijednom građaninu, a ne da se radi o 15.800 porodica.

Ako hoćemo pošteno, suština problema nalazi se u tri stvari – u maksimiziranju dobiti, objektivnom i subjektivnom neznanju, potcenjivanju dugoročnog rizika u odnosu na kratkoročnu dobit. Tri segmenta društva – Narodne banke, poslovnih banaka i građana.

Slušam danas priče o poslovnim bankama ovde. Sasvim je u redu da poslovne banke žele da maksimiziraju svoj profit. One se time bave, to je njihova obaveza. Sasvim je u redu da građani Srbije žele da uzmu što jeftinije kredite, i oni su ih uzimali i tu nema nikakve dileme, ali nije u redu da Narodna banka pusti prilično rizičan izvor finansiranja rasta BDP-a po osnovu rasta potrošnje i omogućiti ovakvu situaciju u kojoj se nalazi.

Neznanje je objektivno zato što je nemoguće predvideti kretanje na finansijskom tržištu, nema toga, ali istovremeno je subjektivno, zato što se imalo dovoljno informacija da se shvati da ekonomska situacija u svetu ide tim

putem kakvim je išla. Meni danas kao ekonomisti para uši i smeta kada čujem da nema valutne klauzule, da nema kursnih razlika, da nema različitih kursnih iznosa, da su kamatne stope iste, zato što to nije tačno. Zato što i pre ovog zakona i posle ovog zakona svi ti principi na kojima se bazira finansijsko tržište postoje i postojaće. Postoje već hiljadama godina, 500 godina su napisani i sa ovim zakonom i sa sudskim presudama valutna klauzula u svetu postoji.

Zato je, gospodine ministre, neophodno ekonomsko znanje. Ekonomsko znanje, koje je građanima Srbije uskraćeno poslednjih 50 godina zato što su živeli u društvu koje nije ekonomski slobodno. Još više, kada pravimo ekonomske reforme, neophodna nam je opšta ekonomska kultura. Opšta ekonomska kultura da shvatimo da donošenje pojedinačnih poslovnih odluka podrazumeva rizik.

Ova odluka, ovaj predlog zakona je, po meni, lek. Lek za Srbiju da shvati da ovakve stvari ne treba da se dešavaju. Polemišemo oko cene koliko nas košta. Ovo je mala cena za Srbiju, mala cena za društvo ako naučimo pouku da ovakva situacija iz 2008. godine može ponovo da nam se desi.

Srbija je postala sastavni deo svetskog finansijskog sistema i sasvim je u redu da danas ljudi uzimaju kredite u evrima, koji su van mogućnosti da budu definisani fiksnom kamatnom stopom. Oni su jeftiniji. Korektno je da ih uzimaju. Skuplji su krediti koji su u dinarima. Kada guverner Narodne banke poziva na dinarizaciju, ne radi ona to bez ikakvog razloga, ali je u redu da se uzimaju jeftini krediti. Kao što je u redu da u jednom trenutku, kada vrednost evra počne da raste, svi budu svesni da Srbija nije ta koja odlučuje o visini vrednosti euribora i da će rizici biti mnogo veći.

Krediti o kojima danas raspravljamo i o kojima smo raspravljali, u stvari, bili su stambeni krediti. Danas, u principu, cena nekretnina u svetu raste. Raste cena nekretnina u Srbiji. U Nemačkoj cena nekretnina zadnje dve godine raste po stopi od 6%. Međunarodni monetarni fond pre deset dana kaže da su „zadivljeni rastom cena nekretnina u Keniji, u Africi, u Americi, u Evropi, u Srbiji“. Ako raste cena nekretnina svuda u svetu, znači da imate preveliku količinu novca u opticaju. To je jasan pokazatelj da posle perioda rasta dolazi period recesije. U periodima recesije cena kapitala bi trebalo da bude veća, ali ne može da bude, zato što je sada na minimumu.

Kada neko kaže da ne zna šta radi, ja mu kažem – vidi šta ti radi ministar finansija, šta ti radi Vlada Srbije, šta predlaže Aleksandar Vučić. Srbija ti se danas razdužuje. Imali smo zaduženje 76%, a danas je 50%. Ako ne znaš šta treba da radiš, radi ono što radi ministar finansija. Razdužuj se i ti.

Srbija je moćna ekonomska zemlja na Balkanu. Srbija je socijalno odgovorna zemlja. Iz te dve stvari proizilazi zakon za koji Skupština Srbije danas mora da glasa.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Miladin Ševarlić.

Izvolite.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Hteo bih nekoliko reči da kažem o dopuni Zakona o budžetskom sistemu. Ja ću taj zakon podržati. To je najkraći zakon koji smo imali prilike da razmatramo u poslednje tri godine.

Molio bih nadležnog resornog ministra da obrati pažnju na dve stvari u ova dva člana, pošto se treći član odnosi na stupanje na snagu.

Dakle, u prvom članu ministar predlaže, odnosno Vlada predlaže da se posle reči „ustanove učeničkog i studentskog standarda“ dodaje zapeta i reči „predškolskih ustanova“. Svako ko je ikada učio osnove metodologije, zna da postoji kriterijum rangiranja ili od najvišeg ka najnižem ili od najnižeg ka najvišem, a ovo što vi predlažete jeste da se prvo navode ustanove učeničkog i studentskog standarda pa onda predškolskog. Ispada da je predškolski najviši nivo, ako idemo od najnižeg ka najvišem, ili da je studentski standard niži nivo od učeničkog standarda. Zato predlažem da drugačije to bude i predao sam amandman i ja vas molim da njega usvojimo.

Drugi član se odnosi na to da će se ovaj zakon primenjivati za plate počev od meseca maja. Ako je zaista takva finansijska situacija i ako je suficit, ne vidim razloga zašto se ne bi primenjivale na plate za april, jer će te plate inače biti obračunate i isplaćene u maju tako da ne može da se odnosi primedba da se radi o retroaktivnoj primeni.

Najzad, u skladu sa naslovom ovog zakona hteo bih ministra da pitam – kada će Narodna skupština dobiti završne račune o utrošenim sredstvima za prethodne godine, da ih razmatra, odnosno da li ste imali prilike da vidite izveštaj Saveta za borbu protiv korupcije vaše vlade za 2014, 2015. i 2016. godinu?

Da li ste imali prilike da čujete direktora Državne revizije, koji je u emisiji „Okolo magazin“ rekao da je nenamenski utrošeno oko dve milijarde evra? To je otprilike 240 milijardi dinara ili jedna šestina godišnjeg budžeta Republike Srbije. Doduše, on se malo ogradio pa je rekao – možda nije nenamenski.

Možda je nešto i nepravilno književno pa se isprankama u književno to može korigovati, ali evo konkretno pitanje – kada će Narodna skupština da dobije završne račune o utrošenim sredstvima da bismo mogli da raspravljamo i da vidimo šta je?

Ako je to tako zaista bogato, ja sam pre dva meseca postavio na Odboru za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu pitanja poljoprivrednika koji nisu dobili isplatu podsticaja iz 2017. godine, nisu dobili subvencije za dve krave, ili tri, ili pet ili šest krava iz 2018. godine, a sada izmiče april, u drugoj polovini smo, tako da bi bilo dobro da na isti način tretiramo sve korisnike budžeta. A ja takođe znam da smo razmatrali izveštaj o četvrtom kvartalu utrošenih sredstava

u sektoru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i mogli smo da vidimo da u 2018. godini nije utrošeno 800 miliona dinara. Zna li koliki je to procenat od budžeta namenjenog za razdeo 23 ili 24, kako ga u kojim godinama prikazujemo, za poljoprivredu? Očekujem da odgovorite na to pitanje.

Kad se radi o ovom zakonu u vezi stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, ja bih molio da imate u vidu dopis koji smo danas dobili od „Transparentnosti Srbije“ da ovaj zakon nije prošao proceduru javne rasprave. Ne vidim razlog zašto on nije mogao da prođe proceduru javne rasprave i da barem tu primedbu odstranimo, a bilo je dovoljno vremena.

Takođe, ovaj zakon stavlja u neravnopravan položaj različite subjekte. Ovde se odnosi samo na fizička lica za kredit u švajcarskim francima. A šta je sa pravnim licima koja su dizala kredite u švajcarskim francima? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospodin Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala puno.

Uvaženi poslanici, još jedanput bih iskoristio priliku da vas sve upoznam sa rezultatima koje smo ostvarili u proteklih par godina.

Dakle, samo u prvom kvartalu ove godine mi imamo suficit u budžetu u iznosu od 15,8 milijardi dinara. U odnosu na deficit koji smo planirali od 19 milijardi, dakle mi smo skoro 35 milijardi bolji nego što smo planirali, a to je nastavak politike u poslednje dve godine, odnosno tri godine. Ovo je treća godina kada imamo suficit u budžetu i ovo je posledica odgovorne ekonomske politike ili teških ali mudrih odluka koje je još vlada koju je vodio predsednik Vučić donela 2014. godine. Smanjuje nam se javni dug kao udeo u BDP-u. Sa 78-79%, sada smo na 50,8%. Smanjuje nam se nezaposlenost. Raste nam naš BDP. Rast našeg bruto društvenog proizvoda 2018. godine je 4,3%. Kada sam posmatrao i gledao rezultate ostalih zemalja u Evropi, mi smo broj osam, ako se ne varam. Dakle, osma najbrže rastuća ekonomija u Evropi prošle godine bila je naša zemlja.

Zato kada dođu i kada se dese ovakvi problemi kao što su problemi ljudi koji su uzeli stambene kredite u švajcarskim francima, onda morate da reagujete. Reagujete ne tako što ste uzeli neke skupe kredite pa povećavate vaš javni dug, pa povećavate ambis, kao što je to radila prethodna vlast, nego radite tako što ste uštedeli neki novac, imate neka sredstva, stabilni ste, smanjujete dug i želite da pomognete onima kojima je ta pomoć potrebna, da ne ostaju ljudi bez krova nad glavom, da se ne raspadaju porodice. Zato je ovaj zakon danas ovde pred vama.

Zakon je kompromis. Mislim da se svi slažemo oko toga da postoji veliki broj strana koje je neophodno bilo konsultovati i uskladiti se sa njima kako bi

došlo do finalne verzije zakona – i udruženja građana, odnosno građane koji su uzeli stambene kredite, i poslovne banke, na kraju krajeva, i državu.

Imamo iskustva drugih zemalja u regionu. Želeli smo da izbegnemo negativna iskustva i negativne posledice njihovih odluka, a da građanima Srbije izađemo u susret. To je, po meni, hrabra odluka i naša želja da tim ljudima pomognemo i želim da zahvalim predsedniku Vučiću na njegovoj inicijativi da nađemo način da ljudima, još jedanput kažem, kojima je naša pomoć potrebna i koji već 12-13 godina imaju ovaj problem, taj problem konačno i rešimo. Ovaj zakon je konačno rešenje ovog problema i daje mogućnost i građanima, a obavezu bankama da otpišu deo duga bez zatezne kamate i da ponude normalne uslove kako bi građani dokraja mogli te kredite da isplate.

Po pitanju vaših komentara na Zakon o budžetu, ako sam dobro razumeo, želite da se po uzrastu rangira. Nije problem, sagledaćemo vaš amandman pa ćemo doneti odluku.

Po pitanju završnih računa, ponoviću opet i proveriću sa državnim revizorom dokle je stigao u sagledavanju svih završnih računa u poslednjih 10 ili 15 godina. Ja mislim da, kako koji završni račun sagleda, on i stavi na sajt DRI, tako da je taj materijal dostupan ukoliko želite da ga pogledate, samo ne znam do koje godine je stigao. Proveriću sa njim, pa ću vam dati odgovor i na to pitanje. Dakle, nakon toga možemo da razgovaramo i o analizi, odnosno i o raspravi o tim završnim računima.

Po pitanju javne rasprave, mislim da je to bio poslednji vaš komentar, ako se ne varam, vi me ispravite ako sam nešto promašio i zaboravio, ovaj problem postoji već dugi niz godina i čuli smo veliki broj rešenja. Svako je našao za shodno da kaže da može ovako ili da može onako ili ne može ni ovako ni onako. Na kraju neko treba da preseče.

Mi ovaj zakon stavljamo pred vas, pred poslanike Narodne skupštine, da nam kažete ako negde grešimo i da vidimo da li je bio ili postojao neki drugi način da se bolji kompromis napravi. Ja ne verujem. Sedeo sam i sa bankama i sa udruženjima građana, razgovarao sa njima. Svako je imao svoje tvrde stavove na početku. Nekako smo se usaglasili kako da izađemo sa zakonom koji taj problem može da reši.

Ovde smo pred vama. Nadam se da ćemo u raspravi koja nas očekuje i po amandmanima imati konstruktivnu raspravu i da ćemo doneti najbolji mogući zakon i za državu, ali prevashodno za građane koji su zaduženi u švajcarskim francima. Hvala puno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević. (Nije tu.)

Reč ima narodni poslanik Ivan Bauer.

Izvolite.

IVAN BAUER: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, građani Republike Srbije, Poslanička grupa SDS podržaće sve zakonske predloge koji se nalaze na dnevnom redu ove sednice.

Moj kolega prof. Mijatović govorio je o zakonu koji je svakako najzanimljiviji i privukao je najviše pažnje, a to je zakon o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima. Ja bih hteo da progovorim nekoliko reči u ovom kratkom vremenu koje, nažalost, imam, o dva zakona o kojima danas gotovo da nije bilo reči ili je bilo vrlo malo reči, a mislim da su vredni pomena i da su vredni diskusija.

Prvo bih želeo da pohvalim zakon o dopuni Zakona o budžetskom sistemu kojim se ispravlja jedna nelogičnost. Ministar je čak upotrebio težu reč, ispravnu – nepravda, a i neusklađenost ovog zakona sa Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

O čemu se radi? Važeće zakonsko rešenje, odnosno aktuelni Zakon o budžetskom sistemu predviđa da se plate vaspitačicama i svim ostalim zaposlenima u sistemu predškolskog vaspitanja povećavaju za 7% u odnosu decembar 2018. godine, dok se, recimo, plate zaposlenima u osnovnom i srednjem obrazovanju povećavaju za 9%.

Ovo, naravno, nije ispravno rešenje, naročito ako uzmemo u obzir nešto sa čime ćemo se, verujem, svi složiti, a to je da za pravilan razvoj dece u ovom uzrastu jeste strašno važan kvalitetan rad sa njima. Taj kvalitetan rad sa njima obavljaju na prvom mestu vaspitačice, onda i svi ostali koji su zaposleni u sistemu predškolskog obrazovanja. Dakle, mislim da je potpuno opravdano i rekao bih čak da ovaj zakon o budžetskom sistemu o kome danas govorimo nije u suprotnosti sa Zakonom o predškolskom obrazovanju. Mislim da bi bilo potpuno opravdano da se Zakon o budžetskom sistemu menja, odnosno da se izjednače prava zaposlenih u sistemu predškolskog obrazovanja sa onima koji su zaposleni u sistemu osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Hteo bih da kažem i nekoliko reči o zakonu o garanciji koju Republika Srbija daje preduzeću „Srbijagas“. Radi se o jednom vrlo važnom kreditu za Republiku Srbiju, a radi se o kreditu koji je za jedan izuzetno važan projekat za Republiku Srbiju, kako za njene građane, tako za njenu privredu, a rekao bih, u krajnjoj instanci, i za državu Srbiju.

Samo pre nekoliko godina čini mi se da je vrlo mali broj ljudi bio, među građanima naročito, a rekao bih i među političarima, koji su bili optimisti kada je u pitanju projekat dopremanja gasa u Jugoistočnu Evropu tzv. Južnim krakom ili Južnim koridorom, kako hoćete, odnosno mislim da je većina ljudi smatrala da je projekat Južni tok, da tako kažem, „mrtav“. Danas govorimo o ovom zakonu, o garanciji koju Republika Srbija daje i o garanciji da ovaj projekat nije mrtav. On se, doduše, sada zove Turski tok, ali ovo je jedan izuzetno važan

projekat za Republiku Srbiju, koji treba da donese velike benefite, kao što sam rekao, i građanima i privredi, ali i državi Srbiji.

Ono što je ironija sudbine jeste da ovaj kredit koji se uzima „Srbijagas“ uzima upravo za zajedničko rusko-srpsko preduzeće koje se zove „Južni tok“, odnosno u originalu *South Stream AG*. Radi se o kreditu koji je vrlo povoljan, kreditu od 70 miliona evra, koji se uzima od tri banke – *Societe Generale* banke Srbija a.d. Beograd, Komercijalne banke i Vojvođanske banke a.d. Novi Sad. Kredit je sa periodom otplate od šest godina, sa počekom od dve godine, sa vrlo povoljnim kamatnim stopama, koje su varijabilne i variraju, kao što je rekao jedan kolega, od banke do banke, od 1,38% do 1,75%, plus tromesečni euribor.

Mislim da je vrlo važno da kažem našim građanima, pošto to niko nije pomenuo a mislim da je bitno, da se euribor poslednjih nekoliko meseci kreće negde oko minus 0,3%, da je, prema poslednjim informacijama od juče, njegova vrednost minus 0,31%. Dakle, mi ovde imamo kredit koji je sa kamatnom stopom od 1% u najvećem delu, dakle 60 miliona uzimamo ponegde oko 1%, a još 10 miliona uzimamo za nešto manje od 1,5%.

Kažem, radi se o vrlo važnom projektu, projektu izgradnje gasovoda od granice sa Bugarskom do granice sa Mađarskom, sa mogućnošću, koja će biti sasvim sigurno iskorišćena, da se taj gasovod širi i prema drugim susednim zemljama, odnosno da se napravi još barem jedan krak, odnosno da Srbija na izvestan način postane i čvorište kada je reč o ovom projektu.

Ova glavna trasa bi trebalo da bude dugačka 403 kilometra i već su počeli pripremni radovi i zbog toga je potpuno opravdano što se ovaj zakon nalazi u proceduri u Skupštini po hitnom postupku. Koliko sam ja upoznat, već su predati zahtevi za izdavanje građevinskih dozvola i proces izdavanja građevinskih dozvola je u toku. Pretpostavljam da ministarka Mihajlović o tome zna više nego ja. Koliko ja znam, već u narednih nekoliko nedelja bi trebalo da budu izdate građevinske dozvole i moći ćemo da počnemo da izvodimo radove. To je vrlo važno, a reći ću za nekoliko trenutaka zbog čega.

Zašto je ovaj projekat toliko važan za Srbiju? Važan je prvo zato što obezbeđuje kontinuirano i stalno snabdevanje gasom građana Republike Srbije, ali i privrede Republike Srbije. Jer gas nije samo važan energent za građane Republike Srbije, to je energent od koga zavisi, direktno zavisi jedan deo naše industrije.

Kada govorimo o tome koliko je važan gas kao energent za Srbiju, moram da kažem da, prema nekim najavama, već naredne godine, dakle 2020. godine, prestaće isporuka gasa preko Ukrajine do zemalja Južne Evrope, a to znači da, ukoliko mi ne bismo izgradili ovaj gasovod do naredne godine, što jeste plan i koji verujem da će biti ostvaren, mi bismo se našli potencijalno u vrlo ozbiljnom problemu nedostatka gasa i nemogućnosti da nabavimo toliku

količinu gasa, jer nema izvora gasa koji su dovoljni da pokriju ono što su potrebe Republike Srbije.

Druga stvar, koja je vrlo važna, jeste da izgradnjom ovog gasovoda kroz Srbiju Srbija postaje tranzitna zemlja, odnosno Srbija postaje vrlo važna zemlja za snabdevanje gasom čitavog regiona, odnosno zemalja Jugoistočne i Centralne Evrope. Mađarska je već rekla da je zainteresovana da preuzima gas iz ovog gasovoda. Koliko ja znam, odnosno koliko sam informisan, zainteresovana je i Slovačka, a sasvim sigurno i još neke od susednih zemalja.

U tom smislu želeo bih da vas podsetim da je „Srbijagas“ pre samo, čini mi se, mesec dana postao većinski akcionar kompanije „Gaspromet“ sa Pala, čime smo mi praktično rešili, što je vrlo važno za nas, problem našeg naroda u Republici Srpskoj, odnosno žitelja Republike Srpske koji će na ovaj način dobiti sigurno snabdevanje gasom, ali smo istovremeno napravili, rekao bih, jedan dobar poslovni potez, jer će Srbija izgradnjom ovog kraka gasovoda, koji bi išao prema Republici Srpskoj, sasvim sigurno i prema Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno prema čitavoj Bosni i Hercegovini, a potencijalno i prema Hrvatskoj, imati mogućnost da ostvari prihode od tranzitne takse, ali istovremeno ćemo ostvarivati kao preduzeće „Srbijagas“ i profit kroz snabdevanje potrošača gasom u Republici Srpskoj.

Pošto treba da ostavim nešto vremena i mom kolegi Jelenkoviću, zahvaljujem na pažnji.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem.

Ovim bismo završili sa današnjim radom.

Nastavljamo sutra u 10.00 časova.

(Sednica je prekinuta u 18.10 časova.)